

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

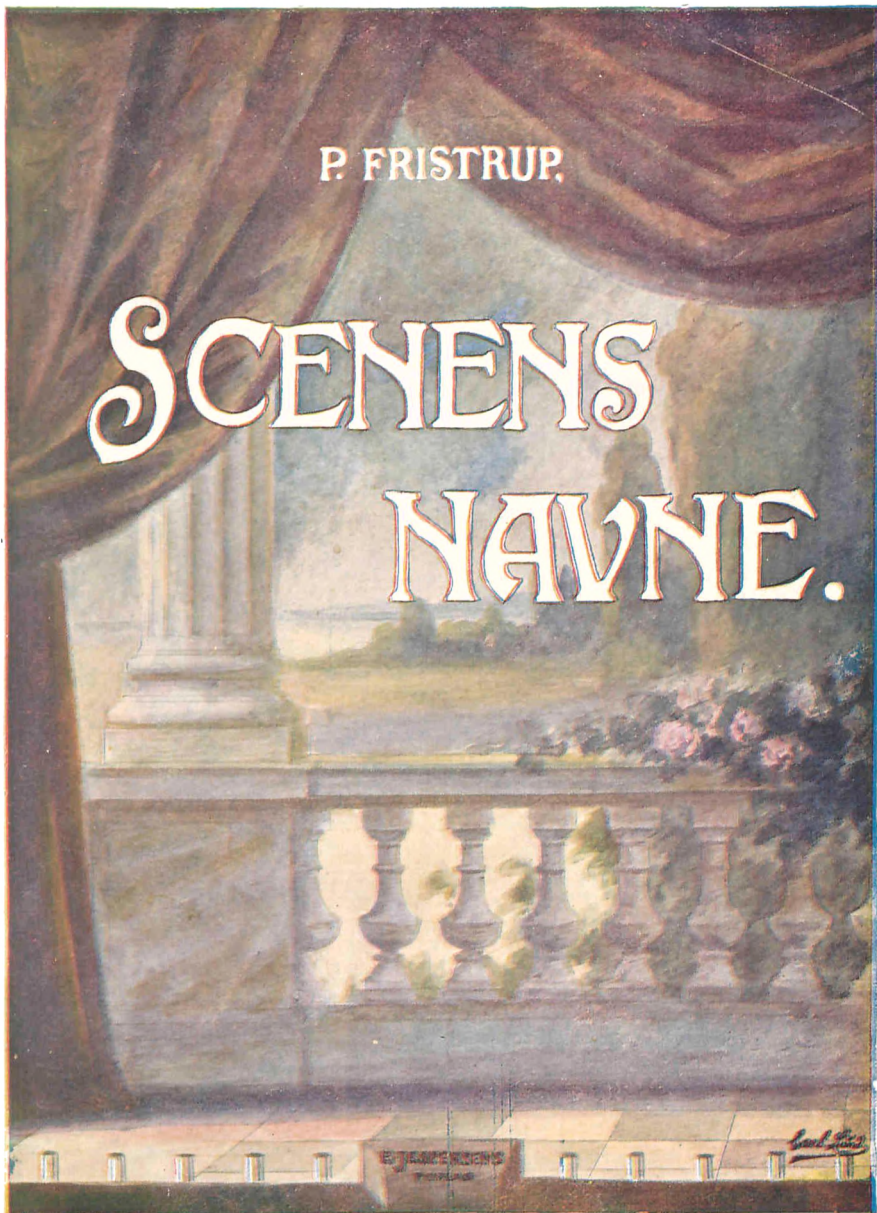
Links

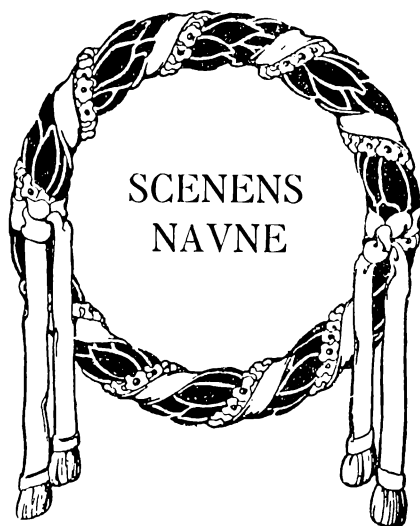
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

P. FRISTRUP.

SCENENS NAVNE.

Georg Lindström fot.

O. Laf. Pörlke

P. FRISTRUP

SCENENS NAVNE

SKIKKELSER OG INDTRYK

E. JESPERSENS FORLAG
==== KØBENHAVN ====

A. Rosenbergs Bogtrykkeri - City-Passagen.

OLAF POULSEN

— MESTEREN —

TILEGNET

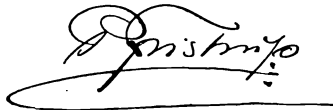

„SCENENS NAVNE“

er alle personlige Erindringer. — Læseren vil nok savne adskillige Navne, som har haft eller har Betydning for dansk Scenekunst, men Udeladelsen af disse skyldes Nødvendigheden af at begrænse Stoffet.

Skulde Bogen imidlertid finde en venlig Modtagelse, er det min Agt senere i et nyt Bind at supplere Rækken af „Scenens Navne“.

Charlottemind i November 1913.

I

INDHOLD

F. L. Høedt	13
Cronborg	17
Frederik Madsen	22
Louise Holst	28
Peter Schram	30
Betty Borchsenius	34
Julie og Carl Hansen	37
Carl Wulff	42
Julie Møller	48
Severin Abrahams	51
Emil Poulsen	56
Familien Wiehe	59
Sophus Neumann	65

□ □ □ F. L. HØEDT.

Det var skét.
Dørklokken havde givet en skingrende Lyd fra sig.

Der var intet Tilbagetog muligt. —

Udenfor Døren i den stille Stueelage paa Nørregade stod en lille, spinkel Fyr og stirrede hypnotiseret paa Dørens Messingplade, hvorpaa stod:

Hjertet hamrede i Halsen paa Ynglingen, som han stod der med Kasketten mellem de sittrende Fingre. Gerne var han flygtet, men Fødderne vilde ikke ud af Stedet.

I Løbet af faa Sekunder var hans Hjerne Flyvepladsen for en hel Serpentine-dans af hvirvlende Tanker, der alle mandede ud i den samlede Sum:

„Jeg har ringet — og nu kommer de og lukker op“.

Ganske rigtigt. Han hørte sjokkende Trin paa den anden Side Døren.

Den blev aabnet paa Klem og et rynket, kvindeligt Tyende viste sig i Aabningen med en gnaven Mine.

— „Tale med Professoren“? et inkvisitorisk Blik ledsagede denne Gentagelse af den unge Mands Anmodning — „naa, ja — vendt lidt“.

F. L. HØEDT
PROFESSOR

Døren blev smækket i.

Fyren blev lidt betuttet, men var alligevel ikke helt utilfreds. Nu havde han jo skudt Bresche.

Lidt efter aabnedes Døren paany med et „Værs' go' —” og en anden Dør blev slaaet op og lukket igen.

Der stod saa den lille Fyr alene paa det tykke Gulvtæppe hos Hamlets beaandede Fremstillen, i den berømte Instruktørs Studereværelse, lavloftet, tyst, med et ejendommeligt fornemt Præg over sig. Hærskarer af Bøger stod som Soldater opmarscherede paa Linje i Reolerne og fra Væggene skulede hedenfarne og levende Scenens Storheder ned paa Aspiranten, der imidlertid straks fæstede Øjnene paa en hvidlakeret Dør mellem Reolerne.

Hvor Døre dog spiller en ækel dominerende Rolle i en saadan Situation.

Derfra maa han komme!

Det gjorde Professoren ogsaa.

Middelhøj, elegant bygget, med et glatraget, magert Ansigt — Øjnene underligt missende og udslukte — et tykt, mørkt Polkahaar faldt tilbagestrøget ned over Kraven paa den silkestukne Morgenjakke.

Men Benene — de var rigtignok slemt kalveknædede og Gangen skrævende. Høedt puttete Hænderne i Jakkelommerne og Spørgsmaalene faldt nu som en Hagelbyge:

— „De hedder? — Peter Frstrup — i Familie med dem ved Balletten? — Naa, nej — de staver det jo med „ed”. — Hvad er De? — Lærling i en Silkebaandhandel? — det er jo en meget net Bestilling. — Hvor gammel? 17 Aar? — Tænk, saa gammel! — Og De vil være Skuespiller? — Ja saa. — Hvilken Rolle har De lært? — Oluf i „Dronning Margretha”? — Se se! Ja, vær saa god — lad mig høre.

Ynglingen halede en Bog op af Lommen — naturligvis fulgte Foret med i Forfjamskelsen — og rakte Professoren den.

— „Anden Handlings 1ste Scene .—”

— „Godt, begynd!

Nu er vi da i Danmark, Moder Ragnhild, hvor Du har lovet mig min Ingeborg! Men jeg begriber ej Din Adfærd, Moder. Og skøndt jeg vandt er blindt at lyde Dig tilforn som Dreng, er jeg dog nu en Gut —.

— „Tak, det er tilstrækkeligt! Bu—ba—buh!“ Og Professoren gav sig til at kopiere den unge Olufs Versfremsgelse, saa Blodet stivnede i den Ulykkelige.

— „Nej, unge Mand, tænk Dem dog om, før De buldrer op. Hvad er Situationen? En ung, forhaabningsfuld Mand, der længes efter sin Barndomskæreste, siger ligefremt og naturligt til sin Moder, at han nu er stor nok til at faa klar Besked om, hvad hun har for. Vil De nu høre mig!

Og Professoren fremsagde saa Repliken paa sin Maade.

Gode Gud! Var det Oehlenschläger? Var det Ung Oluf? Det var jo et ganske almindeligt, dagligdags Menneske!

— „Men hør nu, unge Herre — De er ikke fuldvoksen endnu — Deres Stemme er i Overgang — De har jo Tiden for Dem. Men Oehlenschlägersk Helt bliver De min Salighed aldrig! Naa „— Professoren søgte med et venligt, overbærende Smil at mildne sin kategoriske Dom —“ der er snarere noget af en Bonvivant i Deres Ydre — lær en anden Rolle — f. Eks. Nikolaj Rejersen i „Sparekassen“ — og kom saa op til mig igen — men nu maa De have mig undskyldt — nej, det er den Dør dér — (atter en uforskammet Dør!) Farvel.“ —

Ung Oluf tumlede ud paa Gangen, ned paa Gaden,
hjem til Butikens Baandruller og Alenstok.

Han kom aldrig mere op til den berømte Instruktør.

Han havde hørt sin egen Deklamation i en Andens
Mund.

Det var for rædsomt.

□ □ □ CRONBORG.

I den saakaldte „Dyvekes Gaard paa Amagerlørv, højt oppe i en Sidebygning, fandt jeg endelig hans Dør. Jeg blev lukket ind af hans Værtinde og stod lidt efter i et lavloftet, halvmørkt Værelse, mere end tarveligt møbleret. Ved den ene Væg — borte fra de smaarudede Vinduer — stod en Seng og i den sad Cronborg, i halvt oprejst Stilling. I Skumringen kunde jeg kun utydeligt skimte hans Person, men den forekom mig, husker jeg nu,

Cronborg som Ludvig V.

helt eventyragtig. Et magert, gulnet Ansigt med slappe, furede Træk, omgivet af en vild Skov af langt, graat Haar. Øjnene kunde jeg ikke rigtigt faa fat paa. De forekom mig saa underlig udslukkede.

Som han sad der i den aabenstaaende Skjorte, bag hvilken en graa Uldrøje kom til Syne, syntes jeg at have set denne Skikkelse før, som Illustration i en eller anden Bog.

Han havde vistnok ikke ventet at se en ung Fyr i Trøje og med Kasket. Lidt gnaven, med en tør, hostende Stemme spurgte han, hvad jeg vilde.

Saa kom det lidt ængsteligt frem: Vi var nogle Skoleelever, som gjerne vilde opføre en Komedie, men det skulde rigtignok ikke være saadan en almindelig

Børnekomedie, nej, en rigtig Forestilling, og derfor vilde vi absolut instrueres af en rigtig Skuespiller.

Cronborg havde langsomt lagt sig ned og hans graa Manke flød ud paa den krøllede Hovedpude.

Hvorfor jeg just var kommen til ham?

Svaret kom hurtigt: Jo, jeg havde for nogle Aar siden set ham spille Kong Ludvig den ellefte paa Folketeatret,* for hvilken Rolle han var bleven meget rost, men jeg vidste, at han nu ikke var i Engagement, hvorfor jeg antog, at han maatte have Tid til at instruere os.

Det lod til at glæde den gamle Skuespiller at han endnu erindredes — selv om det kun var af en fjorten-aars Dreng.

Han havde nu faaet sin Lampe tændt og jeg saa at der var kommen Liv over de slappede Træk og de matte Øjne havde faaet en sælsom Glans.

Som for sig selv talte han om denne store Rolle, om hvorledes hele Pressen havde ydet ham Anerkendelse hans Udførelse. Men det var kun en glimtvis Lykke — Stemmen blev sørgmodig — her i København kendte man ham jo egentlig slet ikke — nej, i Kristiania, der havde han fejret Triumfer! Og nu begyndte Kunstneren at fortælle med Glød og Begejstring om sin Stortid i Norges Hovedstad. Han fremmanede sin Optræden paa Kristianias gamle Teater i Oehlsenschlägerske Karakterroller og i Scribes Intrigestykker. Men især som General Morin i Pariserdrengen havde han besejret Publikum — (som Voksen har jeg senere set dette højt naive Stykke opført paa det forlængst nedrevne Vesterbros Teater).

Men Cronborgs svage Helbred — det var vistnok Astma, han led af — taalte ikke denne Kunstens Ekstase.

* Cronborg optraadte paa Folketeatret i Sæsonen 1866—67 som Ludvig den 11te i Casimir Delavigne Tragedie, Carl Winsløvs berømte Glunserolle.

Et hæftigt Hosteanfald tvang ham til at standse. Instruktørens engagement kom dog i Stand — Skuespilleren mente, at han nok var saa rask om nogle Dage — og jeg famlede ned ad den stejle Trappe, helt stolt over at have samtallet med en „stør“ Skuespiller.

— — — — —

I Skolens Gymnastiksal — den havde vi af Inspektøren faaet overladt til Prøverne — ventede de ungdommelige Skuespillere paa deres Instruktør. Stykket, vi havde valgt, var en fransk Enakter „De to Officerer“, som vi havde fundet i en fransk-dansk Læsebog, i Oversættelse.

Endelig kom han.

Jeg kan endnu ikke lade være med at smile, naar jeg mindes min Overraskelse ved Synet af den Metamorphose, Cronborg var undergaaet, siden jeg havde talt med ham i hans Hjem.

Dér havde hans hvilende Skikkelse straks sat min Fantasi i Bevægelse, nu virkede hans Aabenbaring næsten komisk:

En høj, knoglet, foroverbøjet Person i den besynderligste Paaklædning. Over en gammel sort Redingote — vistnok et fordums Garderobestykke — bar han en falmet, lys Paletot, der var kortere end Underfrakken, høje „Fadermordere“ skjulte en Del af de indfaldne Kinder og paa Hovedet havde han en bredskygget lav Præstehat, stærkt medtaget af Tidens Tand. Han støttede sig til en kroget Stok.

Som han saaledes viste sig, lignede Skuespilleren nærmest en afdanket Toldbetjent fra Sjette Frederiks Tid.

Men Cronborg var gravalvorlig og gik til sin Opgave som om det var professionelle Skuespillere, han skulde vejlede.

Efter at have begyndt Iscenesættelsen og Instruktionen kom der efterhaanden Liv i ham. Han arrangerede og nuancerede efter alle Kunstens Regler, haanede og rettede vore mange Fejl, saa vi til Slut allesammen var helt fortunlede.

Saaledes havde vi rigtignok ikke tænkt os en „Prøve“. Den mindede ubehageligt om vor militære Gymnastiklærers Ekserseren.

Nogle Gange gik denne Repitition for sig med langsomme Fremskridt i den franske Lystspilstone, men en Dag blev Cronborg borte, og Dagen efter kom Brev fra ham, at han var bleven syg igen og laa til Sengs.

Denne Efterretning var os for saa vidt ikke ubehagelig, thi Forestillingen maatte alligevel opgives, jeg husker ikke mere af hvilken Aarsag.

Men højsindede, som vi var, blev vi Drengene enige om, at vor Instruktør skulde have den fulde, akkorderede Gage, som vi med Møje havde skrabet sammen.

Børn har jo vaagne Øjne og vi havde straks set, at Cronborg var fattig.

— — — — —

For anden Gang stod jeg i Cronborgs tarvelige Stue. Han laa stille i Sengen, mærkelig smal i Ansigtet og med Feberglød paa Kinderne. Øjnene var tillukkede, han syntes at blunde. Efter nogle Øjeblikkes Forløb fandt jeg, at jeg maatte give min Nærværelse til Kende.

Langsomt hævede han de trætte Laag, genkendte mig og stammede med svag og brudt Stemme nogle Undskyldninger for sin Udeblivelse: „Jeg er ellers meget punktlig og paalidelig, men — jeg er syg — meget syg“. Jeg vidste ikke hvad jeg skulde sige, men lagde den lille Sum paa Bordet ved Sengen med et Par erkendtlige Ord. Han smilede svagt til Tak. Det var jo fortjente Penge.

Antagelig maatte han ellers modtage Understøttelse af andre.

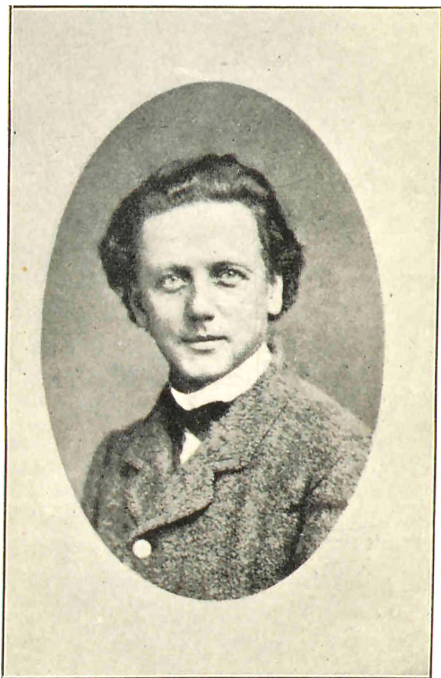
Han lukkede atter Øjnene og gled stille hen i Dvale.

Med ét forekom det mig, som var han død.

Jeg blev angst og kaldte sagte paa hans Værtinde i Stuen ved Siden af. Hun gjorde en beroligende Bevægelse med Haanden, da den Syge begyndte at aande lungt.

Jeg listede mig forsigtigt ud, med et Indtryk af en egen Højtidelighed. —

Kort Tid efter døde Cronberg.

FRED. MADSEN.

Baandhandelen paa Østergade, som omtales i det foregaaende, var en Slags Udrugningsanstalt for mig af sceniske Haab og Begæringer.

Min yngste Principal — nu død og borte — var selv en passioneret Dilettantskuespiller, ikke ganske uden Evne, og havde som saadan spillet sammen i den berømte „Kalkeballer“ med forskellige unge, teaterlystne Mennesker,

hvoraf flere, som f. Eks. Valdemar Kolling senior, dengang Manufakturkommis, Harald Kolling, Cigarmager, A. F. Helsingreen, vistnok Blikkenslager, Knobelauch, Urtekræmmersvend senere med Glans skrev deres Navne ind i Teatrenes Annaler.

Mest berømt af dem alle blev dog **F r e d e r i k M a d s e n**, Uhrmagersvenden, senere en Farcør, der aldrig, hverken før eller senere, er overtruffen herhjemme.

Jeg husker ham fra hans Glanstid, naar han flot og fejende aflagde sin Ven en flygtig Visit i Butiken, vistnok for at aftale en eller anden selskabelig Sammenkomst.

Kæk og jovial, en Smule sünftig ogsaa, sprang han ind gennem den aabne Butiksdør i blanke Reusere.

Hans Ansigt havde bløde, ganske fine Træk, Øjnene meget lyseblaa, det glatte tykke, brune Haar var helt strøget tilbage og faldt ned paa Frakkekraven som en rigtig Kunstnermanke. Paa Højrehaanden og i Halstørklædet glimrede ægte Stene — han havde Passion i denne Retning.

Ikke alene min ungdommelige Person betragtede ham med hemmelig Beundring — jeg var rystende stolt, naar han henvendte et spøgende Ord til mig — ogsaa Damekunderne, der samtidig var i Butikken, tilkastede ham hypnotiserede Øjekast og hviskede til hinanden: Gud! det er Madsen! — Er det Madsen? — Tænk, Frederik Madsen her! o. s. v.

Paa den Tid var han jo søgt og forgudet, ikke alene som Skuespiller, men ogsaa som Selskabsmand, baade af det smukke og af det stærke Køn.

Hver Aften mod Forestillingens Slutning ventede man taalmodigt paa ham udenfor Teaterporten for at bortføre ham til Lys og Lystighed, Drue og Kræs, Sold til den aarle Morgen, hvorunder Madsens sprudlende Humør og kaade Historier, dem han gengav mesterligt, bragte Stemningen til en pyramidal Højde. —

Som komisk Skuespiller og lebendig Bonvivant svang han sit Septer over Folketeatrets Publikum, der vred sig derover i Latterparoxysmer.

Allerede som Skoledreng havde jeg mangan Aften set hans altbesejrende Spil.

Paa Nørregade — Side om Side med Folketeatret — laa vor Skole. Fra Teatret var der Reserveudgang til Skolegaarden, af hvilken Aarsag Inspektøren havde aftenligt et Frikort til Teatrets Parket. Denne Friplads blev imellem Belønningen til enkelte Elever med en smuk Haandskrifts, som udenfor Skoletiden udførte Afskriverarbejde for Skolekuratelet.

En herlig, stærkt eftertragtet Løn.

Hjemmets trange Kaar tillod jo ikke Udgifter til Teaterbilletter.

Fra denne Friplads nød jeg med Liv og Sjæl det enestaaende, overdaadige Farceensemble under Kammerraad Langes jærnfaste Direktion.

Som Alidor de Rosenville i Rejsen til Kina — manøvrede han herligt med dennes Stammefejl, som Cæsar i Verdens Herkules viste han sig som en første Klasses Jonglør, i Den svage Side sprællede han som en Fisk i Vandet, men over alle Roller fra den Tid stod dog hans Styx i Orfevs i Underverdenen.

Palle
i
„Gjongsøvingen“.

Styx
i
„Orfevs i Underverdenen“.

Tamerlan
i
„Den svage Side“.

Det var en genial Præstation, som ingen efter ham har kunnet fordunkle.

Godt ved Magt, som han var, uden dog at kunne kaldes svær, havde han som den diliristiske Prins af Arkadien omskabt sig til en tynd, rød Streg, leddeløs og og knækkende i alle Lemmer.

Dog, over det rød næsede Klovnsigt, var der en saa pudsig, rørende Ynkelihood, at man formelig fik Medlidenhed med Evrodikes Fangevogter og hans haabløse Kærlighed til dennes Yndigheder.

Foredraget af den berømte Vise var et lille Mesterværk.

Det naivt-rørende havde han Udtryk for tillige. Som Palle i Gøngehøvdingen var han ypperlig. Sammenspillet imellem ham og Knobelauch som Ib kunde ikke være mere fuldendt.

Pudsigt nok havde de Kammerraaden denne Folkekomedie, som han skovlede Penge ind paa! —

I alvorlige Roller — han fik imellem saadanne — var Madsen ikke synderlig illuderende, men som „Skurk“ kunde han frembringe en stærk Virkning.

Jeg mindes ham som Rischenbach i Folkekomedien Afgrunden (af Wilkie Collins, efter Ch. Dickens). Endnu lyder i mit Øre det hæse Brøl. Skurken i Dødsangst udstøder, da han lige før Tæppets Fald styrter baglængs ned i det slugende Svælg. —

Saa karambolerede Frederik Madsen med sin Direktør og Svigerfader, Lange. Sammen med flere misfornøjede Kammerater udvandrede han til Casino.

Det burde han aldrig have gjort. .

Det var Reliefet, som blev borttaget fra hans kunstneriske Skikkelse.

Fra den Stund gik det, omend langsomt i Begyndelsen, nedad med hans Triumfer og hans Ry.

Dog, endnu kunde hans eminente Naturbegavelse bluse op som glimrende Stjærneskud.

Saaledes i En Spurv i Tranedans. Hans Peter Ravn her var fortrinlig. Efterfølgernes Forsøg i denne Rolle var uden Betydning, skøndt flere har forsøgt at kopiere hans kaade Indfald som den af overnaturlige Magter begunstigede Skrædersvend.

Saaledes i Selskabsscenen hos Konsul Varberg. Her var Madsen ubetalelig, fræk og ovenud lystig i sine tøjlesløse Paafund.

Samtidig havde Hans „Peter“ Datidens naive, trodige Præg over sig. —

Et andet Ansigt trænger sig frem. Et fortrukket, vindunstende, oppustet Fjæs med rødrandede, fortinnede Øjne:

Bardolf i Henrik den Fjerde.

Hvad Madsen fik ud af denne ubetydelige Rolle, var forbløffende. Naar han var paa Scenen, var han nærved at tage Luven fra selve Kristian Mantzius berømte Hans Falstaff. — — — —

Saa kom Sygdommen.

Langsomt og snigende slyngede den sig om ham og tvang ham tilsidst i Knæ.

Stemmen, der af Naturen var noget hæs, blev svag og anstrængt, Humøret slukkedes som en udbrændt Vulkan.

Nogle Sæsoner turede han om i Provinserne ved Aug. Rasmussens Selskab.

I en Ferie traf jeg sammen med ham i København. Vi havde jo mødtes adskillige Gange i Teaterkredse. Han bød mig op i et Hotel paa et Glas og jeg gik med, skøndt bedrøvet og ilde tilmode ved den Forandring, der var foregaaet med den engang saa livsstruttende og sorgløse Kunstner.

Han var nu en Skygge af sig selv, mager og gusten. De dødsmerkede Øjne søgte mine ligesom for at læse i dem, om jeg kunde se hans legemlige Ruin.

Som vi dér sad sammen, førte jeg Talen hen paa hans svundne Triumfer og de uforglemmelige kunstneriske Minder.

Men det lod ikke til at interessere ham. Han vilde tale om Sygdomme.

Ivrigt udbredte han sig om sin Kunstfælle Vilhelm Wiehes seniors sygelige Tilstand. Denne gik jo samtidig paa Gravens Rand.

Det var som om Frederik Madsen følte en Slags Trøst ved at vide, at en anden af Scenens Stjærner stod i Begreb med at slukkes før ham.

Vi skiltes med et dvælende Haandtryk. —

Hen paa Vinteren hørte jeg at Sygdommen tog stærkere og stærkere Overhaand.

Et rørte mig helt underligt:

En Bekendt af mig havde set ham i Odense ved Juletid, siddende og klippe Julestads til Grantræet for sin Logisværts Børn.

Frederik Madsen! —

Plejet opoffrende til det sidste af sin anden Hustru, den begavede Skuespillerinde Caroline Reck-Madsen, H. C. Lumbyes Datter fik den Syge endelig Fred.

Han trængte dertil. —

Hans Navn omtales nu kun sjældent, andre har for trængt det. Scenekunsten er jo den personligste af alle.

Men de, der lever og har kendt dette livsglade Geni paa hans Berømmelses Højde vil bekræfte, at han her aldrig er blevet erstattet.

LOUISE HOLST. □ □

Pragtfuld af Skabning var Louise Holst. Med et henrivende Teateransigt.

Hun havde netop, hvad man i vore Dage med et lidt vulgært Udtryk benævner „Herretække“.

En Soubrette som faa. Et æggende Blink i de spillende Øjne og et spodsk Smil om den indbydende Mund.

Som det var igaaraftes husker jeg hende som den smægtende Mimi i Den svage Side.

Julie Lumbye spillede den drøje, godmodige Zizine, Harald Kolling var umodstaaelig som den indskrænkede Califourchon og Frederik Madsen boltrede sig som den flotte Kunstner, Tamerlan.

Hvilket mageløst Farcespil, hvilket Tempo!

Farceen susede formelig som en Blæst over Scenen, men Zouavere havde rigtignok spillet *La corde sensible* Sæsonen i Forvejen og de danske Farceører havde sikkert luret Fransk mændene Kunsten af. —

Folketeatret var dengang, med sine udekorative Træpiller og sit monotone, røde Fortæppe, en yderst beskeden Salon, men Teatret ejede en sammenspillet Trup af lutter sceniske Talenter.

Louise Holst var blandt disse én af de udkaarne.

Som Thalias Præstinde bedaaende, som Tragedienne

— et Fag, hun senere dyrkede — grimacerende og underlig ordinær.

Derimod vandt hun Laurbær i Lystspillet.

Hosstaaende Billede viser hende i en saadan Rolle.

Særligt kvindelige Læsere af denne Erindring, vil sikkert med Interesse beskue dette Toilette fra Datidens Modejournal, som Louise Holst bar med Elegance og Ynde.

— — — — —

I sin Glanstid en munter Dame.

Jeg husker, hvorledes hun en Dag kom op i Baandbuliken og med underfundig Spøgefuldhed fortalte om Prins Edvard af Wales' Besøg i Folketeatret den foregaaende Aften.

Prinsen havde givet Champagne i Skuespillerfoyeren.

Jeg lyttede til med Begærlighed og fik ud af det, at Hans kongelige Højhed ved denne Lejlighed ikke var optraadt overvættets ceremonielt.

Adskillige Aar derefter aflagde jeg Kunstnerinden et Besøg — vistnok med en Anmodning om at lade sig fotografere.

Jeg blev næsten stum, da Louise Holst traadte ind, iført en tætsluttende Klædes Morgenslobrok.

Det smukke Ansigt var som skamskændet, gult og fortrukket.

En snigende Kræft havde begyndt sit Nedbrydningsarbejde af denne før saa straalende Kvindeskønhed.

— — — — —

Forlængst er Louise Holst gaaet bort — alle hendes lystige Kammerater fra den lykkelige Tid er heller ikke mere.

Lad disse Linjer være nogle beskedne Minderuner om en lysende Teaterstjerne, et livsglad Gemyt, der trofast tjente Scenekunsten med Sjæl og Legeme.

PETER SCHRAM. □ □

Man kunde kende ham paa lang Afstand.

Høj, benet og bredskuldret — (mon disse Skuldre var ægle? det vidste kun hans Paaklæder) — i et højst ejendommelig Pasgængertempo. Den ene Fod — den var lang og abeagtig — satte han skiftevis foran den anden. Højre Skulder var sænket, mens han holdt Stokken i Lommen med Haandgrebet nedad; under den anden Arm bar han i Reg-

len et Rollehæfte eller et Partitur — har satte Pris paa, Barn som en Del af ham var — at man skulde bemærke, han igen havde faaet en ny, stor Opgave.

Mellem de skraa Skuldre sad et Hoved, mere karakteristisk end egentlig smukt, med dybe Furer og Rynker og det mægtige graa Haar bølgende bagud for Vinden.

Som Peter Schram saaledes skred frem, hævende og sænkende de tykke Øjenbryn, nynnende nogle Strofer med sin dybe Bas, mens han krængede den ene Mundvig nedad, saas ved første Øjekast, at hur havde man for sig en af Scenetemplets Præster og en af de ypperste. —

Det dæmoniske og det komiske synes olte at forene sig i en og samme Kunstnerpersonlighed.

Dette gælder i høj Grad for Schram — baade som Sanger og Skuespiller.

Han var enkelt og primitiv i sin Kunst.

Derfor naaede han den absolute, voldsomme Virkning fra Scenen, baade ved Gru og Lune.

Hvem glemmer saaledes hans Mefistofeles i Faust?

Efter Schram har vi i Gounods Opera haft en Række forskellige Overdjævle — Ferslew — Algot Lange og nu Helge Nissen — tørre, smidige eller intelligente Satan'er — med større eller mindre Sangkunst, men hvad var og er disses dæmoniske Magt over Publikum imod Peter Schrams jordslaaede, knokkelfingrede Helvedesfyrste med den dybe Gravrøst og de uhyggelige Flagermusbevægelser?

Ikke Goethes spodske, skeptiske Mefisto, nej, Barneforestillingens, Eventyrets fantastiske Djævel, der faar Kinderne til at blegne, naar han nævnes i Skumringen ved Ardens rødglødende Ild!

Det samme gjaldt hans Komik.

Født i Nuet, var den uimodstaaelig lunefuld, grotesk og fantastisk, ovenud lattervækkende.

Hvem der saaledes husker Schram som Prokurator Bording i Soldaterløjer — ligesaa kaadt assisteret af Olaf Poulsen som Anker — med Fortvivlelsens Kræfter udregne paa sine lange, magre Fingre Familieskabet mellem de forskellige Petere, vil faa et Tilbagefald af Latteren over denne Komikens olympiske Overdrivelse.

Ypperligt kunde Kunstneren ogsaa gengive det usik-

Mefistofeles i „Faust“.

kre og forkuede. Saaledes i „De Unges Forbund“ som Bogtrykker Aslaksen.

En rent ud genial Fremstilling af den menneskelige Karakterløshed og nødtvungen Ydmyghed.

Schram var vist selv paa Bunden nervøs og usikker, før han gik ind paa Scenen. Men stod han først paa denne, slog Inspirationen al Famlen ned.

Aslaksen
i „De Unges Forbund“.

Schram og hans Faktotum, Teaterbudet, gamle Walsøe.

Naturligvis kunde disse to aldeles ikke undvære hinanden.

„En gammel, sprukken Bas er til Salg“, stod der en Dag at læse paa Døren til Schrams Paaklædningsværelse.

Walsøes Hævn efter et Sammenstød.

Disse Roller er kun enkelte Stjerner mellem en hel Vrimmel af sceniske Sejre fra hans Kunstnerbanes Kulmination. — —

En lystig Kammerat, en brillant Selskabsbroder, fuld af haarrejsende Historier, som han bedyrede var Sandhed med sit stadige: Ved Gud i Himlen! mens han vædede sin overnaturlig lange Pegefinger paa Læben eller bankede sig med alle fem paa Brystkassen.

Pirrelig tillige og forfænelig indtil Barnagtighed.

Kendte af mange er de utallige Anekdoter om de evige Kævlerier imellem

Man tænke sig den dybtsaarede Sangers Forbitrelse! — — —

Tilslidst maatte den gamle Kunstner ogsaa falde for Aldersgrænsen.

Han gjorde det, men nødigt.

Efter at have taget Afsked, saa man daglig Peter Schram ved Prøvetid vandre omkring Teaterbygningen, utaalmodigt seende paa sit Uhr.

De forbigaaende maatte ikke tro andet, end at han endnu var i fuld scenisk Virksomhed.

Store Barn — lykkelige Kunstner!

Betty Guldbrandsen i „Oberstens Dötre“.

BETTY BORCHSENIUS.

Et sødt, skælmsk og drillende Smil, en fin, yndefuld Figur og en Tale saa naturlig og frisk som en Foraarsdag — disse Gaver ejede Betty Guldbrandsen, da hun for første Gang traadte frem for Publikum paa Folketeatret.

Og hun bevarede denne Yndest igennem Aar og skiftende sceniske Opgaver.

Før Anna Larssen har vi ingen Ingenu haft, der bragte Livets ægte Ud-

tryksformer med sig ind paa Scenen som Betty Borchsenius.

I Folketeatrets støvede Arkiv staar i Række og Rad en Mængde, dels hjemmegjorte, dels importerede Skuespil, som nu i al deres Naivitet og Sentimentalitet næppe mere vilde behage.

Men i hvert af disse findes Kvindeskikkelser, som Betty Borchsenius' Kunst og indtagende Personlighed har givet Charme og Farve og bevaret dem blandt ældre Teatergængeres smukkeste Minder.

Saa lys som hendes Skikkelse end var, saa smilende og skalkagtigt hendes Ansigt skinnede, formede hendes Liv og Kunstnerbane sig dog ikke lykkeligt.

Hun var lunefuld.

Til Tider kunde der komme en underlig Trods op

i hende. Jeg har set hende Aftener spille saa ligegyldigt, eller rettere, slet ikke spille, kun afleverende sine Repliker — og det endog i Yndlingsroller — med den ugideligste Mine.

Midt i Ligegyldigheden brød saa et underligt spodsk og spottende Smil frem — saa modsat hendes naturlige yndefulde — som om hun vilde udtrykke Foragt for Mængden, som dernedefra stirrede op paa hende.

En Dobbeltnatur, der svækkede hendes store Publi-

Gervaise i „Faldgruben“.

kumsgunst og nedbrød og lagde øde hendes rige, sceniske Talent.

Hun forlod sin Debutscene. —

Aar gik. Snart planlagte hun Tournéer eller optraadte som Gæst paa Casino eller Dagmarteatret.

Hun syntes ikke have blivende Ro noget Steds.

Alderen begyndte at gøre sig gældende, hun blev fyldig og lad, fik noget matroneagtigt over sig.

Men i Samtale kunde hun endnu være indtagende, naar hun vilde. Saa brød det kendte, skælmske Smil frem og kastede et nyt Ungdomsskær over hendes Skikkelse.

I disse Aar gav hun paa Casino én uforglemmelig Menneskeskildring — Gervaise i Faldgruben.

Helt igennem sanddru og betagende, fra Gervaise som frisk, ung Pige spøger med den muntre Blikkenslager, til hun senere som hans Hustru synker gennem Nød og Savn ned i Drukkenskab og Selvopgivelse.

Dette mærkedes, som om Betty Borchsenius levede med denne Rolle, der sagde En, hvilken fremragende Karacterskuespillerinde hun i sin modne Alder kunde være bleven, om ikke — — — — —

Her vil jeg standse. Mørke Skyer sænker sig over de lyse Minder og slører hendes Skikkelse for Tanken.

Med Vold jager jeg dette Billede bort for at fremtvinge et andet: Den unge Betty Guldblandseen med den ubeskrivelige, foraarsfriske Ynde!

JULIE OG CARL HANSEN. □ □ □

Øverst oppe, ved Nørreboulevard var mit første ægteskabelige Paulun.

Nedenunder os boede Julie Hansen, den udødelige H. C. Lumbyes Datter, Kammerraad Langes Enke, nu gift med Skuespiller Carl Hansen, Søn af Kammersangeren, Frederik VII's gode Ven. Et ejendommeligt Ægtepar, som aldrig saas sammen, skøndt de levede særdeles trofast med hinanden.

Hun, Folketeatrets første komiske Skuespillerinde, med det sprudlende Lune, havde giftet sig med en højst ubetydelig Kollega, hvis eneste, sceniske Gave var en ret høj Tenor, dog uden Behag. To Kontraster i det Ydre.

Fruen bred og førladen, med ægte lumbyeske Ansigtstræk, smaa gemytligt plirrende Øjne og en pudsigt Trutmund. Herren stiv, sippet og pertentlig, med et Udtryk, saa stillestaende og apatisk, som, om saa Maanen var faldet ned paa Jorden, ikke vilde have

Julie Hansen.

været i Stand til at gengive den Rædsel, den lille Mand sikkert vilde have følt i sit Indre derved.

En morsom Strøgtype i Halvfjerdserne: Hvide Per-

missioner, sort Fløjels Jakke, lysegraa, høj Hat, langt Polkahaar, Bagdelen stukket ud, Armene stift nedhængende, en sølvknappet Stok baaret vandret i den højre Haand. —

Paa Husets Trapper saa jeg ham aldrig. Hvordan han kom og gik, er mig en Gaade.

Julie Hansen derimod ofte. Langsomt og pustende bevægede hun sig opad, medens Trappetrinene knagede under den tunge Vægt.

Alltid jovialt hilsende: „God-dag, lille Ven! Hvordan har De det? Og hvordan har Deres søde lille Kone det?“ — skøndt hun vist næppe dengang anede hvem jeg var.

Men Lumbyerne var som bekendt store Forbrugere af hjertelige Talemaader.

Ved Robert Watts Fratræden som Direktør forlod Julie Hansen med sin Mand Folke-teatret.

Et lige saa farefuldt Skridt for hende, som tidligere for hendes berømte Medspillende, Frederik Madsen.

Som han hørte ogsaa hun hjemme paa Nørregades Scene. Der havde hun fejret sine Triumfer som Madam Krøjer, Fru Callesen, som Tusindkunstneren Jokums

Carl Hansen.
Karikatur fra 70'erne.

Ægtehalvdel og ikke mindst som Juno, Fader Jupiters køjede Gemalinde.

Der var hun hjemmevant som i sine egne Stuer.

Hun gik til Casino. Ægtemanden fulgte med som et uundgaaeligt Appendix.

„Man kan ikke faa Kødet uden at tage Skanken med“, var dengang et obligat Teaterudtryk i saadanne Tilfælde. Carl vidste godt selv, at han var Skanken og ironiserede derover, som han havde før Vane — for at komme Raillieurerne i Forkøbet.

Paa Kasino dirigerede da Theodor Andersen.

Ved et ejendommeligt Sammentræf blev jeg samme Sæson engageret til Teatret som Skuespiller efter aflagt Prøve.

Julie Hansen og jeg kom paa Brædderne sammen Sæsonens første Aften. Det var i Lystspillet Hr. Perrichons Rejse. Kunstnerinden spillede sin gamle Rolle som Fru Perrichon, jeg en ung Galning og Carl Hansen en Portør paa Bane- gaarden i Paris. Hans Opgaver havde i Reglen den ubestemte Artikel foran sig.

Julie Hansen var en elskværdig og vejledende Medspillende for en Begynder — maaske særlig overfor mig, Husbeoer i samme Ejendom som hun.

Som enkelte Baldamer aabenbarer Føreregenskaber

Madam Krøjer i „Store Bededagsaften“.

overfor deres Kavallerer, saaledes trak Fruen ogsaa sin unge Medspillende med sig uden mange Kommentarer. —

Julie Hansens Repertoire paa Kasino kom aldrig i Højde med hendes Glanstid paa Folketeatret. Hun var og blev aldrig familiær med Publikum i Amaliegade.

Selv havde hun vist med Sorg en Følelse deraf, men røbede den aldrig overfor andre. Alt var jo saa rart og saa nysseligt under den „kære“ Direktør — som hun ikke kunde udstaa.

Dog skulde hun som en af sine sidste Roller paa sin Teaterbane skabe en ny, uforglemmelig Figur: Madam Blomkvist i Gustav Esmanns Folkekomedie *Magdalene*.

Her var Julie Hansen herlig. Hvor illuderende var ikke den værdige Rufferskes moderlige Falskhed! Og i Scenen med Opdagerne — hvor røbede ikke de smaa, travle Øjne og den aabentstaaende Mund Madammens Snedighed, Egennytte og kriminelle Angst!

Det blev Julie Hansens sidste Triumf.

— — — — —

Jeg maa dvæle lidt ved Carl Hansens Teatervirk-somhed paa Kasino.

Han havde — som sin Kones Mand — betinget sig eget Paaklædningsværelse. Dette havde han udstyret som en hel, lille „Loge“.

Magelig Lænestol, tykt Gulvtæppe og idylliske Landskaber og Genrebillede paa Væggene.

Her sad han saa i Pavserne og tyrede en skrækkelig, bindstærk Lejebiblioteksroman.

Han holdt ikke af at blive forstyrret i Læsningen.

Særlig arrig kunde han blive paa Kammeraten Kirckheiner, naar denne aflagde ham Besøg og hviskende, med gravalvorlig Mine, sagde: „Der var en Ting, jeg vilde spørge Dig om, Carl. Tror Du, at vi faar Slesvig tilbage?“

(Skuespillerens stadig tilbagevendende Spørgsmaal, selv til ham ganske ubekendte Personer).

Den Sæson opførtes et stort Rabalderstykke efter Jules Verne's Kejsere's Kurér.

Sjette Tableau var den sibiriske Valplads, hvor Slagets Ofre ligger dyngevis mellem hverandre.

Alle, der kunde krybe og gaa, var inde som „Lig“ med frygtelige, blodige Vunder.

Carl Hansen med.

Kuréren (Theodor Andersen) vandrer over Valpladsen og søger sine Kære mellem de døde:

„Hvor er min Moder. — Hvor er Nadeschda —?!“ osv.

Under denne sørgmodige Replik laa „Liget“ Carl Hansen i Kulissen med Lørgnet paa Næsen, nydende i Spænding Slutningskapitlet af „Fædermorderens Brud“ (?)

Bogen havde Skuespilleren taget med sig i Slaget. — Dette originale Kunstnerpar er nu død og borte.

Carl Hansen, den sidstlevende, endte som Klasse-lotterikollektør, sygelig og menneskesky.

Med stort Besvær fik jeg en Lodseddel hos ham.

— „Send mig nu et rigtig heldigt Nummér“, bad jeg ham.

— „Det er ganske ligegyldigt, hvilket Nummer, for De vinder i alle Tilfælde“, svarede Carl Hansen med tungsindig Alvor.

Inden Trækningen fandt Sted, blev Kollektøren kaldt bort fra denne Jord.

Jeg maa ikke have læst Trækningslisten rigtigt, thi da jeg kom op til hans sørgeklædte Medhjælperske for at forny Sedlen, erfarede jeg til min Overraskelse, at den var kommen ud med Gevinst.

Ikke en af de store, men dog en Gevinst.

Carl Hansen havde holdt Ord efter Døden.

CARL WULFF. □ □

Lyrisk Elsker, fordi hans Profil slaaende mindede om Michael Wiehes!

Et olympisk Fejlgreb af Det kongelige Teaters da-værende Direktion.

Der var ikke det mindste lyriske, hverken ved hans Talent eller Person. Det blev ogsaa kun en kortvarig Omgang med Poesien.

Og dog — allerdybest inde bevarede Skuespilleren vist sin Ungdoms Passion for de sværmende, romantiske Elskere.

Men han var altfor klog til at røbe denne Svaghed.

— — — — —

Casino var en Dødssejler, da Carl Wulf kom derud. En Mand, nu forglemt, Th. Rasmussen, navigerede som en Søvgænger den slingrende Skude, forpint og omtumlet af økonomiske Storme.

Gage fik Skuespillerne sjældent.

Under denne Periode løb jeg en Dag paa Carl Wulff i Pilestræde.

Ret tarveligt paaklædt gik han mig forbi med sænket Hoved og Paraplyen under Armen.

Ingen skulde da have spaaet, at denne mismodige, fortrykte unge Mand nogle Aar senere skulde blive Scenens elegante, sarkastiske Ræsonneur. Københavnernes udkaarede Yndling! —

Theodor Andersen havde taget Casinos Ror.

Ikke meget sympatisk, som Skuespiller kun solid og rutineret, men handlekraftig og koldblodig førte han i Løbet af nogle Sæsoner Kasino i en stabil Tilværelses sikre Havn.

Held og Medgang fulgte ham lige fra Begyndelsen, da han med „Alt for Fædrelandet“ (Sardous La patrie) slog det første, store Slag.

I dette effektfulde, teknisk glimrende Drama fik Carl Wulff en Rolle, der blev en Pegepind for ham til at finde den for hans Anlæg rette Vej gennem Scenekunstens vildsomme Rige.

Han spillede her den lette, overlegne Franskmand Le Tremouille, en flatterende Rolle, som lavede mægtigt op i det dystre, baalflammende Skuespil.

En Række flotte og muntre Figurer, hvori Wulff gjorde stor Lykke, førte ham til den afgørende Træffer: Peter Sørensen i Carl Møllers og William Fabers Farce.

Her skabte han Københavneren fra de Dage, den flotte, sorgløse Driver, der ikke kan aabne Munden uden at aflevere en osende Brander.

Publikum var ellevild af Henrykkelse og Wulff skaffede Teatret en Mængde fulde Huse.

Fra Amaliegade kørte Wulff til Nørregade, magelig henslængt i en Droske, med Stokkens Sølvknap for Munden og med en skinnende Cylinder paa det omhyggeligt opkrøllede Haar.

Her var kort Distance mellem Rampe og Parket.

Her kunde Skuespilleren uden synderlig Anstrængelse — hans Organ var noget tykt og sløret — udfolde sin uimodstaalige Gave: at spille sig selv, snakke med sit Publikum, improvisere — med en kort Rømmen sig — de Repliker, som han ikke fiskede op fra Suflørkassen,

hvad han gjorde med største Ro, uden et Øjeblik at lade sig bringe ud af Fatning.

Jeg nød ham som Skuespiller. Det var ligegyldigt, i hvilket Stykke han spillede, blot han optraadte.

Han havde en mageløs Evne til at faa En til at glemme Dagens Skuffelser og Genvordigheder ved sin skælm-ske Spot og sin komiske Alvor.

Samtidig var han Byens gode Hoved og enestaaende Branderfabrikant, Kaféernes punktliges Stamgæst.

Her sad han i en Kres af sine Beundrere, i Reglen tavs, kun lurende paa det rette Øjeblik til at servere et haarrejsende Ordspil. Han holdt ikke af, at nogen anden optog Konkurrencen.

En Prøve paa Arten af hans Vid:

En Børsherre omtalte for den uinteresserede Wulff en brilliant Spekulation og spurgte Skuespilleren:

— „De kender vel Bomuld?“

— „Næ,“ svarede Wulff, „kun Watt.“ —

Og han skrev Sommerrevyen. Med sine Kompagnon'er Paul Marcussen og Vilhelm Petersen, den senere populære Teaterdirektør.

En Revypremiere i Wulffs Tid:

Salen kvalm og røgfylt. Publikum mest Herrer — nogle skikkelige Borgerfamilier ogsaa — er stuvet sammen som Sild i en Tønde, paa Borde, langs med Væggene har de saagar Plads. Stemningen olympisk oprømt. Servere formaar Tjenerne ikke. En Herre paa et Bord i Salens Midte, indkøber Øl i Masse hos Opvarterne og sælger Svaledrikken videre til de i Salens Baggrund staaende ølsmægtende Medpublikummere.

„Opvarterstykket“ spilles. En Haglbyge af Vittigheder sendes op til de ulykkelige Optrædende, der interviewes paa det mest nærgaaende. —

Revyouverturen begynder. Auditoriet synger med

paa de ny, populære Melodier. Trampen i Gulvet. Stokkeslag i Bordene — alt i Takt af Musiken.

Saa brænder „Revyen“ af. — — —

Det er i Elisabeth og Frederik Christensens Glansperiode.

Lisbeth! —

Hvor mange Minder knytter der sig ikke til hendes populære Person!

Som ung dén eneste rigtige Revyprimadonna vi har haft. Barn af den By, som engang lønnede hende med larmende Jubel. —

Et æggende Smil, et underfundigt Blink i Øjet oplyser det lille Gaminansigt - og Publikum overgiver sig.

„Lisbeth“.

Paa samme Tid forøgedé Wulff sine Sejre som Skuespiller.

Han flyttede til Jærnbanegade og her skabte den urokkede Charmeur sin maaske mest værdifulde Præstation: Dobbeltgængereren Célestin-Floridor i Frøken Nitouche.

I denne Rolle kunde han faa en Sten til at svede af Latter, blot han viste sig:

Forsigtig og sprælsk, englefrom og livsmandig, orgelpræluderende og kupletsyngende, gejstlig langhaaret og militært kortklippet.

Celestin i „Frk. Nitouche“.

Efter ham har de kendteste Skuespillere forsøgt Lykken i denne efterstræbte og fristende Rolle: Harald Kolling, Ring, Sophus Neumann, Karl Mantzius, Lindstrøm, Frederik Jensen og — last not least — Fjelstrup. De blev alle kun Skygger mod Forgængerens lysende Komik.

Wulff, der ofte benyttede en meget sigende Hosten som scenisk Virkemiddel, begyndte at hoste for Alvor til sine mange Venners Ængstelse og Uro. Selv tog han — tilsyneladende — sin Lidelse med spøgefuld Lethed — men han svandt ind, blev mager og bleg.

Man fik ham til Syden for at faa Bugt med Ondet.

Han vendte hjem, oplivet og livslysten. Men Sygdommen fulgte med ham hjem, som den mest trofaste Ven, og Kræfterne vilde ikke vende tilbage.

— — — — —

I de Dage skulde Prøverne paa Landmandsliv tage deres Begyndelse paa Dagmar-teatret.

Jeg havde glædet mig til at se Wulff som Fritz Trittlefitz — skøndt han jo nok var lidt for gammel til Rollen.

Saa hørte jeg til min Bedrøvelse at han laa til Sengs. Jeg aflagde et Besøg i hans Hjem for at høre til hans Befindende.

Venligt smilende, men hvidere i Ansigtet end sin Hovedpude, tog han imod mig og beroligede mig med, at Teatret i den unge William Gerner havde en langt bedre Trittlefitz, end han vilde have blevet, om han havde været rask.

Vemodig forlod jeg den syge Kunstners Leje.

Faa Dage efter gjorde en Blodstyrtning Ende paa Wulffs Liv.

Han blev begravet fra det mosaiske Kapel paa Vestre Kirkegaard. Kisten blev skjult under et Blomstervæld.

Jeg blev lukket ind i samme Stol som Wulffs Revy-kompagnon, den senere afdøde Forfatter Paul Marcussen.

Mere betegnende end taktfuldt, hvisker denne til mig:

„Sikken en Brander, Carl Wulff vilde aflevere, om han kunde se denne Højtidelighed.“

JULIE MØLLER. □ □

Julie Bondesen i Hertug Concretus og Datter.

En fin Profil, aflag Ansigtsform og mørke, bestemte Øjne karakteriserede Julie Bondesen, da hun i en ung Alder viste sig for første Gang paa en københavnsk Scene.

Det var paa Casino i Sæsonen 1868—69. Debutantinden udførte den tragiske Heltinde i Hertug Concretus og Datter.

Et snurrligt, gammelt Sørgespil paa Vers af Mestersanger og Skomagermester Hans Sachs — Originalens omstændelige Titel er: „Ein klegliche Tragedi des Für-

sten Concreti“ — oversat af Erik Bøgh, hvori Heltinden tager Gift, da man bringer hende den Elskedes blodige Hjerte paa en Lansespids. Et dristigt og højst originalt scenisk Effektmiddel.

Jeg husker tydeligt Debutantinden. Det karakteristiske, men upraktiske, burgundiske Kostume med den spidse Hue og det fladbrystede Kjoleliv bar hun med tragisk, højtidelig Anstand.

Med klagende, monoton Stemme og sorgfulde Øjne tolkede Julie Bondesen den stakkels Gismundas Elskovskval.

Hun gjorde megen Lykke og Kritiken var hende overmaade gunstig.

Jeg har svært ondt ved i Tankerne at forene denne blege, unge Pige med Folketeatrets senere djærve Karakterskuespillerinde, Julie Møller.

Og disse to var dog en og samme.

En samvittighedsfuld Kunstnerinde og en uvurderlig Kraft i det borgerlige og folkelige Repertoire. Altid greb hun sikkert og uforfærdet om sin Opgave og naaede ofte det sublime.

Især en af hendes mange Roller gaar mig aldrig af Minde.

I Forbryderkomedien *Natten til den 28de Juli* — en Slags Forløber for *Sherlock Holmes* og andre Detektivskuespil.

Som Kuriosum bemærkes, at en af Grundene, hvorfor Direktør Abrahams tog dette Stykke, var den, at hans Fødselsdag netop faldt paa den 28de Juli og af den Aarsag mente han, at det absolut maatte bringe ham Sukces.

Det blev det vel nok, men sandelig ingen langvarig.

Det blev Julie Møller, som her opnaaede den største Virkning i en kun lille Rolle.

Stykket foregaar i Melbourne.

I en Akt, i Byens Fattigkvarter, udførte Kunstnerinden en gammel, fortrukken Tyvekvinde og Medviderske i allehaande Forbrydelser.

Klædt i Pjalter, med krumbøjet Ryg og rindende, begærlige Øjne spillede Julie Møller denne Rolle med en saadan Realisme og skrigende Kraft, at det formelig gyste i Tilskuerne.

Især i Døds scenen.

Kvalt af en hævnssyg Indbrudstyv ligger det hæslige Fruentimmer paa Gulvet i det usle Rum, rallende i den sidste Kamp for Livet.

Denne Skikkelse var et Mesterværk af Kunstnerinden.

Illusionen var fuldkommen.

— — — —

Stilfærdig og beskeden af Væsen blandede Julie
Møller sig aldrig i Teaterkabaler og Kulissevrøvl.

Hun elskede sin Kunst og røgtede sin Gerning som
en tro Scenens Tjenerinde.

Mangen dramatisk Forfatter har som jeg, Aarsag
til i Taknemlighed at flette en Krans til hendes Minde.

SEVERIN ABRAHAMS.

Baade som Skuespiller og Direktør var Abrahams i levende Live Genstand for karikerende og spøgefuld Omtale.

Ofte med Urette.

Saa udpræget han var i sine ydre og indre Ejendommeligheder, frembød han jo rigtignok en let-ramt Skive for lystige og vittige Hoveders Pile.

Han var et Menneske af høj Kultur, stor Dannelse og ejede betydelige Evner til de rette, sceniske Opgaver.

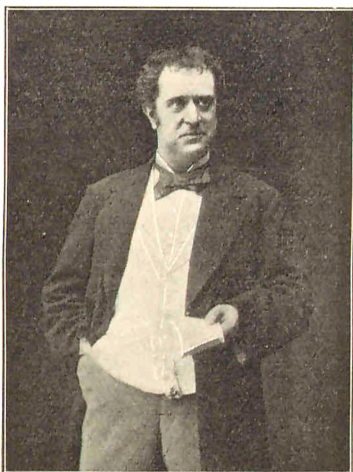
Stærkt feteret en lang Tid, ubarmhjertigt kritiseret tillige.

For Scenen havde han et smukt, udtryksfuldt Hoved, livfulde Øjne og et fint Smil.

Men hans Diktion, skønt klar og intelligent, kunde ofte lyde affekteret, og hans Figur havde let iøjnefaldende Mangler.

Ogsaa hans Gang var uskøn. Den røbede tydeligt hans jødiske Afstamning, særlig i den yngre Alder, naar han spillede ædle Riddere eller folkelige Helte.

Saaledes som Svend Gjønge i „Gjøngehøvdingen“, Folketeatrets Elverhøj. Her var det umuligt at lade være at smile af ham, naar han med verdensmandsmæssige Haandbevægelser og i fransk Konversationstone siger den udødelige Replik: — „Du rører Dig ikke af Pletten, Ib, før Du ser min dragne Klinge!“

Les Prunelles i „Lad os skilles ad“.

Derimod smeltede han alle kvindelige Hjerter som Grev Boudelot i „Den sidste Nat“ ved sin Elegance, og naar han med sin bløde, musikalsk uddannede Sangstemme sang de kendte lumbyske Kuplet'er. Fortræffelig var Severin Abrahams i det franske Lystspil,

Grev Boudelot de Derval i „Den sidste Nat“.

skøndt han ofte pinterede vel stærkt. Man husker ham især som Ægtemanden des Prunelles i Lad os skilles af Sardou.

En vittig, overlegen Præstation, som i første Omgang skaffede Stykket det enorme Tilløb.

Fra hans sidste Aar skylder jeg ham stor Tak for hans djærve, imponerende Christian IV i Rosenborg — en Rolle, der indbragte ham megen Berømmelse fra Kritikens Side og store Ovationer fra Publikum.

Dog — som han i den unge Alder debuterede paa Det kongelige Teater — som Ebbesen i Elverhøj — var det senere hans hemmelige Orm at komme tilbage til vor første Scene som père noble og Raisonneur.

Han ventede, at man vilde sende Bud efter ham.
Men forgæves.

Kammerherre Fallesen — Teatrets daværende Chef
— var endda saa udelikat at motivere sin Modstand

Christian IV i „Rosenborg“.

med den altfor store Udvikling hos Abrahams af — en
vis Legemsdel.

Til Gengæld blev han Folketeatrets Direktør, af-
løsende Robert Watt.

Som Direktør gav han mig den rigeste Lejlighed til at studere hans Personlighed.

Ofte bragte han fortræffelige, værditulle Skuespil frem paa Folketeatrets Scene, jagede ligesaa ofte efter den store Pengesukces.

Ja, det var disse Penge!

Det hændte jo ikke saa sjældent, at man maatte klemme ham stærkt for at faa sit Tilgodehavende.

Saaledes havde jeg engang hos ham et Forfatterhonorar til Gode, som jeg selv skulde bruge til bestemt Tid. Jeg bad, tryglede og truede — men Pengene udeblev stadig.

Saa nødsagedes jeg til at tage juridisk Assistance — rigtignok meget nødt.

Øjeblikkelig kom Abrahams op paa Prokuratorens Kontor og betalte Summen.

Men med krænket og fornem Mine.

Idet han lagde Sedlerne paa Bordet, sagde han følgende: „Vær saa god! Men nu kan De hilse den ærede Forfatter og sige til ham, at han for Fremtiden ikke faar noget Stykke antaget hos mig“.

Ved Døren vendte han sig dog om og tilføjede med henrivende Reservation: „Det skulde da være et meget godt Stykke.“

Han gjorde slet ikke Alvor af Truslen og vi blev snart gode Venner igen.

Abrahams kunde ikke bære Nag. Hyggelig var har oftest, naar man besøgte ham om Aftenen paa Teatret i det gamle, forfaldne Kontor. — Ventesalen udenfor var rigtignok et fælt Detentionslokale.

Satte han sig saa mageligt tilrette i sin Lænestol, og Cigarerne blev tændt, kunde han være overordentlig fornøjelig og jovial — i Særdeleshed, naar han havde en Sukces gaaende derude.

Trods alle Beskyldninger for Kniberi havde han et følsomt Hjerte og en hjælpende Haand.

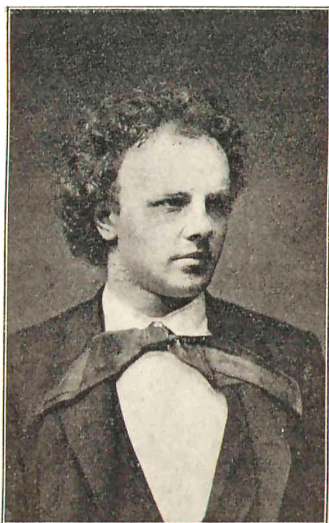
Det ved jeg med afgjort Sikkerhed. Hans sidste Aar var pinlige, knuget som han var af legemlig Sygdom og Teaterbryderier.

Et haardt Stød var det for ham at blive fortrængt som Lejer af Folketeatret.

Just som han stod i Begreb med at overtage Kasino, døde han pludseligt, ramt af et Hjerteslag.

Som Tiden gik, og nye Mænd tog Styret i Teaterverdenen, kom selv Skumlerne til med Savn at tænke paa Severin Abrahams' aabne Karakter og kultiverede Omgængelighed.

Han var jo udgaaet fra et højtdannet, af Datidens Skønaander besøgt Hjem, og Præget af dette var over hans Person, baade som Kunstner og Menneske.

Ungdomsportret.

EMIL POULSEN. □ □

Mangfoldige Penne har i Recensioner og Karakteriker dvælet ved denne Nationalscenens altomspændende Kunstner, baade før og efter hans Død.

Højt har man værdsat Emil Poulsen som Shakespeares, Molières, Holbergs og de store Nordmænds Fortolker.

Jeg vil derfor her kun fremdrage et Par flygtige Billeder af denne betydningsfulde Skuespiller, hvis Kunst endnu er i frisk

Minde hos de mere modne Teatergængere.

Jeg husker Emil Poulsen udenfor Scenen fra hans allerførste Fremtræden:

En mere kraftig end elegant Skikkelse, i en nubret, graa Vinterfrakke og med en blød Bulehat paa Hovedet, lyskrøllet, rød som en Krebs i Ansigtet og paa Halsen.

Et Par rolige, lidt missende, blaa Øjne bag Guldorgnetten. Panden var høj og intelligent, Munden fuldendt smuk.

Paa Scenen forandrede Skikkelsen. Her syntes den smidig og harmonisk. Emil Poulsen bar sine Kostumer med en Lethed, som om han tilhørte den Tidsalder, hvor de hørte hjemme. — —

Jeg var den første, der som Fotograf fik hans Tilladelse til at maatte forevige ham i Kostume, efter en

resolut Henvendelse. Hidtil havde Kunstneren vægret sig. I et Operaparti!

Som Kong Erik i Hejse og Richardts Drot og Marsk havde Emil Poulsen ved sin betagende, dramatiske Fremstilling ganske erobret Publikum, saa dette næsten var døv for Operisternes vokale Overmagt.

Erik Glipping i „Drot og Marsk“.

Som han der stod for mig i Glippings kongelige Skrud, daarende og dæmonisk, var jeg i min Beundring nær ved at glemme min fotografiske Opgave.

Naar jeg mindes denne mandigskønne, kraftfulde og smidige Skikkelse og derefter sammenstiller den med

Billedet af den kridhvide, gennemsigtige og værkbrudne Olding, hvortil Emil Poulsen forvandledes i en tidlig Alder, maa jeg med Smerte tænke paa Livets Forkrænkelighed.

— — — — —

I sin fulde Styrke en lidet talende Mand. Kun med et Par Ord og et svagt Smil besvarede han en Henvendelse.

Syg og lammet syntes han derimod mere interesseret og meddelssom.

Han bar sin tunge Skæbne med en beundringsværdig Taalmodighed. Aanden var jo stadig fuldkommen klar, og hans skønne Stemmeklang havde bevaret sin fulde Friskhed.

En Helt, ogsaa i Sygevoغن.

FAMILIEN WIEHE.

Michael.

Vilhelm.

Johan.

Blandt mine Skolekammerater var en skikkelig Fyr med en glubende Appetit — hans Fader, Tømrer af Profession — fungerede tillige ved Det kongelige Teaters Maskineri, hvor han bl. a. frembragte „Torden“, naar Stykket krævede Uvejr af større Dimensioner.

Dette Kammeratskab skænkede mig som Dreng den store Nydelse, at se den danske Skueplads bag Kulisserne.

Dengang gik Holmens Kanal lige op til Teatrets Bagbygning, hvor Magasinerne var.

For at slippe ind maatte vi allerede stille Klokkerne fem om Eftermiddagen, og vi kravlede da op ad en stejl Stige, gennem en Luge ind paa det mørke, støvede Snoreloft; om dette løb et Galleri, forsynet med et solidt Rækværk.

Betaget af Mystiken stirrede jeg med Ærefrygt ned i Dybet, hvor Scenen henlaa i Stilhed og Halvmørke.

Men henad halvsyvt blev Gasblussene tændt og oppe

fra mit høje Stade nød jeg den store Kunst med barnlig Andagt og ukritisk Beundring.

Michael Wiehe havde jeg — som niaarig — set en eneste Gang fra Tilskuerpladsen, smuglet ind i en Abonnementsloge.

Det var i Bagtalelsens Skole.

Den store Skuespiller mindes jeg kun som en sort Silhuet, konverserende i Scenens Baggrund en Dame som Josef Surface.

Fru Hejberg, som spillede Lady Teaxh samme Aften, har jeg derimod slet ingen Erindring om som Skuespillerinde.

Men Vilhelm Wiehe senior saa jeg i hans Glanstid oppe fra Snoreloftet.

Høj og bred stod han paa Scenen — Fødderne vendte lidt indad — det naturligt krøllede Haar indrammede et fyldigt, aabent Ansigt med et Par lyse, frejdige Øjne.

Det var i Henrik Ibsens Hærmændene paa Helgeland, Frantz Hedbergs Brylluppet paa Ulfsbjerg og A. Munchs Tragedie Lord William Russell.

Fuldttonende, med en Rigdom af Nuancer, klang den stærke, bløde Røst ud i Rummet som en skøn Musik.

Vilhelm Wiehe syntes mig den herligste Aabenbaring, jeg havde set, men nævnede jeg dette for ældre Kunstkere, trak de paa Skuldrene. For disse Mennesker var Broderen Michael det fuldkomne Skuespillerideal, som de dyrkede og forguede.

Som bekendt var Michael Wiehe et indesluttet, hypokondert Menneske udenfor Scenen, Vilhelm, skøndt stille og ordknap, færdedes ude blandt Kammeraterne, elsket og æret af disse.

Flere efterlignede ham i det Ydne — som Carl Price, der paa Afstand lignede Wiehe i Gang og Rejsning.

En Dag havde Wiehe anskaffet en matsort, høj Hat — kort derefter saa man Kammeraterne med lignende Hatte.

Ofte har jeg set denne Samling matsorte Halte passere Kongens Nytorv paa Vej til — Vinstuen.

I Oktober 1864 bortkaldtes Michael Wiehe.

Jeg overværede Vilhelm Wiehes Afskedsforestilling.

Med Møje havde jeg faaet en Billet, højt tilvejs.

Det var den 4de Juni 1879.

Der hvilede til en Begyndelse en vemodig Højtidelighed over denne Aften.

Hakon Jarl — udvalgte Scener — spillede han, støttet til sit Sværd og — hvor det gik an — til et Bord. Men Røsten klang stærkt og fuldt. —

Og til Slutning en munter Rolle: Møller i Embedsiver.

Sigurd hin Stærke i „Hærmændene paa Helgeland“.

Der gik en glad Befrielse gennem det fyldte Hus. —
En munter Overraskelse:

Wiehe udfoldede gennem Stykkets tre Akter det fornøjeligste Humør, spillede den magelige Embedskandidat let og lunefuldt.

Lidt kneb det, da han skal tage et Brev op fra Gulvet, men man glemte, at det var en meget syg Mand, man havde for sig. —

Fem Aar gik — under disse blev Vilhelm Wiehe helt ukendelig — mager og skægget. 1884 døde han.

Der blev næsten Landesorg. —

— — — — —

Den tredie Broder Johan Henrik gik fra Operaen, hvor han havde debuteret som Figaro, over i Skuespillet.

Han ejede ingen af sine Brøders erobrende Naadegaver. Han maatte gaa sine egne Veje. En sær og voldsom Skuespiller i sin Ageren.

Men netop paa Grund af disse Egenskaber kunde han imellem opnaa en stærk, umiddelbar Virkning.

Saaledes i Shakespeares Cymbelin. Som den nid-syge, halvt dyriske Prins Cloten formede han en fantastisk, uhyggelig Figur, der vakte stor Opsigt.

Betydelige Mænd har sjældent betydelige Fædre, ikke heller Sønner.

Vilhelm Wiehes Børn fulgte Slægtens Skuespillerkald. Johans Søn ogsaa. Michael var barnløs. Men ingen af dem naaede den Højde paa Kunstens Tinde, hvortil i alt Fald Michael og Vilhelm Wiehe fandt op.

Vilhelm Wiehe junior havde arvet Faderens Mandighed og kraftige Røst, men ikke dennes store Scala, saa lidt som hans umiddelbare Sympati. Dog

vandt han ikke ringe Yndest hos Dagmartheatrets Publikum i unge Helteroller, især som Tordenskjold i Oehlenschlägers Tragedie. Sygelig, maatte han dog trække sig tilbage fra Scenen, næppe et halvt Hundrede Aar gammel.

Den yngre Broder Jacques blev en elskværdig og afholdt Farcør. De fleste af disse Roller spillede han paa en for ham egen, pudsig og stammende Maner, der virkede overordentlig komisk. Hans tidlige Bortgang vakte stor og oprigtig Deltagelse.

Datteren Johanne, død som Fru Vinkel, var en Tid ved Det kongelige Teater, men fik ingen Betydning som Skuespillerinde.

Johan Wiehes Søn, Viggo Wiehe, nu ved Det ny Teater, er en dygtig og samvittighedsfuld Karakterskuespiller, men noget tør og uden personlig Myndighed. Hans Købstadsprokurator i Moder og Datter er en af Skuespillerens bedste Præstationer.

Vilh. Wiehe Jun. i „Tordenskjold“.

— — — — —

En sand Familiekultus har altid hersket blandt Wieherne.

Som Sønnerne bevarede Mindet om deres Fædre og Onkler stolt og trofast, saa disse med samme Følelser tilbage paa deres Afstamning. De var jo Dattersønner af det berømte Kunstnerpar Rosing.

Den danske Skueplads har en berømmelig Tradition og Kunstnernavnet Wiehe en Hæderplads i Teatrets Historie.

Jacques Wiehe.

SOPHUS NEUMANN.

Jeg saa ham debutere paa Casino — Aaret husker jeg ikke — men han var purung. Som Peter Ravn i En Spurv i Tranedans. Den mest uforfærdede Debutant. Han sprang og hoppede, agerede og gestikulerede som en ren Sprællemænd. Her kunde da umuligt være Tale om Lampefeber! — Man vilde dengang have Vanskelighed ved at spaa, at denne Ungersvend, der røbede mere Dristighed end egentlig Talent, i sin Manddomsalder skulde blive en betydelig Kunstner, en eminent Komiker.

Ved rent individuelle Midler.

Han drev Grimacen — en gutaperkaaglig Ansigtmimik — op til at blive Kunst.

Saa lattervækkende var den, uden at Skuespilleren derfor kunde kaldes Klovn. Det var ægte Menneskelighed i komisk Overdrivelse.

Dog, muligvis paa Grund af denne kunstneriske Ejendommelighed, blev han udelukket fra Det kongelige Teater. En Gang hans Livs Drøm.

Han kunde og vilde vel ogsaa have blevet en værdig Arvtager efter Adolf Rosenkilde i adskillige af dennes bedste Roller.

Saaledes vilde Vielgeschrei i Den Stundesløse have ligget ganske udmærket for hans Form og Personlighed. — — —

I Sæsonen 1882—83 havde jeg den Ære paa Casino en Række Aftener at spille sammen med Sophus Neumann i Feddersens muntre Farce Jens Støvring. Neumann spillede en agrarisk Valgkandidat, jeg Titelrollen, den unge, jyske Student. Som Neumann char-

Frstrup i „Jens Støvring“.

gerede og slog Gækken løs i dette Stykke! Han holder sin Valgtale for Studenten, ikke videre stiv i Papirerne, men maa kigge i Manuskriptet hvert Øjeblik. Ordene „min Tid og mine Evner“ gentog han i det uendelige — vridende og vendende dem paa alle Maader, med velberegne Kunstpavser. Snart satte han „Tiden“ foran, snart „Evnerne“, snart højtlideligt, snart jævnt, snart følelsesfuldt, snart myndigt. Tilsidst med et stort, idiotisk Smil, der fik Huset til at vride sig af Latter.

Hans Medspillende ogsaa. Der var Aftener, hvor Neumann fik mig aldeles til at gaa fra Snøvsen, saa jeg maatte vende mig om.

— — — — —
Hans Repertoire var et omfattende Galleri af kostelige Teaterfigurer; jeg nævner nogle: Fyrst Auran

den 27de, Skrædderen Naal i Lumpasivagabundus, Toldkontrolløren i Karup Kro, hvor han kopierede Forfatteren Carl Møller — hvad man let ser af omstaaende Billede —, den griske Arving i Cæsar Girodotts Testamente, men kunstnerisk højest

Kontrolløren i „Karup Kro“.

Naal i „Lumpasivagabundus“.

naaede vist dog Neumann paa Dagmar-teatret som Geronte i Den indbildt Syge.

En Fremstilling, Molière værdig. I Scenen, hvor Geronte anstiller sig død for at komme under Vejr med sin Families sande Følelser for sig, var Skuespilleren ægte og storstilet komisk.

Humoristisk Forfatter, uden synderlig Evne, og i sine senere Aar stærkt — vistnok oprigtigt — religiøs.

Dog, hans kirkelige Foredrag paa „Sommerlyst“ vægrede Københavnerpublikummet sig absolut ved at tage alvorligt. — — —

Navnet Neumann blev et Teaternavn. Søsteren, Mathilde, er paa Dagmar-

„Den indbildte Syge“.

optraadte til kort før sin Død.

Underligt at tænke paa, at disse bevægelige, ovenud komiske Træk nu er kolde og stivnede. —

teatret en populær, komisk Karakterskuespillerinde, Broderen, Viktor, skønt talentfuld, dækkedes paa Scenen bestandig af Sophus Neumanns groteske Skygge, Viktor Neumanns Datter, Astrid, er en lovende Akquisition for Operetten. — Sophus Neumann gik bort som den næstsidste af den ældre Generation — den paa Privatteatrene — kun den alsidige Hellemann paa Folketeatret er endnu til-

bage.
Han

Mathilde Neumann-Nielsen.

II

INDHOLD

Louise Phister.	71
Christian Zangenberg	75
Dorph Petersen	79
Kristian og Karl Mantzius	84
Anna Larsen	89

LOUISE PHISTER.

I Hellebæk.

Julie Laurberg & Gad fot.

Et Lithografi i Overskous Teaterhistorie viser Louise Petersen som en ung Pige med en sjelden smuk Profil.

Den unge Pige er nu en gammel Dame paa syv og halvfemsindstyve Aar.

Lidt Forandring har vel nok Profilen undergaaet i det anselige Antal Aar, som i Mellemtiden er hængaaet, men som hun sidder her paa Billedet, midt i Hellebæks Lyksaligheder, og faar sig en livlig Passiar med en, ligeledes gammel, Herre, der ogsaa en Gang var ung og smuk — Danseren Valdemar Price — ses der i hendes Ansigt ikke mindste Spor af Sørgmodighed over Alderens Metamorfose. Tværtimod.

Hun er øjensynligt i Perlehumør, Ligevægt og viser den største Interessethed.

Det er tydeligt nok, at det elskværdige, alderstegne Par, hvoraf Damen meget godt kunde være Herrens Moder — hun født 1816, han 1836 — snakker om Teatret.

Der er en vis Sandsynlighed for, at de to opfrisker fælles Minder fra den „store“ Tid, da han, som Ballettens jeune premier, fordrejede Hovederne paa den nulevende Ungdoms Bedstemødre, medens hun som den store Karakterkomikers muntre Hustru med glansfuld Lystighed supplerede sin Mand, netop som Pernille gør det overfor Henrik.

Paetz fol.

Pernille i „Den Stundesløse“.

„Jeg mener, kære Veninde,“ — antager jeg, Valdemar Price lige har sagt — „at det maa være Dem en Trøst, eller maaske en Sorg, at opleve, at Pernillefaget efter Deres Bortgang aldrig er bleven tilfredsstillende besat.“ —

„En Sorg, bedste Ven!“ —

skynder Louise Phister sig med at svare — „det kan De da nok se paa mig? Men, Herregud, saa har de unge nu om Stunder sceniske Omraader, hvor vi fra den gode, gamle Tid virkelig maa melde Pas. Jeg var, nu maa De tro mig, om De vil, lille De, ikke bange for i Morgen at gaa op og spille Pernille — uden synderlig stor Forandring fra min bedste Tid, men filme

— saaledes som den søde, lille Gudrun Houlberg kan det — springe i Søen eller holde Bryllup i Luften, nej, Price! Det turde jeg ikke paatage mig — i alle Tilfælde vilde jeg forlange Betænkningstid. Man maa jo dog huske paa, at jeg ikke er helt ung længer.“

— „Ja,“ siger Price — „jeg bliver ogsaa stum, naar der er Tale om at filme. Hvad siger De f. Eks. til Richard Jensen, bedste Veninde?“

— „Tja,“ svarer den evigunge, gamle Dame — „Tiden forandrer sig. — Forresten var han nu lækker, lille Richard, i Filmen „Chatollets Hemmelighed paa Møens Klint“ — uden at jeg derfor paa nogen Maade vil sammenligne ham med Dem, kære Price, som Junker Ove i Et Folkesagn. Dør var jeg ved Gud helt væk i Dem!“

— „Hvad skal jeg sige,“ udbryder Price med vemodig Mimik, „naar jeg tænker paa Dem, bedste Louise, f. Eks. som Dorine i Tartuffe, som Fru Terentia i Den forvandlede Brudgom og — o, Fryd! som Harlekins U synlige.“

— „Næ, næ, Kavaller!“ — Louise Phister tjatter Price over Haanden, — „nu smigrer han!“

Price lagde Haanden paa Hjertet og hævdede den derpaa for at kalde Himlen til Vidne paa sine Ords Oprigtighed. — — —

Saa gik den smukke, gamle Herre bort — for aldrig mere at komme igen. —

Men Louise Phister skyndte sig hen og aabnede Vinduet ud til Vejen for at skaffe sit beklemt Hjerte Luft.

En frisk Brise fra Sundet — eller var det Erindringerne — farvede hendes Kinder med ungdommelig Rødme.

Der gik En forbi nedenfor Vinduet. En af Scenens Unge.

Den gamle Kunstnerinde bøjer sig ned imod ham og nikker venligt:

„God Morgen, lille Nicolaj!“

Den unge Mand slaar sine Arme om hendes Hals og kysser hende paa Munden.

Et Par Landliggerdamer gaar i det samme forbi.

— „Tak, Skæbne!“ udbryder Louise Phister — „der røg mit Rygte!“

CKRISTIAN ZANGENBERG. □ □ □ □ □

Frederik Madsen præsenterede en mørkhaaret, ung Mand for os — det var i et Atelier ude i Bredgade.

— „Christian Zangenberg!“

En rigtig Friskfyr med graa, skælmske Øjne og et højst fornøjet Smil om Munden med de stærke, hvide Tænder, som han viste, naar han lo.

Om faa Dage skulde den unge Skuespiller, der var kommen ind til Hovedstaden fra Provinsen, debutere paa Casino som Zalling i En Spurv i Tranedans, hvori Madsen selv glimrede som Peter Ravn.

Selvfølgelig gjorde Zangenberg Lykke, skøndt der ikke var Spor af noget studentikoskt over ham, men han var køn og frejdig, havde Metalklang i Røsten, og saa sang han sine Sange saa friskt og klingende.

Men det var egentlig som Trommeslageren Griolet i Tambourmajorens Datter han rigtigt spillede og sang sig ind i Publikums Hjerte.

Naar han viste sig paa Muren med sin Tromme og den trekantede Hat paa Snur, kaad og leende, en rigtig Parisergamin, brød Tilskuerne ud i Jubel.

Og da han saa sang sin bekendte Vise til eget Trommeakkompagnement, fik han hele Huset med sig. — Det var glade Dage, baade for Skuespilleren og hans trofaste Auditorium.

Da han havde spillet Aladdin, Ruy Blas og Svend Trøst o. s. v., fik Det kongelige Teater Øje paa ham og vinkede.

Criolet i „Tambourmajorens Datter“.

Nationalscenen var i Skuespillernød, man haabede paa en ny Hultmann. Zangenberg fulgte Vinket — da Betingelserne var gode. — Men han skulde ikke have ladet sig lokke. — Han, den fødte Helt til Folkekomedien, burde have blevet i Amaliegade. — Her, hos det brede, jævne Folk, der elskede ham, fordi han var en af deres egne, vilde hans Stjerne aldrig have dalet og han havde friet sig selv og Teatret for mange Sorger og Skuffelser. — Han debuterede paa Det kongelige Teater d. 2. September 1881 i det norske Skuespil *En Valkyrie*.

Han blev vel modtaget, men gjorde større Lykke senere som Vaudevilleelsker. Her kom hans personlige Elskværdighed og friske Sangstemme ham til Gode.

En lang Tid kunde Zangenberg ikke klage over Mangel paa store Opgaver.

Man gav ham oehlenschlägerske Helteroller: Oluf i *Dronning Margrethe*, Oberst Walter i *Dina*, Hakon Herdebred — ja, tilsidst selve Hakon Jarl.

Der var Kraft og Hengivelse over Skuespilleren, Ko-

stumet klædte ham, men — Vilhelm Wiehe senior var i for frisk Minde.

Det tragiske forenede sig kun daarligt med Zangenbergs Naturel. Der var ingen Højhed over hans Pathos og Udtrykket for Smer-te blev hos ham let en Grimace.

Han slog aldrig dybe Rødder paa Kongens Nytorv. — Han savnede Skole. Han følte dette vist selv med Bitterhed. Men han holdt ud, gjorde ogsaa Teatret uvurderlig Nytte — blev kongeligt ansat og tilsidst Ridder. Havde han holdt sig i de folkelige Regioner, vilde han dog have faaet Ækvivalent for disse Æresbevisninger i en straalende Karrière og en mægtig Folke-yndest.

Nu blev han Embedsmand, pligtopfyldende og ærlig; afholdt af Direktion og Kammerater.

Men Laurbær — nej! De udeblev.

Som Aarene randt, gled Kunstneren — trods enkelte Sejre mere og mere ud af Repertoiret, indtil han træt og mismodig tog sin Afsked.

Hakon Jarl.

Dog, før han for sidste Gang sagde Farvel til Publikum, skulde han opleve en lille, scenisk Triumf: Som Christian IV i Elverhøj.

Dette forhaanede, men lige levedygtige Skuespil er jo — skønt skrevet i bunden Stil — en ægte Folkekomedie. Netop derfor fandt Zangenberg som den gamle Fjerde Christian Bund under Fødderne.

Zangenberg hævede sig højt over alle Forgængere i Rollen, saa brillant ud, bred og kraftig, med tindrende Øjne — det var som om Maleriet i Roskilde Domkirke var traadt levende ud af Rammen!

Med Sikkerhed og Myndighed førte Kunstneren Rollen igennem og vældige Klapsalver fra det imponerede Hus lønnede ham for hans højbaarne Spil.

Med denne Sejr sluttede han af. — Venner af hans frejdige og ærlige Kunst vil mindes Christian Zangenberg.

Navnet er dog vedvarende knyttet til Det kongelige Teater gennem Datteren Astrid, en indtagende, billedskøn Skuespillerinde.

Astrid Zangenberg.

Et prægtigt Menneske er Zangenberg, med Hjertet paa Læberne og et fast, varmt Haandtryk.

Paa Livets Middagshøjde en lystig Selskabsbroder ved et godt Bord og et bredfyldt Bæger.

Fjender har han aldrig haft.

DORPH PETERSEN.

En flot Student. Høj, langbenet, gymnastisk bygget. — I Studenterforeningen havde han gjort Furore ved sine sjællandske Bondekarle, af hvilke han senere som Skuespiller fremstillede en lang Række, alle som snydt ud af Næsen paa hinanden.

Hans Debutrolle paa Det kongelige Teater var den unge Løjtnant Ruy Gomez i Scribes Man kan, hvad man vil. Dorph Petersen gjorde Ordsproget til Skamme. Man kan ikke spille spansk Adelsmand, selv om man vil det. Han i alt Fald ikke.

Det blev derfor intet Tab for den kongelige Scene, at han snart forlod den, men derimod en Gevinst for Folketeatret.

Ikke saaledes at forstaa, at den unge Skuespiller blev en fremragende Farcør.

Nej!

Frederik Madsens Skygge stod imellem ham og Publikum.

Men lidt efter lidt erobrede han sig en Position

Dorph Petersen i „Oberstens Døtre“.

ved sejt Udholdenhed, dristig gaaen-paa og et lunt Humør.

Han havde Mangler, som han aldrig blev kvit:

En skrattende Klang i Stemmen, en stødvis Diktion og nogle mærkelige Benbevægelser, der mindede om en utaalmodig Kørehest.

Men han var som sagt en flot Fyr og — Julie Sødrings Svigersøn.

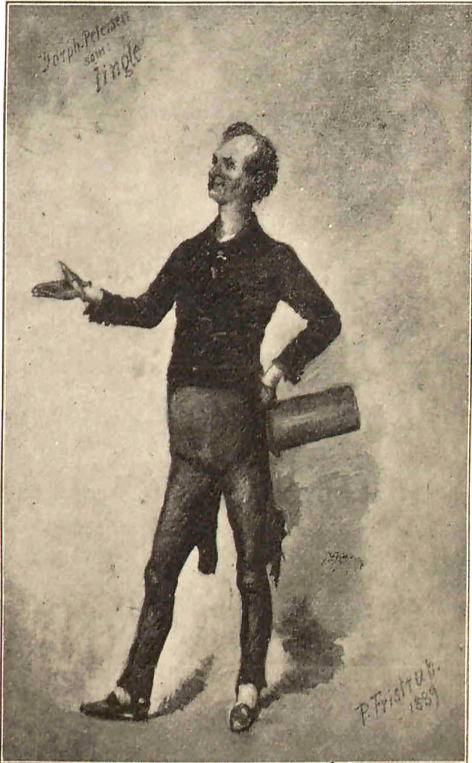
I Aarens Løb besørgede Dorph Petersen et Utal af Roller, omhyggeligt og dygtigt.

I to af disse imponerede han: Først i Aaret 1889 — som Mr. Jingle i Dramatiseringen af Dickens' Pickwick-Klubben.

En rent ud forbløffende Præstation, men her kom rigtignok alle Skuespillerens Fejl ham til Gode. Alle Dickenslæsere kender denne mærkelige Kumpan, som af den store Romandigter skildres saaledes:

„Omtrent af Middelhøjde, men hans Magerhed og lange Ben gav ham Udseende af at være meget højere. Den grønne Kjole havde i Svalehalernes Tid været en flot Galladrugt, men den Gang aabenbart smykket en meget lavere Mand end Mr. Jingle, hvem de plettede og falmede Ærmer næppe naaede til Haandledene — — — hans luvslidte, sorte Benklæder viste hist og her hine glinsende Steder, som røbe lang Tjeneste, og var trukket meget stramt ned over et Par lappede Sko for at skjule de smudsige, hvide Sokker. Hans Haar hang i skødesløse Bølger ned fra hans paa Snur siddende Hat, og man kunde skelne hans blottede Haandlede imellem Handskerne og Opslaget paa hans Kjoleærmer. Hans Ansigt var magert og udtæret, med et ubeskriveligt Udtryk af lystig Uforsømmethed, og fuldkommen Fatning var udbredt over hans Person.“

Dorph Petersen spillede denne frække Snyltegæst, der taler i Telegramstil, med uimodstaaelig Aplomb — lige fra det Øjeblik han bliver den tillidsfulde Pick-

Mr. Jingle i „Hr. Pickwick“.

wicks energiske Valgagent, til han havner som et angerfuldt Vrag i Londons Gældsfængsel.

Den københavnske Presse berømmede Skuespilleren i høje Toner, ligesom den stockholmske,

Scenens Navne.

6

da Dorph Petersen spillede Rollen som Gæst paa Svenska teatern.

Den eneste Gang, han har optraadt i en fremmed Hovedstad.

Juncker Jensen fot.

Sherlock Holmes.

Hans anden Triumf kom langt senere — 1904 — under hans egen Virksomhed som Folketeatrets Direktør. Titelrollen i Sherlock Holmes.

Her overraskede Dorph Petersen ved fuldstændigt at have aflagt alle sine Unoder — Skumlere paa-stod, som Følge af Karl Mantzius' overlegne Instruktion.

Lige meget, her optraadte Skuespilleren med et typisk, engelsk Gentle-mansydre, roligt og behersket, talte med dæmpet, fast Stemme og gav den berømte Privatdetektiv det rette Præg af Koldblodighed, Myndighed og Mystik.

Denne fortræffelige Præstation skaffede i første Række det snedigt-naive Stykke den enorme Pengesukses. — — —

I rette Tid og vel funderet trak Dorph Petersen

sig tilbage som Direktør — vistnok med Glæde — og som Skuespiller — sikkert med Smerte.

Under Beskedenhedens Maske skjulte han en stor Ærgærrighed.

Han udnævntes samtidigt til „titulær Professor“, men — det skal siges til hans Undskyldning — ganske ufor- skyldt.

KRISTIAN OG KARL MANTZIUS.

Karl Mantzius.

Kr. Mantzius

Klokken manglede ti Minutter i Syv. Folk strømmede gennem Strandstræde ud til Casino, hvor en Bearbejdelse af Shakespeares Henrik IV stod paa Plakaten med Kristian Mantzius som Gæst i Fallstaffs uøddelige Rolle.

Midt blandt Teatergængerne kom Kunstneren, svær og lav, dampende og pustende, ildrød i Kammen, med smaa Trin i blanke Reusere. Han kom aabenbart fra Bachi glødende Favn — i 11te Time.

Ved Tæppets Opgang skulde han staa paa Scenen, kostumeret og maskeret. Hvordan det lykkedes ham, uden at lade Publikum vente en Timestid, maa Guderne vide.

Men Kristian Mantzius stod der.

Som Hr. John Falstaff — Shakespeares genialeste Skabning.

Denne glinsende, tykmavede Smørfjerding, denne overmenneskelige Løgnhals, denne Ridder af Liderlighed og Frækhed, er udstyret med et saa rigt og straalende Lune, som næsten forgylder dette Varehus for alle menneskelige Laster.

Baade som Oplæser og Fremstiller præsenterede Kristian Mantzius os denne grandiose Figur, levende og dog monumental.

Man husker ham i den store Værtshusscene — alene hans Entré, hvor han tung og stønnende lod sig falde ned i Stolen, slog et Næveslag i Bordet, saa Krus og Kander dansede, og brølede: „Pokker ta' alle Krystere!“ — Falstaff har jo indstuderet sin heltemæssige Entré i Forvejen.

Eller naar han med fræk Ironi holdt Mønstring over sit sammenskrabede Troppekontingent: „Karle, der er mere bange for Knaldet af en Bøsse end en anskuddt Agerhøne“ — „Uslinger, saa pjaltede som Lazarus paa det vævede Tapet“ — „ti Gange mere pjaltede end en gammel Faneklud.“ — „Der er lige halvanden Skjorte i hele mit Kompagni, og den halve Skjorte bestaar af to sammenrimpede Servietter, stjaalet fra Værten i Sankt Albans.“

Og den berømte Monolog om Æren — et Mesterstykke af lunefuld og pointeret Talekunst! — — —

En vanskelig, stridbar Kunstnernatur. Altid parat til Ripost.

Misfornøjet erklærer han Intendant Berner, at denne mangler „Ben i Næsen“ — og bliver suspenderet.

Clemens Petersens Teaterkritik virker paa ham som „en klam Barbernæve i Ansigtet“.

I „Mester og Lærling“ maskerede han sig af Hævn-
syge med Redaktør Billes Ansigt.

Kristian Mantzius som Fallstaff i „Henrik IV“.

— „Ligheden er ypperlig,“
komplimenterede Bille ham
— „men jeg skeler bare
ikke.“ Det gjorde nemlig
Mantzius. — Samtidigt et
varmt Hjerte og en ærlig
Natur. — Paa det sidste
svandt Kristian Mantzius’
svære Korpus ind til en
Skygge. Et sørgeligt Syn.

— — — —

Karl Mantzius er Fa-
derens komplette Modsæt-
ning. — Som denne var lige
til, opbrusende og støjende,
er Sønnen behersket, kor-
rekt, lidt paataget fornem i sit Væsen. — Ligesaa for-
skellig paa Scenen:

Faderen, skødesløst maskeret og ligegyldig med sin
Paaklædning, ofte sjusket, improviserede og varierede,
fuld af Temperament.

Sønnen, pillen og pedantisk, stram og elegant i
Tøjet, lige til Permissionernes Skræderfolder, vel for-
beredt og kølig overlegen i sit Spil.

Faderens Røst var stærk, buldrende og saftig, Søn-
nens Organ er skarpt, kvækkende og afdæmpet.

Begge betydelige Kunstnere.

Men Kristian Mantzius kunde spille Shakes-
peare, det kan Sønnen ikke. Faderen ejede til saadanne
Roller Varme, Fylde og Flugt, Sønnens Shakespeare-Fi-
gurer er Produkter af Beregning og Intelligens.

Hans Richard III, Kong Lear, Shylock og Marcus

Antonius er omhyggeligt udførte, men tørre og uden Fantasi. Bedst, ja fortræffelig, som Polonius. Denne Figurs Karakteristik smeltede sammen med Skuespillerens. Derfor fik Karl Mantzius den gamle Hofmands naragtige Korrekthed, Vigtighed og Selvbevidsthed saa ypperligt frem.

I Molières Den Gerrige har Mantzius selv sat sig som Skuespiller et monumentalt Minde. Denne Rolle, en lurende, næsten medynkvækkende Selvplager, gennemførte Kunstneren med komplet Mesterskab. Hans Ydre, som her gengives, er slaaende karakteristisk for Figuren, en Maske hentet fra Hogarth eller Frants Hals. —

Men det er dog som moderne Karakterskuespiller den intelligente, kundskabsrige Dr. phil. har, eller har haft, sin store, indgribende Betydning.

Hans Relling — i Vildanden den kyniske Ironiker — og den ærekære Grev Trolle i Den gamle Præst er saaledes Præstationer af høj Rang.

Morsom var Kunstneren ogsaa som den joviale Jægermester i Benzons Moderate Løjer.

Dr. Mantzius blev Chef for Det kongelige Teater.

Som Faderen laa i aabenbar Krig med sin Direktion, laa Sønnen som Direktør i hemmelig Krig med Skuespilpersonalet. —

Den Gerrige.

Jægermesteren i „Moderate Løjer“.

Nu er han borte fra den danske Skueplads.

Han stod paa sin Kunsts Højde — — — — —

Men hans Bortgang fra Nationalscenen er for Publikum og de danske Dramatikere et Tab, som er haardt føleligt. —

— — — — —

To Tidsaldre, to Retninger, to Personligheder.

□ ANNA LARSEN.

Et Scenens Navn, forsvundet fra Teatrenes Plakater, men ikke glemt.

Det vil det aldrig blive, saa længe dansk Skuespilkunst er til.

Et stærkt omtalt Navn, baade før og senere.

Anna Halberg, udgaaet fra et beskedent Skuespillerhjem — jeg husker hendes Fader som en af Ajax'erne i „Den skønne Helene“ — kom ganske ung ind i Scenens Trylleverden, hvor hun efter

kort Tids Forløb ved sin Ynde og Naturlighed skulde lyse op som en tindrende Stjerne.

Samtidig drog hendes ubændige Livstrang hende ind i Nydelsens og den løsslupne Glædes Verden. Hun gav sig jo altid helt og fuldt hen.

Det er hendes Natur.

Som hun kastede sig ind til Kunstens og Livsnydelsens Favn, kastede hun sig senere ind til Kristendommens! — — —

Det var i Sæsonen 1896.

Mit Folkeskuespil „Rosenborg“ skulde opføres paa Folketeatret, og jeg ventede paa Resultatet i Angst og Spænding. Et stort Arbejde havde jeg paa Forhaand nedlagt i dette historiske Stykke.

Elfelt fot.

Elisabeth Gyldenløve i „Rosenborg“.

En Formiddag kom jeg til en Prøve ind i Skuespillerfoyeren.

Jeg havde aldrig været forestillet for Anna Larssen, ikke før vekslet noget Ord med hende.

Fin og lille, munter og aaben kom hun mig i Møde, lagde sine smaa Hænder paa mine Skuldre og sagde mig et Par venlige, opmuntrende Ord. De varmede som Solstraaler.

Heldet fulgte Stykket.

Jeg kan takke Anna Larssen for en stor Del heraf.

Den unge Kunstnerinde, Publikums og Pressens udkaarede Yndling, spillede i „Rosenborg“ Christian IV.s sekstenaarige Datter, Elisabeth Gyldenløve.

I første Akt knæler Elisabeth for sin Fader og gaar i Forbøn for sin Elskede, Kaj Ahlefeldt, hvis Ulydighed har vakt Kongens Vrede.

Elisabeth har en lang, bedende Replik.

Anna Larssens bløde Røst klang som smaa Sølvklokker, der ringede. Kongedatteren forlader derpaa Scenen. Der blev flere Sekunders Stilhed paa Tilskuerpladsen, saa brød et mægtigt Bifald frem som Tak fra det betagne Publikum.

Min Tak — i mit stille Sind — var dog størst.

Før denne Aften havde hun givet mange af vore bedste Digteres Skikkelser Liv og Sjæl, senere føjede hun mange andre til disse.

— — — — —

Saa skete det store Omslag i Anna Larssens Liv. Hun sagde Muserne Farvel for stedse og — bøjede sig for Korset.

Mange smilede ad den bodfærdige Magdalene, andre rystede paa Hovederne, atter andre, der elskede Scenens og hendes Kunst, blev dybt bedrøvede.

Og de troende og kirkelige?

De tvivlede — til en Begyndelse.

Og dog ofrede hun alt — sit kunstneriske Bo, sine pragtfulde Kjoler og glimrende Smykker for sin Tro. Forgæves søgte Kunstens Venner at føre hende tilbage til de dragende, men, ak, saa skraa Brædder.

Anna Larssen var urokkelig.

— — — — —

En tætpakket Forsamling, ældre, yngre og helt unge, havde fyldt Forsamlingshusets store Sal og sad i spændt og nysgerrig Forventning. — Jeg med. — Saa kom Anna Larssen-Bjørner ind med sin Luth i Haanden. — Stille og beskeden. — I en glat, sort Kjole med en bred, hvid Krave i Halsen. — Lidt ældet, en Smule bleg og mager, men med sit søde, indtagende Smil om Læberne. — Hun kom lige imod mig, og jeg fæstede mine Øjne paa hende. Jeg ved ikke, om hun genkendte mig. — Straks vilde jeg hilse paa hende, men af-lod det, thi derved vilde jeg jo minde hende om Teatret, hvis Luft hun har kaldt „uren“.

Elfelt fot.
Anna Larssen-Bjørner.

Saa steg hun op paa Talerstolen, reciterede dæmpet Paludan-Müllers „Abels Død“, sang et Par aandelige Smaasange og bad til Slut en rørende Bøn.

Alt under lydløs Stilhed.

Og saa forlod hun atter Salen, nikkede venligt, smilende til alle Sider.

Udenfor Bygningen talte jeg med en Dame, som havde været til Stede, engang en stor Beundrer af Anna Larssens sceniske Kunst.

„Naa, hvad syntes De saa om denne Anna Larsen?“ spurgte jeg.

Hun svarede ganske stille:

„Det er den skønneste Aften, jeg har oplevet i mit Liv.“

III.

INDHOLD :

Olaf Poulsen	95
Betty Hennings	103
Jerndorff	106
Anna Bloch	110
Martinius Nielsen	113
Betty Nansen	119
Nicolaj Neiiendam	121
Jonna og Sigrid Neiiendam	127
Adam og Johannes Poulsen	132
Johannes Nielsen	138
Elith og Poul Reumert	143
August Liebmann	148
Bodil Ibsen	151
Oda Nielsen	154
Hans Beck	157
Peter Fjelstrup	161
Holger Reenberg	165
Ella Ungermann	168
Frederik Jensen	171
Familien Helsengreen	176
Marie og Johannes Ring	181
Carl Alstrup	185
Viggo Lindstrøm	187

□ □ OLAF POULSEN

I.

Den sidste, der er tilbage af de store Skuespillere.

Mesteren.

Man er glad og taknemlig, hver Gang Olaf Poulsen viser sig paa Scenen. For længe siden jo Haabet er opgivet om at se ham løse en ny Opgave. Dog, hvilket omfattende Galleri af livskraftige Skikkelser har Teatret og han ikke at vælge imellem blandt de ældre Roller!

Olaf Poulsens endnu gnistrende Kunst hæver sig over den yngre og moderne ved en mægtig Inspiration, underbygget af et ihærdigt Arbejde og et indtrængende Studium af alle en Skuespillers Virkemidler.

Arbejde og Studium, en vægtig Byrde, som er Dagens Gerning, en aandelig Indsats, som først senere bærer Renter.

De fleste af vore Unge gør sig ikke den Ulejlighed. Det er lettere og mere indbringende at filme. —

Hvad en genial Opfattelse betyder, har Mesteren vist — maaske klarest — ved at være i Stand til at fængsle i Roller, hvor Forgængerne har kedet og trættet.

Saaledes i Holbergs Den politiske Kandestøber.

Det er beundringsværdigt, hvad Olaf Poulsen faar

Etatsraad Hansen i „En Skandale“

ud af denne Rolle, som tidligere Fremstillere — Cetti og Schram — havde uhyre vanskeligt ved at holde sammen paa. Akt for Akt vokser Figuren i komisk Kraft, indtil den i sidste Akt — Komediens bedste — kulminerer gennem Mester Hermans ynkværdige Forfjamskelse og haabløse Givn blank op som Borgmester.

En Holbergskuespiller som Olaf Poulsen faar vi ikke mere, selv om enkelte af Digterens udødelige Figurer kan finde en illuderende Fremstiller.

Men Henrikrollerne!

Tragi-komiske er de vekslende Direktioners

Diogenesbestræbelser for at finde Mesterens Arvtager her. De fleste Kongsemner blev noget ganske andet. — Den talentfuldeste, Holger Hofman, en fortræffelig Karakterskuespiller paa helt andre Omraader.

Sagen er nemlig, at Olaf Poulsen alle Dage selv har været en Henriknatur: idérig, kaad, smidig og forslagen! — — —

Ak, var Kunstneren blot 10 Aar yngre!

Mester Herman I „Den politiske Kandestøber“.

Skønt tilhørende den gamle Skole, vilde han da være i Stand til ogsaa at gøre en glimrende Indsats i det moderne Repertoire.

Flere Roller har jo varslet herom: hans herlige, plebejiske Etatsraad Hansen i Otto Benzons *En Skandale*, Léchat, den hensynsløse Stræber i *Octave Mirbeaus Forretninger Forretning*, en Opgave, helt udenfor Kunstnerens tidligere.

Olaf Poulsen løste den med brutal Kraft, fyldte Skikkelsen med en uhyggelig Myndighed, der bar Bud til Publikum om store Forhold og bundløs Korrupsion.

Og saa Grosserer Friis i *Den kære Familie*. — Denne Figur tilhører jo ogsaa vor Tid, denne Mand gaar lyslevende omkring iblandt os, han sidder rundt om i Handelschefernes Privatkontorer.

Olaf Poulsen spiller ikke denne Rolle, han lever den! — — —

Mesterens ophøjede Stade som scenisk Kunstner naar ingen mere op til; det er Geniets Plads og bunden i en Tid, der nu ikke er mere og aldrig vil komme igen.

II.

Det første Skuespillermarked i 1880.

Naar jeg lukker Øjnene til, staar hele det brogede, larmende Virvar for mig, som var det i Gaar, det gik for sig:

Kongelige Højheder og gøglende Kunstnere, Scenens og Privatlivets skønneste Damer, dristige Spasmagere i Kvindeklæder, dekorerede Diplomater og fremtidsmalende Spaakællinger, bedøvende Blomsterduft og glinsende Fedtsminke, skummende Champagne og Tuborg

fra Fad, Viser, Latter, Lykkesedler og det ustandseligt omdrejende perpetuum mobile, Tombolaen!

Større og mindre indbringende Bifloder, der alle flød ud i den samme store, stigende Guldstrøm.

Det var F est.

Sulcima al Mossuli.

Vi var en lille Kreds af lystige Københavnerne, der i disse tre, mindeværdige Dage forestod en Bodega. Alle havde vi dækket vore daglige Skikkelser og forvandlet os henholdsvis til saftige Opvartere, gnavne Stavgæster — plus en tyktailet Buffetjomfru. Hvor er alle disse glade Hunsvende nu? Døden har taget de fleste. Stakkels Yorick'er! „Karle med uendelig Lystighed og det herligste Lune.“ (Hamlet. IV Akt.) — Med mig lever af Vinstuens travle Besætning endnu kun Ernst

Bojesen. Dengang en snurrig, gammel, københavnsk Spidsborger, nu værdig Meddirektør i G. B. N. F., Ridder af Dannebrogen, og vistnok en forskrækkelig Masse mere.

Dog, hvad var vor lille Separatsukces mod den bedaarende, østerlandske Musikdiva Sulejma al Mosulis hypnotiske Magt over den hølgende Menneskestrøm, der stormede hendes Koncertsal Time efter Time.

En Kunstner burde have foreviget denne uforglemelige, halvttilslørede Huri: En Skulderbredde som en Kullæmper, Arme som et Par hvidskurede Flæskeskinker og en Barm — o — som Jellinge Kæmpehøje. — Hvem var denne Stjerne fra Orienten? — Olaf Poulsen. — Olaf, Scenens store, lysende Komiker, forvandet til kontrabasspillende Dirigentinde for et tyrkisk Dameorkester. — Festens clou. — Ak, mange af disse henrivende, begavede Odalisker er for-

Huffeljomfruen.

længst færges over Charons Flod. — Paa Primopladsen sad Violinvirtuosinden Enis Aldjeli — Peter Schram — høj som et Mandeltræ, rynket som en fortørret Fersken, med en Røst saa dyb som Noureddins Tryllehule.

Enis Aldjeli er død. Men den skælmske, smægtende Triangel Schems Annahar — Poul Nielsen — er i Live — nu med en Elfenbens Skaldepande og et revnet Smil, linieret som et Jernbanekort; desuden er den ildfulde

Klarinet Kut Alkulub — Ballade Schmidt — forblevet i Kjøbenhavn og ses endnu paa Strøget, graanet og værdig, mindende i Ydre om Fredsapostlen Hr. Frederik Bajer.

Ossian-Ouverturens dystre Toner er forstummede, men kort efter bruser en vild, hvirvlende Polka ud i Rummet: Louis Fougerons udødelige „La' Mønten klinge“.

Aar paa Aar efter Festen spillede endnu denne glødende Dans, der gik Jordan rundt i mindre end 80 Dage, i Ørkenen Saharas Oaserestauranter og Palmehaver for overtrætte Rejsende, af mahognifarvede Musikanter.

Billedet af Sulejma forandredes dog, naar man i Pavserne saa hende sidde, bred og gemytlig, duftende af Ambra, ved et Fad dansk Smørrebrød, knibende der til en „Brøndum“. Sulejma, der var vant til Fugleredepostejer og Sorbet!

Det kildrede Nationalforfængeligheden hos de omstaaende. —

Sulejma al Mossulis Ry fløj ud over den ganske Stad og trak tusinde Mennesker til sig — lige fra Amalienborgs Sale til Møntergades Marskandiserbutikker.

Det gamle Kongepar dvælede gerne og ofte, omgivet af Prinser og Prinsesser, foran Divaens Dirigentpult, glemmende Regeringens Byrder og Diplomatiets Rænker under Tonerne af „La' Mønten klinge“.

Som den klang!

Fattige og forarmede drog de kongelige tilbage til deres Palæ. Havde denne Fest varet ved i fjorten Dage, maatte Civillisten have søgt Akkord.

Saa var det den sidste Aften. Festens Ledere fik pludselig den Indskydelse, at Sulejma al Mossuli burde fejres af Nationen. Hun skulde have en Laur-

bærkrans overrakt, forinden hun vendte tilbage til Tigrisflodens Palmedale.

Min Ringhed blev sat paa denne Uriaspost.

Jeg fik en mægtig Krans, omslynget med røde og hvide Silkebaand, stukket i Haanden, tumlede i mine Skørter ned ad Trapperne til Stueetagen og ind paa Musiktribunen i Salen, hvor Sulejma stod foran mig i al sin yppige Skønhed.

Nedenunder os sad Majestæterne og hele det kongelige Hus mod en Baggrund af lyttende Menneskehoveder.

Hvad jeg sagde, husker jeg ikke — det var vistnok noget frygteligt Sludder, men Sulejma tog naadigt og rørt imod Kransen, under Orkestrets skingrende Touche og Konge og Folks Leveraab.

Det var Fest.

Skuespillerforeningens Alderdomsforsørgelse fik den Aften et stort, urokkeligt Fundament.

Markederne blev gentaget, men Aar efter Aar visnede de hen, for aldrig at opstaa mere.

Den svundne Tids umiddelbare Lystighed og Livsglæde er vejet Pladsen for mondæn, blaseret Ligeglædhed. Den skaber ikke Fest.

Sulejma al Mossuli forsvandt, men Olaf Poulsen — Olaf — lever.

* * *

Jeg har kun med disse Linjer fremdraget et Festminde, fordi jeg synes det rummer en bestemt Side af Olaf Poulsens Kunstnerpersonlighed: Hans mangeløse, livsfyldte Improvisationsevne, den som enkelte snusfornuftige Publikummere, hvis Fantasi ikke naar ud over deres Næsetip, udtaler sig om i de bekendte Sæt-

ninger: „Ja, Olaf Poulsen er udmærket. Men han overdriver.“

Overdrivelse, som kun Geniet kan præstere. —

Husker mon vor store Kunstner endnu disse Markedsdage, da han var Festens Midtpunkt?

Hænger Sulejmas Laurbærkrans mon paa en Krog i Fredensborgs stille Stuer?

Jeg ved det ikke.

Jeg ved kun, at vi, der er tilbage og var med til al den straalende Lyslighed, mindes med Fryd Sulejmal Mossuli.

BETTY HENNINGS □

Hypeligt kom to unge Piger op i Baandhandelen paa Østergade, hvor de købte hvide Atlaskesbaand til Overtræk af Balletsko. — To Teaterbørn, uadskillige Veninder: Betty Schnell og Anna Schroll. — Jeg husker, hvordan mine to teaterinteresserede Principaler — Brødre — formelig traadte hinanden paa Tærne for at komme til at ekspedere de unge Damer. — Og dog var disse yderst beskedne og tilbageholdende af Væsen, i Paaklædningen nette og fordringsløse, næsten tarvelige. — Men hvor yndefulde og gratiøse!

Anna Schroll, vistnok den ældste, mørk, med en temmelig stor Næse, livfuldt smilende, Betty Schnell, lys, med en sød, lille Mund, Næsen lidt opadstræbende, pudsigt alvorlig.

— — — — —
 Naar jeg senere saa den fejrede Betty Hennings som Prinsessen i Der var engang —, maatte jeg altid tænke paa den lille Balletdanserinde i Baandbutikken.

Det var den samme Mine, om end den Gang mindre bevidst, Stemmeklangen den samme; den højt-

klingende Røst, med den ejendommelige Ganelyd, lød som fordom, hele Skikkelsen havde bevaret sin spæde Ungdom. — Men den lille Balletdanserinde var nu Skue-

pladsens første
Kunstnerinde,
med et stort, be-
tydningsfuldt

Repertoire:

Hedda Gabler,
Hedvig, Maria
Stuart, Friher-
reinde af Le-
jonstom, født
Friis, o. s. fr. —
Beundret og
æret. Sandelig
et Eventyr! —
Prinsessen kun-
de rigtignok
sige til sig
selv: „Der var
engang“ — —

Prinsessen i „Der var engang —“.

Hvem husker
ikke Betty Hen-
nings i Et
Dukke hjem?
I alle Tilfælde
gør adskillige
Ægtemænd det.

De havde den Gang bogstavelig talt ikke Fred,
hverken Dag eller Nat.

Alle livfulde Hustruer plæderede Noras Sag som

kvindelige Advokater: Deres respektive Mænd var nogle ækle, brutale, egoistiske Helmere!

„Jo, lille Charles, nægt det ikke! Du vilde have baaret Dig ad ganske som Helmer.“ — Svigermødrene var betænkelige og mæglende. — De Dage er heldigvis forbi. Men Betty Hennings var derfor ikke mindre temperamentsfuld som Nora Helmer.

Aarene har taget skaansomt paa Kunstnerinden. — der nu kun optræder som Gæst, saa her, saa der senest som Aase i Per Gynt. — — —

Naar jeg ude i Charlottenlund Skov ser et Glimt af hende, spadserende med sin Mand og deres lille, lystige Gravhund, glider hun lige saa let og elastisk forbi, som den Gang Betty Schnell købte Overtræk til sine Børnesko.

Nora i „Et Dukkehjem“.

PETER JERNDORFF. □

I Begyndelsen af 70'erne „stod“ jeg, som omtalt, i en kendt Silkebaandhandel paa Østergade — hvad har man ikke været i sine Dage! — Det kgl. Teaters Kunstnerinder søgte denne Butik til Indkøb — imellem ogsaa dets mandlige Kunstnere. — Om Eftermiddagen den 17. Februar 1871 gled over Butiksgulvet en ikke helt ung, lidt undselig Herre, i et Par lydløse Galoscher og med Halsen omhygge-

lig tildækket — for at købe — vistnok et hvidt Slips. — Ansigtets Midterparti var stærkt fremskudt — det gav ham ved første Øjekast et lidt faaret Udseende — men Panden var intelligent, og de lyse Øjne var kloge og livfulde.

Debutanten Peter Jerndorff.

Medicineren og Fædrelandsforsvareren.

Debutrollen: Aage i Mester og Lærling. Phisters Bemærkning om Debuten er kendt: Hvad! Har Madam Sødring afgivet sine Roller? En mindre elskværdig Hentydning til Jerndorffs Optræden som Dilettantskuespiller i Studenterforeningen.

Debuten var vellykket.

Jerndorffs højtliggende, sonore Taleorgan og kønne, musikalsk anvendte Sangstemme hjalp ham.

Hurtigt sødmede han sig som Vaudevilleelsker ind

i Datidens unge Damers Hjerter og blev deres mandlige Ideal.

Flere af disse unge Beundrerinder smiler nu som ældre af deres Ungdoms Sværmeri.

Men det blev ikke ved Elskerrollerne.

En ukyndig Direktion betroede derefter Jerndorff Oehlenschläger'ske Helte og Hertz'ske Riddere. Lad gaa med Stig Hvide i Svend Dyrings Hus og Ebbesen i Elverhøj — der er jo ikke megen Saft og Kraft i de Karle.

Men Olaf Trygvason i Hakon Jarl.

Det rene Vanvid.

Da denne spæde, feminine Olaf plantede „det kristne Banner dybt i Norges Grund“, kunde ingen for Alvor tro, at han ejede Evne til at gennemføre en saadan Opgave i Nordens Oldtid.

Og da Olaf senere i Tragedien stod overfor Vilhelm Wiehes bredbringede Hakon med det malmfyldte Organ, behøvede denne sandelig ikke Gud Thors Medvirken til at knuse en saadan Modstander under sin Hammer.

Nu foldede Emil Poulsen — ved Wiehes Sygelighed — sig ud som en Helt og Karakterskuespiller — debuterede fire Aar før Jerndorff og jævnaldrende med ham.

Jerndorff gled over i — alt muligt andet: Skurke, Narre, Pedanter — og senere — værdige Fædre.

Kun i Syngestykket bar Jerndorff Hovedroller — i Hoffmanns Eventyr, Farinelli o. fl.

Ingen betydelige Opgaver i Holbergs Komedier, men bestandig her den tamme, pudrede, læggevatterede Leander — en Nipsfigur i Rokocco til en Étagère.

Derimod bed Jerndorff sig bedre fast hos Ibsen. Her staar endnu plastisk hans ypperlige Dr. Rank i

Et Dukkehjem, hvor ingen anden vil være i Stand til at bringe ham i Forglemmelse.

Man følge den Tanke: Om en forstandig Teaterledelse straks havde opdaget og udviklet Skuespillerens udpræget komiske Talent og lige fra første Færd

Dr. Rank i „Et Dukkehjem“.

anvendt ham i saadanne Roller, især efter Adolf Rosenkildes Bortgang — „Den Stundesløse“, Konraden i „De Fattiges Dyrehave“, Assessor Svale i „Et Eventyr paa Fodrejsen“, Geronte i „Scapins Gavtyvestreger“ o. m. fl. — Stadig blev Jerndorff brugt som disse fotografiske Universal møbler, der efter Behov kan anvendes baade som Kamin, Skrivebord og Fortepiano. — Først i de ældre Aar kom Jerndorff paa sin rette Hylde, men — for sent. For sent til at have erhvervet sig det betyde-

lige Navn som scenisk Kunstner, som sikkert var faldet i hans Lod, om den danske Skueplads' Ledelse var betroet mere fremragende og — ikke mindst — upartiske Mænd.

Aldrig burde han have været Elsker, Skurk eller Helt.

Teaterlederne, helt op til vore Dage, er nogle underlig blinnsynede Muldvarpe, mindst af alt virkelige Menneskekendere. De retter sig i altfor høj Grad efter

deres Skuespilleres ydre, personlige Egenskaber. De burde studere Skuespillerne psykologisk, se at finde ind til disses indre, naturlige Kerne.

Maaske da ikke saa mange Direktører laa i deres Grave eller endnu gaar omkring som Fallenter!

Peter Jerndorff er anerkendt Autoritet i det høj-danske Sprogs Udtale.

Men alle disse øreløse, unge Damer, der har misforstaaet deres Lærer og gaar omkring og taler „yndigt“ — de er — mindre yndige at høre paa — hvor elskværdige de ellers kan være. —

I Begyndelsen af dette Aar spillede Peter Jerndorff for første Gang Trop i Recensenten og Dyret.

Minutlangt Bifald modtog Kunstneren, da han viste sig i den luvslidte, sorte Kjole, med den monstrøse Uldhat og Kravebændlerne viftende ned om Støvleskafterne.

Hjertensgod og menneskelig — saa naturlig var Jerndorffs Trop, at det næsten ikke var Komediespil. —

Efter Sæsonens Slutning spillede han Rollen paa Friluftsteatrets Scene i Dyrehaven.

Højst forunderligt, Vaudevillen, som vi alle troede var som skrevet for en Friluftsscene, netop da den foregaar paa den gamle, gode Dyrehavsbakke, tog sig slet ikke ud her, trods det fortræffelige Spil.

„Recensenten“ afslørede sig som et ægte Teaterstykke, der behøver Rampens Lys og Scenens Sufitter for at betage.

Her svandt de fiffige Detailler som Fnug bort mellem de veritable Bøgestammer.

Men i sit stille Sind ønskede man den gamle, noble Kunstner en lige saa harmonisk Livsaften som denne i Dyrehaven.

ANNA BLOCH.

Sundet laa som et Stykke lysblaat Silketøj i den sommervarme Morgenstund.

Paa den bakkede Strandvej, som skiller Hellebæks Smaahuse og Rosenhaver kom tre Personer mig i Møde: Mellem Professor William Blochs ranke, magre Skikkelse, i soigneret Landliggerdress, og gamle Pastor Rin-

doms duknakkede Grundtvigianertype trippede Skuespillerinden Anna Bloch, let og ungpigeagtigt.

Jeg hilste — vistnok ærbødigt. (Kun en enkelt Gang har jeg været sammen med Professoren.) Ærbødhed er jo rigtignok en Følelse, som i vore Dage gemmer sig omhyggeligt.

I Breve underskriver vi os „ærbødigt“ til en Person, der er os fremmed eller som vi foragter. —

Men fin Kultur imponerer — som gammelt slebet Krystal —, Slibningen giver Værdien. Den præger Brødrene Blochs fornemme Gestalter og har ogsaa mærket Anna Blochs Skuespilkunst.

Underligt nok, saa stort et Repertoire Kunstnerinden har spillet, staar hun for mig først og fremmest som den Hejbergske Vaudevilles Legemliggørelse paa Scenen.

Hejbergs Vaudeviller — ak ja, de faar sig bestandig af den moderne Teaterkritik en grundig Dukkert, men de stiger op igen af Vandet, dufter paany og vækker Hygge og Fredfølelse hos mere gammelmødige Naturer.

Ved Mindeforestillingen for Johanne Louise Hejberg spillede Anna Bloch paany Lisbeth i En Søndag paa Amager, alfelet, blufærdig og kælen — saa kælen som en lille, kvidrende Kanariefugl.

Umenneskelig sød var hun. Men Publikum jublede over Lisbeth og den gamle, jomfruelige Vaudeville.

Paa samme Tid som jeg følte lidt Kvalme over denne Amagerpige fra „oven over Skyerne“, virkede Anna Blochs kunstneriske Kultur og fint anvendte Teknik velgørende.

Langt mere virkelighedstro er hendes Trine Rar i Aprilsnarrene. Det er jo ogsaa lidt af en rigtig Bachfisch i Datidens Stil.

Kønnest og friskest staar dog Opvartningspigen i Recensenten og Dyret — rigtignok af finere Kvalitet

Julie Lauerberg & Gad fot.

Rosa i „Recensenten og Dyret“.

end den Slags Piger var, selv i Romantikens Tid. — Men den skælmske Maade, Anna Bloch siger Rollens elskværdig drillende Repliker paa, klæder hende allerkæreste. — Det værdifuldste ved Kunstnerindens Fremstilling af disse idealiserede Kvindeskikkelser er, at hun netop minder om hin svundne Tid, da de blev fødte af Digterens Muse, da aandrig Konversation, æstetisk Underholdning og Tevandensfilosofi udgjorde den selskabelige Underholdning, ikke Bridge og Tango — der heldigvis ikke var opfundne i Guldalderens Periode. — Elsker Skuespillerinden disse Roller, eller spiller hun dem kun for at vise en bestemt Side af sin sceniske Begavelse?

— Som ingen anden for Tiden — heller næppe i den kommende — vil kunne gøre hende efter. — Thi alt i alt staar Anna Bloch som en fuldtgyldig Repræsentant for

den uundværlige Betingelse for al virkelig Skuespil-kunst — Kultur.

MARTINIUS NIELSEN.

Om hundrede Aar vil Martinius Nielsen staa som en Sagnfigur i Teaterverdenen. Der vil i Garderoberne og mellem Kulisserne blive fortalt Historier om ham, hvoraf en Del er Sandhed, Resten Løgn. — Noget af et Eventyr er der jo ogsaa om denne Kunstners Skæbne, i saa stærk Bølgegang hans Liv er hengaaet. Han har mættet Sladdereren, vakt Forbavelsen, givet Journalisterne graadige Penne Næring — og hvor har Karrikaturtegnerne ikke fraadset i hans firkantede Skuldre og rundbuede Lægge! —

Lad mig fremdrage nogle personlige Erindringer om Martinius Nielsen, som i alt Fald er sande, til Belysning af hans Karakteristik som Kunstner og Menneske.

Det var i Sæsonen 1882—83 under Theodor Andersens Direktion — at Martinius Nielsen og jeg delte Paaklædningsværelse paa Casino. (Jeg brugte denne, og en Sæson endnu, til at blive „vænnet fra“ som Skuespiller). Jeg syntes godt om min Kontubernal.

„Martinius“, nogle Aar yngre end jeg, var en frisk, kæk, ung Mand, undersætsig, men harmonisk bygget, med smukke, mørke Øjne, fyldig Haarvækst, en tem-

Seenens Navne.

Ungdomsbillede.

melig uklassisk Næse, en bred, men kraftig tegnet Mund — og endelig en dyb, klangfuld Talestemme.

Talentet syntes ikke stort til en Begyndelse. Men han ejede en stærk Tro paa sig selv, en rig, lidt naiv Kunstbegejstring, et livfuldt Temperament og — en abnormt udviklet Skønhedssans, den, som har fulgt og forfulgt ham hele Livet igennem, skaffet ham straa-

Martinius Nielsen i „Hamlet“.

lende Triumfer og spillet ham mange slemme Puds. (o: Hamlet!) — Saa hidsig denne unge Mand kunde blive! En Aften havde jeg set Fru Oda Petersen spille Titelrollen i Musset's „Marianne“ paa det kgl. Teater. Næste Aften sad vi ved hinandens Side — Martinius og jeg — og smukserede os til „Hr. Perrichons Rejse“. Martinius, stærkt charmeret i den feterede Skuespillerinde, ønskede at vide, hvilket Indtryk Fruen havde gjort paa mig ved sit Spil. Min Anerkendelse maa

have været ham for behersket, thi pludselig rungede hans Røst ud i Rummet, saa Gasblussenes Sikkerhedsnæt fik Symptomer paa Koldfeber:

— „Idiot! Bæst! Ikke Begreb om Kunst!“

Jeg riposterede med en Spøg, og en Lakstøvlø susede hen imod mit Hovede, heldigvis uden at ramme.

Et Par Minutter efter var vi igen gode Venner.

Det var Hidsigheden.

Nogle Aftener senere sad jeg og saa sørgmodigt ned paa min korte, brede Fod. Den savnede Elegance, og jeg udtrykte denne min Misfornøjelse overfor min Kammerat, der sad i Skjortærmer, nedringet til Brysthulen.

— „Sludder!“ raabte Martinius. „Saadan skal en Mandfolkefod være“ — (hans egen Fod havde en lignende Form), „en smal, aflang Fod er for Fruentimmer og Aber.“

Jeg følte mig trøstet ved hans Skønhedssans, og vi stod fremdeles paa en god Fod med hinanden. —

Mod Sæsonens Slutning gjorde en Del af Teatrenes Herrekræfter en Skovtur med Middag paa Skodsborg for August Lindberg og hans svenske Trup, der havde opført „Hamlet“ i København.

Vi fyldte to Char-à-banc'er. Et herligt, dramatisk Menageri! Side om Side sad Løver, Faar, Ræve, Kameler og Papegøjer.

Gamle Stigaards højstemte Protest mod at sidde paa Vogn sammen med Carl Marx kan jeg høre endnu.

— „Bril—lant Nakke! Klas—sisk!“ lyder med ét Martinius Nielsens dybe Malmstemme.

Vi saa alle hen paa ham, noget uforstaaende.

Oppe hos Kusken sad en ung Skuespiller, som af denne Grund selvfølgelig vendte Nakken til Vognens Indmad. Det var denne, vistnok kønt formede Ynglingsnakke, der havde tændt Martinius's altid ulmende Skønhedssans i Glød. (Han havde nemlig selv et smukt Nakkeparti).

Narkissos forelskede sig i sit eget Billede ved at se det i en Kilde. Martinius Nielsen har sikkert gjort det samme, ved Hjælp af Spejlet.

Den første døde af Længsel efter sig selv, den sidste levede videre, i Glæde over sig selv.

Maaske var det Herman Bang, der nærrede den unge Skuespillers Narkissostrang.

De to saas en Tid altid sammen: En ung, brun Bjørn og en leddeløs, sort Skovsnegl.

Martinius Niensens Stjerne steg. Han var blevet den populære Fru Odas Ægtemand, vistnok det første Trappetrin op imod Berømmelsen.

Paa Folketeatret mødtes vi igen efter flere Aars Forløb. Jeg som Forfatter til Folkeskuespillet „Rosenborg“, han som Korfitz Ulfeldt i dette Stykke.

Han spillede Rollen ganske udmærket, saa glimrende ud, med en højst illuderende Portrætmaske.

Men stadig var han den samme gode, brave, aabenhjertige Kammerat overfor mig, ganske som i Ungdomsaarene. —

Saa blev han Dagmar-teatrets Direktør, men jeg fik intel med ham at gøre her.

Som Direktør-Skuespiller udviklede han sig efter to Forbilleder, atter som Følge af sin selvdyrkende Skønhedstrang og sin Lyst til at „tage sig ud“:

Den romerske Imperator, der med kunstfærdigt udhamret Brystpanser og med Kejserringen om Panden kørte til Kapitolium, med Ildtilbedere spændt for sin Triumfvogn, medens hans Tjenere strøede Legioner af Dukater ud mellem det blændede, jublende Folk — Kreditorerne var de eneste, der jublede med Moderation. Og saa Napoleon den Store — en kolossal, naiv Misforstaaelse og hans Overvurdering af sine Evner — der førte Helten mod hans Waterloo.

Dog — pudsigt nok — den unaturlige Martinius Nielsen spillede som Bonaparte i „Madame sans gene“ — sine to naturligere Efterfølgere i Rollen sønder og sammen.

Direktøren blev gjort til „Professor“. Professor Nielsen — det klang af Fortids Storhed — men blev ham snarere en Jernvægt om hans højhælede Kunstnerstøvl.

Professor betyder Lærer. Men Mesterens beundrende Disciple tilegnede sig kun hans Unoder. Han burde have været „Ridder“. Thi noget ridderligt har der altid været over denne Kunstnerpersonlighed — saa hvæse hans Fjender nok saa meget.

Saa kom Krachet — Faldet — Landflygtigheden.

Alle husker disse Begivenheder. — Sidst jeg saa Martinius Nielsen paa Scenen — i „Moder og Datter“ — paa Det ny Teater, skænkede han mig et uforglemmeligt Teaterminde.

En stum Scene. Den forsumpede, engang saa elegante Markis sidder træt og tung i en Armstol, hvilende sit furede, slappede Gammelmandsansigt med tillukkede Øjne op til en ung, deltagende Piges Bryst — et Maleri af gribende Virkning.

— — — — —

Skønt aldrende staar Martinius Nielsen som Skuespiller endnu i sin fulde Kraft — man mene saa om hans Kunst, hvad man vil — han har maattet lade sig spænde for Thespiskærren, Imperatoren, der forhen blev trukket i Triumfvogn. —

Naar alt kommer til alt, er han dog i vor talentfattige Tid lidt af en knudret Eg, der rager adskillige Alen op over meget scenisk Smaakrat.

„Ridder“ blev han altsaa ikke. Men — sit Kors fik han. Han bærer det som en Mand, „tager sig ud“ i Faldet.

Jeg har en Anelse om, at Martinius Nielsen er sig fuldt bevidst, at ogsaa Ulykken har sin Skønhed. Det er hans Lykke.

Marquien i „Moder og Datter“.

BETTY NANSEN □

Den moderne Kvin-
des fuldendte
Fremstillerinde. — Af-
vekslende kold og bræn-
dende, sejrssikker og
selvopgivende, frastø-
dende og dragende, yd-
mygt underkastende sig
og haanlig overlegen. —
Betty Nansens sceniske
Magt koncentrerer sig i
hendes Blik. Et Par
mørke, gaadefulde Øjne,
hvori en Verden af Tan-
ker spejler sig. — Snart
slukkede og trætte, snart
tindrende og triumfe-
rende. — Øsle, farveskif-
tende Toiletter svøber
sig om hendes høje Skik-
kelse, som en straalende
Ramme om et yppigt
Maleri. — Kunstnerin-
den er for den moderne
Nutid selve Moder Eva,
den stedsebegærende
Erotiks Præstinde — en
brødefuld Modonna. —
Men imellem Betty Nan-
sen og det jævne, brede
Publikum er der et
Bælte af Kulde. — Dette Publikum er og vil vedblive
at være konservativt, det bejestres over den gammel-

Betty Nansen i „Bristet Lykke“.
(Film af Sv. Lange).

dags Dyd og Trofasthed, maaske fordi den i Virkeligheden er saa sjælden i vore Dage, det frastødes af disse lunefulde, pligtløse Kvinder paa Teatret, der skifter Elskere, som de skifter Dragter, for hvem Livet kun er en bestandig rastløs Flagren om Eros' Offerild. —

Betty Nansen maa have følt dette, da hun i glødende Forbitrelse, sættende sig helt ud over Konsekvenserne af en saadan Udfordring, aabenlyst brød Staven over det Publikum, uden hvis Tilstedeværelse hendes store Evner kun kunde være en død Skat.

— — —

I de senere Aar synes en bestandig Uro at have bemægtiget sig hende.

Intet Steds fandt hun Hvile, skøndt Plads stod hende aaben ved alle vore betydende Scener.

Nu filmer Skuespillerinden — mod et fyrsteligt Honorar.

Kan det være hende en dulmende Tilfredsstillelse at sidde i selvvalgt Ensomhed, langt fra det forhadte Publikum, medens hendes stumme, farveløse Kontrafej glider over det hvide Lærred, tolkende Kvindesjælens skiftende Stemninger, netop for en Hob tilfældige Mennesker, der lukkes ind og ud af Filmens Tempel, med en Times Mellemlum?

Men paa dette Spørgsmaal følger næppe noget Svar.

—————

□ NICOLAI NEIENDAM

Tre Aftener, hvortil Nicolaj Neiiendams Navn er knyttet, staar fast og skarpt i min Erindring.

— Den første Aften. —

— Det kan vel nu være en femten, seksten Aar tilbage

— maaske mere. Dagmar-teatret opførte for første Gang Henrik Ibsens historiske Skuespil Fru Inger til Østraat. Tilskuerpladsen var fuldt besat — af et løjerligt, blandet Publikum.

I Parkettet selvfølgelig Anmelderne og adskillige literære Kapaciteter. I Elagerne en talrig Repræsentation af Riis Knudsens gamle, trofaste Abonniner, væbnede til Tænderne med Kikkerter og Konfektposer.

Adskillige af dem kendte ikke mere til Fru Inger til Østraat end til Dronning Ranavalona af Madagaskar.

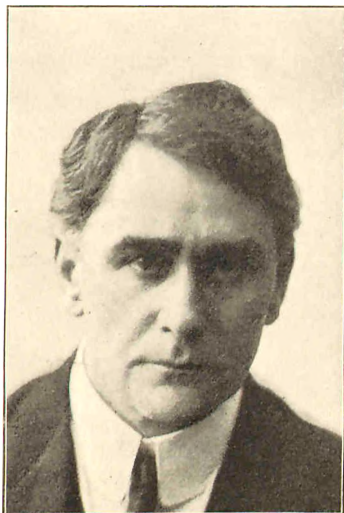
Fru Inger til Østraat — skrevet 1855 — er et Mesterværk af dramatisk Teknik, sikkert og fast, ikke en Traad i Nættet er i Urede.

Et mørkt Billede af Norges Historie fra Begyndelsen af det sekstende Aarhundrede.

I en eneste Nat foregaar Handlingen. Men hvad rummer den ikke: Snedige politiske Rænker. Elskov, Drab, Anger og Gru.

Mesteren for alt dette hedder Ridder Niels Lykke, den danske Afsending i Norge.

Hvilken Skikkelse!

Otlesen fot.

Smuk, smidig, modig, underfundig og samvittighedsløs, med en dæmonisk Magt over alle Kvinder.

Denne fordringsfulde Rolle, som kun dengang Emil Poulsen paa Det kongelige Teater kunde have spillet, var betroet — en ung, uøvet Begynder!

Nicolai Neiiendam.

Rønnov fot.
Niels Lykke i „Fru Inger til Østraat“.

Det var da spændende, og Spænding var der sandelig ogsaa blandt de Ibsenbevan-drede. — Stykkets første Scener spilles uden særlig Betagelse hos Publikum. — Saa kommer Niels Lykke til Østraat i Selskab med den svenske Befalingsmand Jens Bjelke. Ind paa Scenen træder disse to. — Alles Øjne fæstede sig paa Neiiendam. Smuk og smidig var han ikke, denne Niels Lykke, med den mørke Lød, de dybtliggende Øjne og den korte, tætte Haarvækst, men ikke heller almindelig eller klodset. — Saa tog han fat med en Stemme, uldent og belagt. Og som han til en Begyndelse spillede, stak-aandet, urolig, ivrig, i be-standig Bevægelse, som en Mand, der havde Hastværk og skulde med Toget. —

Utaalmodig venter han paa, at Stikrepliken er aflevere-ret, med spillende Øjne, og halvaaben Mund, Tungen

trykket ned mod Ganen — denne for Neiiendam endnu ejendommelige Ansigtsbevægelse.

Men alligevel, han begyndte at interessere.

Der skinnede Energi ud gennem al denne Uro, man mærkede, at denne unge Mand ejede en brændende Tro paa sit Kald, at han følte en salig Henrykkelse over at komme til at spille en stor Rolle i Nordens Historie, og en ungdommelig Stolthed over at høre Klangen af sine egne Riddersporer.

Dem, han skulde til at tjene.

Endnu gik det. Men hvordan vilde det gaa ham i den store Scene, alene med Eline Gyldenløve i Østraats øde, skumle Riddersal? Under Gulvet i Gravkammeret staar Søsterens Kiste, hende, der alt var faldet for Niels Lykkes daarende Forførelseskunster. Nu er Turen kommen til Eline.

Hvad sker saa?

Neiiendam, der hidtil har svømmet i Rollen, tager sig med et sammen, klar over, hvad det gælder.

Han spurter, bryder ud, vild, hensynsløs tumler han med sit Bytte, til Niels Lykke har faaet sin Villie.

Den stolte Eline Gyldenløve faldt. Niels Lykke havde sejret. —

Abonninerne i Etagerne kunde knapt trække Vejret.

Saadan et Kærlighedsskock havde jo sikkert ingen af dem oplevet i deres Liv.

Den Aften tjente Nicolai Neiiendam sine Ridder-sporer.

— — — — —

Der gaar nogle Aar.

Nicolai Neiiendam er paa Det kongelige Teater, har spillet en Del Roller, uden større kunstnerisk Resultat. Blandt andre Skule Jarl i Kongsemnerne. Skue-spilleren fyldte ikke i Rollen.

Man maatte jo tænke paa Vilhelm Wiehe senior som Skule, skønt den mørke, grublende Hertug egentlig ikke laa for denne. Wiehe burde med sin aabne, lyse Kunst have spillet Skules Modstander, Lykkebringeren Haakon

J. Petersen & Søn fot.
Erasmus Montanus.

Haakonsøn, som Sangeren Nyrop besørgede til alles Lidelse. Denne sagde sine Repliker som en Mand, der hugger Brænde og kaster Stykkerne ned i en Kælder. — Men saa kommer den næste Aften. — Erasmus Montanus. — Nicolai Neiiendam skal spille denne u dødelige Figur, en af Emil Poulsens allerbedste Roller. Det var min Tro dristigt. — Foran mig paa Væggen hænger et ypperligt Billede af Emil Poulsen som Erasmus, der kalder dennes Opfattelse og Udførelse frem for Erintringen: Opblæst, indbildsk, overlegen og bundakademisk var Poulsens Studiosus, betydelig, glimrende i de mindste Detailler. Nu skulde Neiiendam til denne vanskelige Opgave. Neiiendam, der oprindeligt ikke

var Student. Hvordan vilde han klare disse Skær?

Det var hele det navnkundige, holbergelskende Parke-
ket og de stærkt interesserede Etager spændt paa.

Neiiendam sejrede til alles Overraskelse.

Paa samme Maade som da han spurtede hin Aften som Niels Lykke.

Han gik paa med Dødsforagt, gjorde sin Erasmus Montanus til en naiv, selvglad Bondestudent, talende med Dialekt (Emil Poulsen talte Højdansk i Rollen) og gottede sig som et Barn i Sammenstødene med Per Degn — over sit lærde Overtag. Emil Poulsen var den topmaalte Egoist, Nicolai Neiiendam den skikkelige, forvandlede Bondedreng.

Den Aften var der Glæde i Juda. Aldrig har jeg i et Teater hørt en saa udelt Beundring udtalt fra alle Sider, uden at derved Emil Poulsens ypperlige Erasmus blev sendt til Pulterkammeret.

Men fra denne Aften var Nicolai Neiiendams Navn uadskilleligt fra den danske Skueplads.

— — — — —

For to Sæsoner siden var Neiiendam Hamlet.

Jeg har desværre ikke set ham som denne verdenskendte Shakespearefigur, og skal derfor ikke tale med derom.

Men i Vinter engang rygtedes det, at Nicolai Neiiendam i Ordrup Menighedshus vilde oplæse Brudstykker af Hamlet, og naturligvis skyndte man sig derhen.

En ejendommelig stemningsfuld Aften.

Den hyggelige Forsamlingssal med udvalgte Skriftsprog af Evangeliet prentet paa Væggene, var fyldt til Trængsel — Auditoriet bestod dog mest af Damer.

Saa træder Nicolai Neiiendam ind, ført af Menighedens stilfærdige Sygeplejerske, Søster Christine.

Sognets sympatiske unge Kapellan trykker Kunstneren i Haanden, og lidt efter staar Neiiendam paa Talerstolen — Forsiden smykket med det store, alvorlige Kors.

Nicolai Neiiendam er smuk den Aften. Han er nu

den fuldmodne Mand. Haaret i Tindingerne er graat. Shakespearer i en Kirkesal! Hamlet — Menneskelivet selv — det brogede, skiftende Menneskeliv — med dets Tvivl, Tro, Had, Lidenskab og Smerte — skulde lyde ud i dette Rum, som Bøn og Salmesang ellers har Raadighed over.

Sære Tanker gik igennem min Hjerne. Hvordan Neiiendam har spillet Hamlet, ved jeg som sagt ikke. Men læse — eller rettere foredrage disse den lidende Kongesøns geniale Livsbetragtninger — det kunde i alt Fald Kunstneren.

Til en Begyndelse lidt forsigtigt, efterhaanden givende sig hen — til sidst med en fuldstændig Opgaaen i sit Emne.

Sveden stod i Perler paa Nicolai Neiiendams Pande, da han sluttede under et stormende Bifald. Stormende Bifald i en Kirkesal! Saa gik Neiiendam, ført som han var kommen, af sin Ledsagerske. Tilhørerne, som havde rejst sig, veg tilbage — næsten ærbødigt.

Og det var dog ingen Præst.

Men en Skuespiller.

JONNA OG SIGRID NEIENDAM. □ □

Et anonymt Forfatterfirma — som jeg stod meget nær — led et ret forsmædeligt Nederlag den 26. December 1896 paa Dagmar-teatret. Og dog var Stykket saamænd bygget over en klassisk Komædie af den gamle, romerske Dramatiker Terentius. Det hed *De unge Mennesker*. Men over de faldne paa Valpladsen hævede sig en høj, statelig Kvindeskikkelse i Hvidt, uberørt af Publikums Træghed og Kritikens Pile. Det var *Jonna Collin* i Stykkets Elskerinderolle, den unge dansk-engelske Lady. Indtagende og fornem, med en henrivende angломansk Jargon. — Naar jeg nu i Ro tænker tilbage paa dette Stykkes — ikke helt fortjente — Skæbne, er det, som jeg ombølges af en trøstefuld, mild Vestenvind ved Erindringen om den unge Skuespillerindes Trofasthed mod sin Rolle, der frelste adskillige Scener i Aftenens Løb. —

Udgaæet af den gamle Collinske Slægt, der i den store Tid paa forskellig Vis havde stærk Kontakt med

Jonna Collin i „De unge Mennesker“.

den danske Skueplads, bar den unge Kunstnerinde Præg af Slægtens Kultur og havde dens ydre Træk med de mørke Øjne, den stærkt buede Næse og det faste, fremspringende Hageparti. — — —

Som Nicolaj Neiiendams Illustru kom Skuespillerin-

Gesku i „Den politiske Kandestøber“.

den tilbage til vor første Scene, hvor hun som ganske ung Elev debuterede. Gav sig lidt efter lidt sit medfødte Lune i Vold og har nu den mest fremskudte Plads i det ældre, komiske Rollefag. — Betragt de to Billeder, som ledsager denne Tekst, og man vil falde i Tanker over Scenelivets forunderligt krydsende Veje: Fra fin, sympatisk Elskerinde til — Herman von Bremens solide, mundstærke Madame i Den politiske Kandestøber!

— Stærk Glans staar om denne holbergske Figur fra Julie Sødring og Louise Phisters Tid — den

første godmodig, genert som Borgmesterfrue, den sidste drøj og drastisk.

Jonna Neiiendams Geske gaar en Middelvej, hun gør hende yngre af Aar, mere naiv og glad forfængelig i sin nye Værdighed, henfaldt ikke til Overdrivelse og forstod at variere Geskes Skændescener, uden at disse blev trættende.

En stilfuld og morsom Fremstilling.

Septembersolen lyser høj og klar ind i det smukke Neiiendamske Hjem paa Frederiksberg, med dets værdifulde Væggalleri af forlængst henfarne sceniske Berømt-heder.

Synlig Tilfredshed staar at læse i Jonna Neiiendams Ansigt, da jeg minder hende om den forbigangne Tid, om hendes tidlige Ungdoms Dage, da hun som den engelske Miss sad ved Klaveret og dæmpet foredrog en lille vemodig Romance i — — — ak! „De unge Mennesker“.

Hele det teaterinteresserede København talte om et andet anonymt Stykke, Dagmar-teatret opførte den 22. Februar, samme Aar som „De unge Mennesker“.

Ungdomsleg.

Men dettes Skæbne blev ganske anderledes lysende og dets Levetid adskilligt længere.

Med andre Ord, det blev en Sukces af Rang.

Men Heldet skyldtes i høj Grad to fortræffelige Præstationer.

Først Robert Schybergs brystsyrge Københavner, der søger at vinde Kræfter og nyt Livsmod ved Vesterhavets Klitter.

En i høj Grad virkelighedstro og stemningsfuld

Fremstilling, der greb det modtagelige Publikum om Hjertet.

Dernæst opnaaede en ung Debutantinde en fuld-
stændig Sejr som Stykkets frejdige, jyske Gæstgiver-
datter.

Sigrid Andersen.

Kraftig og sundhedsstruttende virkede hun som et
friskt Saltvandssprøjt midt i Stykkets tungsindige
Vemod.

Rap og slagfærdig sendte hun sine Repliker ud
over Rampen i fortræffelig jysk Mundart, mens hun
i et sundt, stort Smil blottede sine kraftige, hvide
Tænder. —

Efter denne Sejr skulde man tro, at Vejen laa aaben
for hende til større Virksomhed.

Men, nej. Der skulde — ved Direktørernes ofte
ubegribelige Uforstand — hengaa lang Tid, før deite
solide, oprindelige Talent igen skulde faa Lejlighed til
atter at gøre sig gældende.

Endelig aabnede Folketeatret sin Favn for Sigrid
Andersen, og nu gik det hurtigt fremad. I en Række
Karakterroller — særlig Kvinder fra de lavere Regioner
— fastslog Kunstnerinden paany sine Evner. Hendes
særegne sceniske Gave er at kunne træffe Livets egen
Tone i sin Gengivelse af disse fortrykte Kvinder, der
standhaftigt kæmper for en tarvelig Eksistens, og hos
de determinerede, ældre Tjenestepiger, der intet Øjeblik
tvivler om deres Uundværlighed. —

I sit Spil og ved sin Person minder Skuespillerinden
ofte om den forlængst bortgangne, talentfulde Betty
Schmidt, engang en af Casinos dygtigste Kræfter. —

Sigrid Andersen bærer nu Navnet Neiiendam —
gift med den intelligente Robert N. ved Det ny Teater
— og har ladet sig friste til at bytte den folkelige

Scene paa Nørregade med vor nationale paa Kongens Nytorv.

Mon det nu ogsaa var klogt?

Hidtil synes hun at have lidt vanskeligt ved at hævde sig en Position paa Det kongelige Teater, hvor gammel Tradition og Kultur — maaske ogsaa nye Kulisseintriger — lægger hende Hindringer i Vejen.

Mon ikke ogsaa Sigrid Neiiendam er skabt til Glæde og Gavn for det jævne, brede Folk, der altid vil være rede til at modtage hende med aabne Arme.

Julie Laurberg & Gad fot.

Brødrene Poulsen i „Renaissance“.

ADAM OG JOHANNES POULSEN. □ □ □ □

Den 9. November 1901 blev en Mærkedag i Københavns Teaterhistorie. Emil Poulsens Sønner Adam og Johannes debuterede samtidig i Drachmanns Melodrama *Renæssance* som Mesteren Tintoretos unge Elever. Det blev ikke alene en Mærkedag, men ogsaa en Glædesaften. — Saa smuk, mandlig Ungdom var ikke set paa vore Scener forhen. Adam, mørk og alvorlig, Johan-

nes lys og skalkagtig. Begge slanke som unge Bøgestammer og friske som det salte Sund. — Det var, som om Brødrene havde delt Faderens daarende Egenskaber, Adam havde faaet hans klingende, sonore Røst, Johannes hans indsmigrende Sangstemme.

Det var Ynglinge, som spillede Ynglinge! Stor Kultur og rige Løfter!

Tolv Aar er hengaaet siden hin Aften. Ynglingene er blevet Mænd. Begge betydelige og betydende Skuespillere.

Men — hvad man ikke vilde have tænkt sig ved Debuten, hvor Adam Poulsen syntes at have Forspringet — det blev Johannes, der, alt som Aarene gik, kom foran og samlede de største Appelsiner i sin Turban.

Brødrenes Kunstnerpersonligheder, saaledes som de efterhaanden har udviklet sig, forklarer dog dette let. Adam er Formen, Johannes Gemyttet. Adam, skøn som en Apollostatue, har samtidig en Statues Kulde og Stivhed over sin Skikkelse og sit Væsen. Han maa ved Kunst frembringe Varmen. — Gennem Energi og Vilje har denne, den ældste af Brødrene, maattet kæmpe sig frem for at vinde sine Sejre. Trods sine ydre Fortrin, regelmæssige og harmoniske ejer han ikke den umiddelbare Begavelses lykkelige Evne til at indtage. — Denne har Johannes Poulsen faaet. Han har Temperament, Inspiration parret med Intelligens, stor illuderende Forvandlingsevne; uforfærdet, dristig og smidig gaar han løs paa de forskelligste Opgaver og løser dem alle med en Lethed, der vækker Forbavselse.

Julie Laurberg & Gad fot.
Adam Poulsen.

Begge har, hver paa sin Vis, frembragt betydningsfulde Resultater.

Adam Poulsen først og fremmest, synes mig, som den satiriske Digter i Wieds Ranke Viljer, som Bjerg Ejvind i Jon Sigurdjonsons ægte dramatiske Skuespil — en karakterfuld og fast gennemført Skikkelse.

Ung og rank springer Eyvind i første Akt ind til Halla, lige voldsom i sit Had og sin Ømhed. Tyvmærket drager han uforfærdet op mellem Fjeldene, for

at tage en Kamp op med selve den øde Natur, indtil Sult og Nød forvandler ham til en brutal Egoist, Bytte for Selvopholdelsesdriftens stærke Tag. — Og saa havde

Georg Lindstrøm fot.
Hagbarth i „Hagbarth og Signe“.

Adam Poulsen her en uovertræffelig Medspillende i Johanne Dybwad. — Dog, ude paa Friluftsteatret, under Dyrehavens tætte Kroner faar Adam Poulsens Spil en Charme og Poesi, som det ofte savner indenfor Teatrets lukkede Kulisser, derude lyder hans Røst prægtigt i den stille Sommeraften. Mange Tusind Mennesker husker hans Hagbarth i Hagbarth og Signe — Friluftscenens første, store Indsats — en ideel Helteskikkelse, med nordisk Manddomskraft i Tale og Holdning.

— — —

Johannes Poulsens sceniske Sejre er talrigere og mangeartede som Felterne i en Mosaiktavle. Hans Erik XIV, hans Prins af Danmark i Der var en gang — Skriverhans, og — ikke mindst — hans uimodstaaelige Familiefader, Grosserer Jacob Levin, i Henri Nathansens store Sukces Indenfor Murene er kun et Udvalgt af de mange Skikkelser, hvormed han har

erobret sig en sikker og fortjent Førsteplads paa vor Nationalscene.

En ejendommelig Opgave fik Kunstneren, da han

Julie Laurberg & Gad fot.

Prinsen af Danmark i „Der var engang“.

Julie Laurberg & Gad fot.

Pjerrot i „Pjerettes Slør“.

i det franske mimiske Drama Pjerettes Slør udførte Pjerrots Rolle.

Ingen Pjerrot af den Casortiske Type, nej — en blassert, uhyggelig Maskefigur, dæmonisk lidenskabelig.

Han vovede her det yderliggaaende — med rystende Virkning.

Det forekommer mig, at man ikke har ydet Johannes Poulsen tilstrækkelig Anerkendelse for hans Udførelse af Per Gynt. I Stedet for at fordybe sig

i smaalig Detailkritik, burde man have givet ham høje Lovord for hans styrkefyldte Løsning af denne kæmpe-mæssige Opgave. Kan være han i Aases Døds-scene ikke var paa Højde med Digterværket, til Gengæld var han prægtig som den frække, overmodige Gut i Bryllupsgaarden, vittig og lunefuld som Mr. Gynt, og i hans hjemvendende, nedbrudte Menneskevrag var der Gammelmandsangst og Halsstarrighed. — Per Gynt paa Scenen stiller overmenneskelige Fordringer til en Kunstners aandelige og fysiske Kraft.

— — —

*Julie Laurberg & Gad fot.
Per Gynt.*

Udenfor Scenen, paa Byens Gader, ser man

kun sjældent den noget tilknappede og afmaalte Adam Poulsen.

Johannes Poulsen er en af Strøgets Typer. Gyn-
gende paa Taaspidserne — Faderens Gang — udstyret
i Klædedragt efter sidste Mode, foretager den fejrede
Skuespiller sine Promenader efter Prøverne.

De to Kunstnerbrødre er saa forskellige som den
dunkle Skov og den lyse Kornmark.

Som Nouredin og Aladdin.

Julie Laurberg & Gad fot.

JOHANNES NIELSEN □

Et Stykke skulde besættes paa Folke-teatret. Det kneb med de talrige Herreroller. — „Ja, men saa har vi jo Johannes Nielsen,“ siger Direktør Abrahams og buede Maven ud i sin læderbetrukne Lænestol. „Han er ny, men slet ikke saa gal.“ — Den Johannes Nielsen, der slet ikke var saa gal, var mig ganske fremmed. Om Direktøren havde sagt Rasmus Sørensen, vilde Navnet have

gjort ganske den samme Virkning paa mig. — Naa, Johs. Nielsen kom slet ikke med i det Stykke, hvad han ikke heller tabte noget ved. Det blev nemlig en nyskelig Fiasko, der kun faa Aftener gled som en Skygge over Folketeatrets Scene.

En forsvindende kort Tid, saa beskæftiger hele Pressen sig med den Johannes Nielsen, der slet ikke var saa gal.

Som Præsten Sang i Bjørnsons „Over Evne“ — 1. Del.

En Mand tiltrækker sig fra Scenen alles Opmærksomhed. Fuldt færdig i teknisk Henseende, fast og myndig i sin Fremtræden og Tale.

En lille, undersætsig Mand sidst i Tyverne, med skarpe Skuldre og lidt hjulede Ben, med en tæt, vilter,

røddlig Toupet og et gammelagtigt, sammenbidt, men højst energisk Fysiognomi.

Med Ild og Kraft levendegjorde han Bjørnsons Præst med den brændende Tro paa det guddommelige Mirakel, saa alle i Salen spærrede Øjnene op og lyttede aandeløse til denne stærke, lidt tørre Røst, der smældede ud over Rampen.

Med eet Slag skaffede Johannes Nielsen sig Respekt og Opmærksomhed i Hovedstaden.

Søn af en Højskoleforstander, Barn af den tunge, danske Muld, uden mindste Modtagelighed for Københavnernes respektløse Humør, som den Dag i Dag er ham uforstaaelig.

Det, han vilde, det vilde han. Han vilde være Fører, følte, at denne Stilling for ham ikke var „over Evne“, og han blev det ogsaa.

Først som Direktør Dorph Petersens højre Haand.

Her gjorde jeg hans personlige Bekendtskab under Indstuderingen af Charlotte Eilersgaards „Jægermesterinden“, som jeg havde været Forfatterinden behjælpelig med.

Johs. Nielsen var dengang ikke „sød“ at have med at gøre.

En ilter, selvraadig Troid, der øjeblikkelig afskar Ordet for enhver, der ikke straks var af hans Mening.

Og som han lynede og tordnede mod de stakkels Skuespillere og Skuespillerinder, som om de var en Flok hvidtoppede Bønderunger, taget under Behandling af en nidkær Seminarist til Lærer.

Men Respekt havde de for Manden.

Saa sendte det kgl. Teater Bud efter Johs. Nielsen som Iscenesætter og Instruktør.

Den Herlighed varede ikke længe.

Nationalscenens feuberettigede, traditionsmærkede

Kunstnere lod sig ikke bøje godvilligt ind under hans Lineal.

„Bonderegimente!“ mumlede man i Kulisserne. --

For anden Gang kom Kunstneren tilbage til Nørregades Scene — for at reformere den.

De, der overfor ham bemærkede noget om dette Teaters gamle Tradition, at der var „Aander i Rummet“, fik hurtigt en over Næbbet.

Johannes Nielsen vilde ikke vide af anden Aand at sige end sin egen.

Og den stærke Vilje udfoldede sig kraftigere og kraftigere, baskede Tradition og Borgerlighed ned med et Par resolute Vingeslag og lod Litteraturens Præster drage ind paa Frederik Madsens og Julie Lumbyes gamle Scene med alt til Faget henhørende.

Mange af Johs. Niensens „litterære“ Resultater maatte den svundne Tids Riddere bøje sig for, medens Teaterkassereren efter hver Sejr satte et Ansigt op, omtrent mellem „le og græde“.

Med det mærkelige Køretøj, der er døbt „Selskabet til Scenekunstens Fremme“, og først brugt til Friluftsture i Ulvedalene, kørte saa Mesteren fra Nørre- til Jernbanegade og blev Gartner i Adams Paradis.

Medens han her sled som Bæst qua Iscenesætter, fik han Lejlighed til som Skuespiller at forbyvse alle Shakespeareelskere.

Som Henrik IV.

Hans gamle Konge, maskeret nøje efter Falstaffs Antydning i Værtshusscenen, med Fortidens Blodpræg over sig, var en saa mesterlig, helstøbt Fremstilling, at den fyldte Scenen med Sandhed og Myndighed. —

Som Menneske har Johs. Nielsen forandret sig meget i de sidste Par Aar.

Ærlig og brav har han altid været, men der er

tillige, naar han ikke er tirret, kommet noget mildt og smukt i hans dybe, trofaste Øjne, som den, der efter en Samtale har forladt ham, har Vanskelighed ved at glemme.

Kong Henrik IV.

Georg Lindstrøm fot

Personlig nøjsom og beskeden er han tillige.

Jeg mindes en Dag — efter en Prøve — i Folke-
teatrets Direktionskontor, som hans elskværdige Frue
just stod i Begreb med at forlade.

„Hvad skal vi ha' til Middag i Dag?“ spurgte Johannes Nielsen og saa med et lille Smil op paa sin Hustru.

„Stegte Rødspætter,“ lød Svaret.

Ægtemanden syntes højlig tilfreds med Oplysningen.

Til det daglige Livs Maaltider forlanger han ingen Raffinementer.

Men ved Kunstens Bord nøjes han ikke med Rødspætter. Her kræver Johannes Nielsen ædelt Vildt og kostelig Drue.

ELITH OG POUL REUMERT.

Vi skulde begge yde Bidrag til en Bog — som aldrig udkom.

Ved denne Lejlighed gjorde jeg for første Gang den unge Student Elith Reumerts Bekendtskab.

Mørkladen, med en tæt, bølgende Haarvækst og olivenfarvet Teint gjorde han et usædvanligt og interessant Indtryk.

Hans Hu stod til Scenen.

En skønne Dag fik han sine Længslers Drøm opfyldt og debuterede paa Det kongelige Teater — saa vidt jeg mindes, som Marcel i Arbejderliv.

Naturligvis blev han anvendt — ligesom tidligere Carl Wulff — som romantisk Elsker.

Men han havde kun Ydret.

Han slog først igennem, da han derefter paa Folke-teatret fremstillede de muntre, dagligdags, unge Menne-sker, især Studenter.

Her vilde Skæbnen, at vi atter skulde mødes, idet Elith Reumert spillede i omtrent alle de dramatiske Arbejder, jeg i Halvfemserne fik opført paa Folke-teatret.

Ikke for at saare Kunstneren, men for at være Sandheden tro, maa jeg sige, at Elith Reumert ikke gjorde sig synderlig store Anstrængelser for at fremme mit Held som Dramatiker.

Saaledes fik han, efter at have spillet i Det gamle Kongens København — ganske vist ingen bedaarende Rolle — en frygtelig Omgang af Erik Skram i „Illustreret Tidende“ for sin altfor tydelige Tilkende-givelse overfor Publikum, at Stykket og Rollen ikke morede ham.

Det skabte dog aldeles ikke noget Fjendskab imellem os. Dertil var Elith Reumert for godmodig og ligeglad.

Man kunde ikke i Længden være vred paa ham.

Men magelig var han — rent ud sagt en Smule doven — trods al Publikumsgunst.

Dog, han kunde tage sig sammen. Saaledes var Forfatteren til Nøddebo Præstegaards Drama-tisering vistnok særdeles fornøjet med Elith Reu-mert, der som Nikolaj spillede med en overordentlig Fart og elskværdig Entousiasme. — — —

Maaske var det paa Grund af sit Hang til Mage-lighed, at han besluttede at vende tilbage til sin Debut-scene paa Kongens Nytorv.

i Nathansens Mor har Ret fik han dog et Par taknemlige Opgaver, men som Aarene gik, blev denne Hensynsfuldhed dog Elith Reumert saa generende, at han tilsidst trak sig tilbage fra al Skuespillergerning, for at vie Resten af sin Kunstnerbane til Oplæsning — paa Engelsk — af H. C. Andersens Eventyr — for sine Landsmænd i Jowa og Millionærerne i New Yorks femte Avenue, hvad han efter flere Beretninger skal gøre virtuosmæssigt. — — — Elith Reumert har ogsaa faaet et lille, litterært Pund, har skrevet flere dramatiske Smaaling, faaet et Stykke opført paa Det kongelige Teater — det fik ingen lang Levetid — og udgivet flere Bøger. Han fører en kvik og let Pen, men har som Forfatter en Tilbøjelighed til at lefle lidt for meget med Læsetaskernes Publikum. Hans seneste Bogtitler: „Skøn Jomfru“ og „Jeg elsker Dig!“ siger dette tilstrækkeligt.

Men heri er der jo egentlig intet ondt.

— — — — —

Poul Reumert er en betydelig scenisk Begavelse.

Til virkelig Glæde for sin Fader.

Scenens Navne.

Elith Reumert som Ulysses.

Sønnen, ikke magelig anlagt, som Faderen var det i sin Ungdom, har givet ubestridelige Prøver paa Kraft og Energi.

I nogle Sæsoner, efter at have gjort Lykke paa Folketeatret, bar han — bogstavelig talt — under Lindstrøm — Aften efter Aften hele Det ny Teaters

Kongen i „Hans Majestet“.

Repertoire, skiftevis som Karakterskuespiller, Ræsonnør, Farcør og Operettesanger. Næsten for meget af det gode. — I denne Periode skabte han dog, foruden hans lune-fyldte Konge i det franske Lystspil *Hans Majestet*, en aldeles fortrinlig Figur: Niels Peter Svane i Edgard Høyers værdifulde Nutidsskuespil. — Denne leddeløse Pechvogel af en Byggespekulant vil man have ondt ved at glemme. — Lang og slatten, lettroende og stædig; gennem Overmod og

Præleri synker han ned til et selvopgivende Vrag. — Alt dette fik Poul Reumert frem med en kunstnerisk Sikkerhed, der spaaede ham en rig Fremtid paa Scenen.

Og Forjættelsen har slaaet til. Kunstneren indtager nu ved Nationalscenen en fortjent, fremskudt Stilling, dog er han ikke fri for at være lidt pretentiøs og selvbehagelig.

Han karakteriserer slaaende: Prokurist Meyer i *Indenfor Murene*, Pjerre i *Jean de France* o. fl.

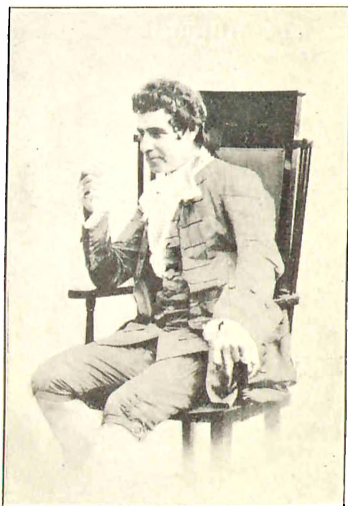
er Beviser herpaa. — Dertil er hans Diktion — særlig i moderne Roller, som Ægtemanden i Julius Magnussens

Prokurist Meyer i „Indenfor Murene“ .

Lykkespil Hans eneste Kone — saa vederkvægende naturlig, at man nyder ham med udelt Fornøjelse. — —

Elith Reumert har faaet mange Talenter. Poul Reumert Talent.

Surface i „Bagtalelsens Skole“.

AUGUST LIEBMANN □

Ned over Bakken ved Hegels Ejendom i Ordrup kom en Cyklist farende. Med et fornøjet Smil paa Ansigtet foer han mig forbi: August Liebmann. Det var ikke den smukke, landlige Natur alene, der salte ham i Stemning, nej, øjensynlig ogsaa dette, at han saa flot kunde „ta'e Bakken“. — Den Fart er der ikke over Liebmann som Skuespiller og Teatermenneske. Han kunde aabenbart trænge

til noget mere af „den hellige Ild“. — Og dog har han fra Naturens Haand faaet de smukkeste Gaver til scenisk Virksomhed:

En statelig Person med et harmonisk Ansigt, en dyb, mandig Stemme og ægte Udtryk, baade for Følelsens Alvor og for det komiske Lune.

Men Ærgerrigheden, denne kunstneriske Drivkraft, der sætter sin Mand i Stand til at kunne „ta'e Bakken“ paa Teaterlivets ofte stejle Vej, mangler han.

Og dog glæder jeg mig i Reglen — sammen med det store Publikum — over denne Skuespiller paa Scenen.

Saa sympatisk og naturlig er han, uden mindste Spor af Maner og Effekjtjageri.

Som Emil Poulsens Søstersøn først ved Det kongelige Teater, saa ved Dagmar-teatret, atter tilbage til Na-

tionalscenen, paany til Dagmarteatret, som Direktør og Skuespiller, endelig med denne Sæson atter ved „Det kongelige“.

En stadig Spadseretur mellem Kongens Nytorv og Jærnbanegade — med rolige, afmaalte Skridt. — Liebmann begyndte som decideret „Elsker“ — alle hans ydre Fortrin henviste ham som ung til dette altid svagt besatte Fag. Op-gaverne var kun faa, hans feterede Onkel stod jo da paa sin Kunsts Højde. — Rimeligt var det derfor, at den unge Skuespiller søgte ud til Riis Knudsens litterære Scene. Her slog han sig med stort Held paa de muntre Friskfyre og de elskværdige Gal-

Aug. Liebmann i „Figurantinden“.

ninge. — Jeg husker, hvor indtagende og fornøjelig han var i Vilhelm Mallings Formaaende Venner.

Men under dette blev Emil Poulsen mærket af Sygdommen, og der blev Plads og Luft for Liebmann paa Kongens Nytorv.

Han gled ind i et stort Repertoire, baade alvorlige og let komiske Karakterer, gjorde særlig Lykke med Chamberlains Maske i Figurantinden, og arvede en Del af Onkelens Roller, saaledes Prinsen af Danmark i Der var engang —

— — — — —
Hvad var det dog for en rænkefuld — man kunde

fristes til at sige spøgefuld — Dæmon, som fristede Liebmann til at blive Direktør for Dagmarteatret?

Saa overtalende Evner gjorde hans Meddirektør, nu afdøde Fritz Petersen, ikke Indtryk af at eje.

Liebmann, den rolige, fredelskende Kunstner, presset ind i en Teaterleders hvileløse Stilling, fuld af Kævelerier og Skuffelser, Genstand for hensynsløs og spotende Kritik — det synes at være én stor Meningsløshed!

Befrielsen kom dog snart, rigtignok ledsaget af nogle økonomiske Skrammer. Med en Følelse af Lettelse — men uden Spor af Skadefryd — har han sikkert set sine Efterfølgere tage Slidet paa sig.

Under disse vandt Liebmann een afgjort Sejr som Skuespiller — Ægtemanden i det mærkelige Lystspil *Gardeofficeren*, hvis gaadefulde Idé længe sysselsatte Publikums Hjærner. —

Atter tilbage til „det kongelige“.

Til hans Genoptræden gav man ham *Gustaf Vasa* i Strindbergs skrøbelige Drama.

Denne kedsommelige Traver af en Rolle!

Faar den sympatetiske Kunstner ikke snart interessantere Opgaver, ved jeg intet andet Raad, end at han sætter sig op paa sin Cykle og „ta'er Bakken“ paany.

Saa faar han nok sit fornøjelige Smil igen!

□ **BODIL IPSEN.**

I Bjørnstjerne Bjørnsons sidste Arbejde vakte Bodil Ipsen Opsigt for første Gang. Det var „den ny Vin, der blomstrede“. Mellem den Hærskare af unge Piger, Skuespillet præsenterer, skilte Debutantinden sig ud ved sin indtagende Alvor, Klogskab i Repliken og en vis kvindelig Ynde udbredt over sin Person, uden at være nogen Skønhed. — Straks efter Debuten forlod hun Det kongelige Teater, som aldrig har ejet den Evne at holde fast paa de talentfulde Begyndere i Tale og i Sang. — Dagmar-teatret modtog den unge Dame med aabne Arme. — En næsten for velvillig Direktion gav hende Førstepladsen i hele Sæsonens Repertoire, hvorved Bodil Ipsen fik rig Lejlighed til at udvikle sine Evner.

En elskværdig Presse sænkede sin Kaarde for hendes Begavelse.

Georg Lindstrøm fot.

Jomfru Kirstine i „Dansen paa Koldinghus“.

Dog, for mig var det ikke alene disse mange til-sidesatte, unge Fruer og ømme, længselsfulde Skønjom-fruer, hun i Sæsonens Løb spillede, at hendes sceniske Betydning viste sig klarest.

Som Fru Anton Peter v. Borgen i Gustav Wiedes svagelige Vidunderbarn aabenbarede Bodil Ipsen Evner i en Retning, man ikke skulde have tiltænkt hende.

Den tragi-komiske.

Med et ulykkeligt Aasyn, store, haabløse Øjne og nogle herlige, parodiske Armbevægelser trak hun Linjerne op af en Kvindeskikkelse, der gaar en bestandig truende Skæbne magtstjaalen i Møde med slavisk Underkastelse.

— — — — —

Drachmannske Rytmer klinger højt og stærkt op mod den dybtblaa Aftenhimmel i Ulvedalene.

Dansen paa Koldinghus gaar under Fløjters og Gigers Akkompagnement.

Et Pust af svundne Tiders Romantik breder sig ud over den tusindhovede Tilskuerplads.

Skønt det mægtige Koldinghus har en mistænkelig Lighed med Taarbæk Kirke, er Illusionen alligevel betagende. Nicolaj Neiiendams barske Slotsherre har sin store Part heri, men først og fremmest Bodil Ipsen som Jomfru Kirstine.

Ingensinde før har Kunstnerinden virket saa stærkt.

Blødt og inderligt besvarer hun Unge Stranges Elskov, tavs og viljestærk tager hun mod Faderens Trusler, vildt, halvt inde i Dødens Verden, træder hun Dansen paa Koldinghus med sine Bejlere.

Hendes stivnede Blik viger ikke Ridderen, der med hedt Begær fører hende rundt i hidsigere og hidsigere Tempo.

En for en maa de dødtrætte slippe. Jomfruen trætes ikke, før Døden stivner hendes Blod og standser det bristefærdige Hjerte. — —

„I gode Herrer, drik Jer nu en Rus!

I min Tid dances ikke mer' paa Koldinghus.“

Omtrent saaledes slutter den strenge Jørgen Rosenkrandtz Melodramaet.

Langsomt, i store Flokke drog den vældige Tilskuermasse fra Friluftsscenen bort mellem Dyrehavens dunkle Træer.

Derude kan vindes store Sejre.

Denise i „Frk. Nitouche“.

ODA NIELSEN. □ □

Carl Wulff havde opdaget en kvindelig Stjerne. Til hans Benefice paa Casino — 11. Maj 1870 — kunde Publikum se den i Kikkert. Oda Larssen var den døbt. — Hun viste sig som Et enfoldigt Pigebarn, hvad hun var — og ikke var. Jeg — kun 16 Aar — led af platonisk Kærlighed til den unge Skuespillerinde — en lille, frisk, dansk Pige med store, snart alvorlige, snart skælmske Øjne, født i — Libau. — I Frou-

frou, Offenbachs Røverne, Cousine Lotte o. s. v. bedaarede hun mit unge Hjerte i den Grad, at naar jeg havde samlet en „Rigsort“, maatte jeg ud at se hende, paa en Staaplads bag Parterrerækkerne.

Saa forsvandt pludselig Stjernen igen. Hun gik til Rusland som ung Frue — hed Petersen — og blev Enke.

En skønne Dag vendte Oda Larssen-Petersen tilbage til København og optraadte paany i Casino.

Med fransk Façon og Virtuositet over sig.

Hun havde observeret de store Teaterstjerner i Paris.

Imponerede det hjemlige Publikum, men — var blevet fremmedartet for det.

Det var ikke mere den lille, danske Oda, men en yppig, statelig Kvinde med noget vist fornemt nedladende i sit Spil. —

Det kongelige Teater indfangede Primadonnaen og præsenterede hende — i et dansk Skuespil:

Syvsoverdag.

Hendes smukt klingende Sangstemme vandt Ørenlyd som Anna, hendes Spil derimod fængede ikke.

— — — — —

Publikum strømmede ud fra Dagmarteatret i tætte Stimer.

Elektriceret og begejstret.

I Teaterkaféerne taltes denne Aften ikke om andre end Frøken Nitouche.

Fru Oda Petersen havde vundet den store Sejr, flankeret af sin gamle Protegé Carl Wulffs vidunderlige Célestin-Floridor. — — —

Hun fik en ny Position og — en ny Ægtemand, Martinius Nielsen.

Fru Oda Larssen-Petersen-Nielsen.

Og dog stadig, med dette saare danske Navn, parisisk i sit Spil og sin Apparition. — — —

Som Dina stod Oda Nielsen 1886 igen paa vor kongelige Scene, fyldte desuden værdigt en Del Roller i det franske Konversationsstykke, indtil hun pludselig — endnu kunstnerisk levedygtig — fik sin Afsked — med en meget omdisputeret Pension. —

Saa gæsterede og tournerede Fru Oda.

Som den gamle Hertuginde de Réville i Hvor man keder sig behagede hun Dagmarteatrets Publikum, spillede ogsaa jovialt og lunefuldt, men denne

Hertuginde var, mærkelig nok, nu mere dansk end fransk.

Sit store Felt fandt Kunstnerinden i de senere Aar

„Bedstemoder“ synger.

paa Viskekunstens Omraade. Naar hun som Bedstemoder synger, foredrager „Den store Pastian“, slaar taknemlige Hjerter hende varmt i Møde. — Faa har faaet saadanne sceniske Gaver paa Vuggen som Fru Oda. Et brillant Teaterydre, et sonort Organ, en køn, bøjelig Sangstemme med fin Nuancering, Kultur og Intelligens. Og en utrættelig Energi. — Virkelig Heltinde i de ældre Aar. —

Modig og stærk kæmper

hun endnu som en Løvinde mod alle smukke, modne Skuespillerinders svorne Fjende:

Døbesedlen.

□ □ □ HANS BECK.

Drachmanns „Derovre fra Grænsen“ havde inspireret den entreprenante og idérige Ernst Boyesen til et nationalt, fotografisk Billede „De sønderjyske Piger“. Jeg kunde ikke lade Boyesen ene beholde denne Sukces. Jeg lavede en Pendant: „De sidste paa Skansen“. To menige Soldater paa en sammenskudt Dybbølskanse. Taget efter levende Model var Billederne sandelig ikke Kunstværker, men populære blev de og de hænger vist endnu paa Væggene rundt omkring i mange Hjem.

Modellerne — ja, her var Vanskeligheden. Jeg kom pludselig til at tænke paa Balinspektøren i vor ungdommelige Forening.

Han var Balletdanser, hed Chr. Jensen. Høj, slank, med en brillant Profil.

Ubetydelig som Mimiker kom han aldrig ud af Corps de ballet, blev i en senere Alder sygelig og fik af den Grund en lille Bestilling ved Teatrets „Kontor for fundne Sager“. Nu er han død. —

Naa, men Barkis var villig og lovede endda at skaffe Nummer to til Gruppen.

Nogle Dage efter præsenterede han en purung Kollega, som han havde hvervet til dette Brug:

Ungdomsbillede.

Lyshaaret, kæk og spændstig, med en Mængde For-
aarsknopper i Ansigtet. Det var Sønderjyden Hans
Beck.

Uden mange Omstændigheder var den unge Dan-
ser parat til at gaa i Døden for Fædrelandet og Foto-
grafen.

Billedet udkom.

Jeg fik en spottende Overhaling i flere Blade, fordi jeg havde idealiseret den ene af de to Soldater, Chr. Jensen.

Han var fremstillet staaende, skægløs med oprevet Skjortebryst og lange Lokker.

Ikke ulig Schiller.

Resolut lukkede jeg hans Skjorte, lod ham klippe og gav ham mørkt Fuldkæg. i

Men adskillige poetiske Naturer foretrak den første Udgave.

Begge Billederne færdtes i Handelen.

Dette gav et Vittighedsblad Anledning til følgende Morsomhed:

Damen (i Boghandelen): — „Maa jeg bede om ‚De sidste paa Skansen‘.“

Ekspedienten: „Meget gerne! Højhalsede eller nedringede?“

— — — — —

Aar gik.

Den unge Balletspringer dansede og mimedede sig frem i første Række, som Alonzo, Valdemar, Gennaro, Loke og i mange andre Partier. Publikums Yndling og Damernes Afgud, blev Solodanser, Balletmester, R. p. p.

Gade, Scharff og Price figurerede jo nu i højere Regioner.

Men Hans Becks Kamp for at holde Idéens Fane højt blev ingen Dans paa Roser.

De afvekslende Direktioner havde ingen overdreven Ømhed for Balletten — i alt Fald ikke, hvad Repertoiret angik. Den moderne Presse betragtede den nærmest med overlegen Medlidenhed: At Damer danser — Gudbevares! Men et figurerende Mandfolk — uha!

Men hvem tør beskyldte Hans Beck for at have femi-

nin Habitus som Danser og Mimiker? Er han ikke netop et rigtigt Mandfolk, uden Spor af Pedanteri eller Sir-

Alonzo i „Torendoren“.

Kun nogle faa er tilbage af den berømte Balletdig-

ters Kærnetropper:
De sidste paa Skansen! —

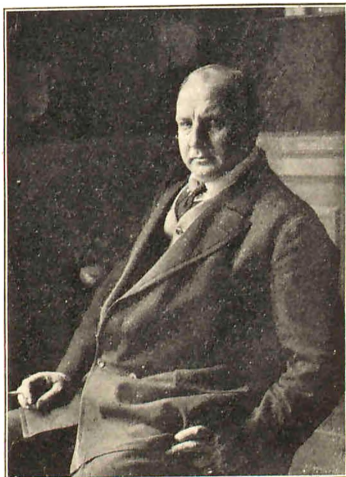
lighed? Hvem der har set Valdemar Price og Hans Beck i samme Parti — lad os sige som den imiterede Dupuy i Livjægerne paa Amager, vil foretrække den sidstes naturlige Utvungethed for den førstes teknisk fuldendte, men rigtignok ogsaa sød-ladne Komponistløjtnant.

— — —

Endnu den Dag i Dag staar Hans Beck, den yngste af Mesterens Elever, trofast paa Vagt for Bournonvilles glørrige Tradition.

□ PETER FJELSTRUP.

Et langt Næb kom til Syne, da Baggrundsdøren forsigtigt blev aabnet paa Klem, saa fulgte et Flueben efter og tilsidst et menneskeligt Skellet i en kort, strantsidende Frakke. — „Undskyld, Mester —!“ Det var Peter Fjelstrup i hans Debutrolle paa Casino: Første Skræddersvend i Lumpasivagabundus. Publikum

brast i Latter over denne sceniske Fremtoning, der kun har et Par Repliker at sige. — Han gik den Gang under Navnet „Kragen“ blandt Kammeraterne. —

„Gør en stor Mand af ham, men gør det langsomt,“ var Biskop Brochmanns Raad til Frederik III om en anden Peter — Peter Schumacher.

Det samme Raad skulde Direktørerne have fulgt overfor Peter Fjelstrup.

Det vilde have været til uvurderlig Gavn for dem selv og for den unge Skuespiller.

I Stedet for blev han forceret frem i kort Tid og tildeelt den ene store Hovedrolle efter den anden.

Det var jo at ringeagte al kunstnerisk Udvikling og tidligt gøre Fjelstrup større i sine egne Tanker, end han var, tummelumsk af Selvforgudelse.

Et herligt Naturtalent: Et bevægeligt Teateransigt,

straalende Lune, Evne til at udtrykke drastisk Komik (Teaterdirektøren i Erik Ejegods Pilgrimsfærd), forfjamsket Idioti (Fyrst Auran), fiffig Godmodighed (Kusken i Tjenestefolk, gemytlig Durkdrevenhed (Alexander den Store), karakterfuld

Teaterdirektøren i „Erik Ejegods Pilgrimsfærd“.

Retskaffenhed (Faderen i „Tappenstreg“) og pudsig Naragtighed (Reserveløjtnanten i Efteraarsmanøvrer). Publikum ødslede sin Gunst paa Fjelstrup. — Men han lærte aldrig den Respekt for Scenen, som er Grundlaget for en virkelig fast, kunstnerisk Position. — Man tænke paa Skuespillerne fra den gamle Tid. For dem var Teatret et indviet Rum. De traadte ind paa Scenegulvet med en Andagt, som var det i en Kirke. — Christian Schmidt slog med sin Stok

Hatten af Hovedet paa A. F. Helsingreen, da denne som ungt Menneske kom ind paa Scenen og havde glemt at blotte Hovedet.

Selv har jeg været sammen med Knoblauch, en Type paa den Tids Skuespillere: Skønt en lunefuld Komiker, var han gravalvorlig under Prøverne, tillod ingen Spøg udenfor Rollen, og holdt sig strængt bogstaveligt til dennes Ord.

Ak, kære Ven Fjelstrup, om Du skulde staa til

Regnskab for hvert utilbørligt Ord. Du har talt paa Scenen; det blev et forførdeligt Opgør!

Dog skal efter disse velmente Bebrejdelser den Retfærdighed vises ham:

I alvorlige Roller, som han selv sætter Pris paa, begaar han ingen saadanne Udskejelser.

Han mener sikkert selv at have sin største Betydning som alvorlig Karakterskuespiller.

Jeg er nu rigtignok af den modsatte Mening. Han er født Komiker.

Ja, men — Svengali!

Da Trilby første Gang kom frem paa Folke-teatret, vakte Fjelstrups Præstation som den hypnotiske Musiker og Impresario Sensation.

Han var ogsaa oprindelig fortræffelig i denne Rolle; men da han senere udførte den, blev Udførelsen maniereret. Ja, der indsneg sig noget svengalisk i mange af hans andre alvorlige Fremstillinger. — Der er bestemt Zigeunerblod i Peter Fjelstrup. Derfor hans bestandige Omflakken i de senere Aar. Fejret og feteret er han blevet i de nordlige Nabolande, der er festet for ham i lange Baner. — Nu er han atter hjemme, og jeg vil haabe, at det er for bestandig denne Gang. — Men nu er det nok med disse hans letkøbte Sejre i de kendte Paraderoller, der maa ny Vin paa den gamle Læderflaske. —

Reserveløjtnanten i „Efteraarsmånedens“.

Der er bestemt Zigeunerblod i Peter Fjelstrup.

Kære Peter Fjelstrup, Du er endnu i Din bedste Alder. Du bør sætte Dig nye Maal, at Du engang — det ske sent — kan faa et Eftermæle i Teaterhistorien, der er Dit store Talent værdigt!

Jeg er vis paa, at Skuespilleren hertil vil svare:
„Det er saa sandt, saa sandt!“

HOLGER REENBERG.

Paa Folketeatret er det ikke den enkelte, som særlig gør sig gældende. Det er det ypperlige Sammenspil. — Man spiller der som én Familie — hvad altid har været Tilfældet. Dette skyldes gammel Tradition og senere Johannes Niensens faste Haand. Holger Reenberg passer ikke paa dette Teater. Naar han er med, gaar han udenfor Rammen, trænger sig frem, et Hoved foran sine Medspillende, som lades tilbage i deres Sammenhold.

Desuden er der paa Nørregades Scene for kort Afstand mellem Skuespilleren og Publikum. Reenberg skal have Distance.

Af Ydre ret almindelig, med ikke videre udprægede eller interessante Træk, maa han paa Scenen ganske forvandle sig, for at tage sig ud — selv om det ikke er i Roller, som fordrer M a s k e:

Sorte eller lyse Parykker med forskellig Frisure, romersk Næse af svensk Hæfteplaster, en Ramme af sort omkring Øjnene, for at gøre disse dybe og funk-lende. Endelig Teint, som trykker Kindbenene tilbage og laver Oval.

Han er Mester i disse fysiognomiske Taskenspiller-kunster, har vist drevet dette til den højeste Teknik, men — han maa ikke ses paa for nært Hold. Saa dræ-

ber dette kunstige ved hans Ydre alt levende Liv og lader ham minde om en Panoptikonfigur.

Ganske anderledes paa Casino.

Her frappede han altid, ikke mindst ved sin ydre Person. Her var de rette Rumforhold, her blev Holger Reenberg smuk og dekorativ.

Hans kraftige og tydelige Organ hørtes fra denne vanskelige Talescene til den fjerneste Plads i Salen.

Reenberg ejer en eminent Evne til at tage fast og sikkert paa sin Opgave, han skyer ikke stærke Midler, men er Herre over dem.

Derfor blev hans Coupeau i Faldgruben en virkningsfuld Skikkelse, der greb Tilskuerne og holdt dem fast.

Reenberg kan blænde: Hans Grev Danilo i den forærskede glade Enke var virkelig daerende.

Her viste han sig som en absolut Charmeur.

Man mindes hans Loke i Ennas Operette Yduns Æbler:

Smidig og dæmonisk skøn i den nordiske Gude-
dragt, spodsk og drilsk i Tone og Holdning.

Paa Casino havde Reenberg et Utal af Beundrere og — ikke mindst — Beundrerinder.

Han var den senere saa mishandlede Fritz Petersens store Attraktion.

Denne flyttede Reenberg ud til Dagmar-teatret.

Tidligere havde denne Scene laant Kunstneren til at udføre den unge, østerlandske Helt i Drachmanns Tusind og én Nat.

Reenberg klarede sig her stolt og hævdede sit vundne Renomé.

Paa Casino havde han spillet Aladdin og med Rette vundet stor Anerkendelse for denne Rolle, med alle dens skiftende Stemninger. Reenberg gav dette

klassiske, mandlige Lykkebarn baade Ungdom, Følelse og Stykke. —

Men senere slog han ikke til paa Jærnbanegades halvt litterære Scene. Hans Mangel paa dybere Kultur røbede sig hurtigt. — Man maa ønske Holger Reenberg, at Casinos omtumlede Scene maatte rejse sig endnu en Gang som en Fugl Fønix paa Folkekomediens brede Grund. Saa stod ham en Trone ledig, hvorfra han kunde herske over den Mængde, som nu søger Biograferne, dem Skuespilleren ogsaa har tjent, indtil Selvplageri: Gud ved hvor mange Gange han her er sprunget i Søen med Klæderne paa, har ladet sig knuse under en Automobil og skalper af Rødhuder i Indiana!

— — —

Udenfor Scenen er Reenberg ikke let tilgængelig. Han svøber sig ind i en Kappe af Reservation og Hemmelighedsfuldhed, svarer kun lige til Husbehov og erstatter Resten med et underfundigt Smil, som synes at sige en Del.

Alladin.

Julie Laurberg & Gad fot.

Anne Lykke.

ELLA UNGERMANN

I sine første Roller paa Det ny Teater — Ungpigeskikkelser — var Ella Ungermann ikke erobrende i absolut Forstand. En stærk Læsen skæmmede af og til hendes ellers klare Organ, og hendes Gang over Scenegulvet var paafaldende usikker. Men den opmærksomme Tilskuer studsede dog interesseret ved den unge Skuespillerindes sceniske Fremtræden, der var saa ganske blottet for tillært, traditionel Maner, og saa gik hun saa fuldstændig op i den Figur, hun havde at fremstille. — Noget va-

gent og forskende var der i hendes ejendommelige Blik, der syntes at ville trænge ind i hendes Medspillendes Tanker bag Ordenes Maske.

Men samtidig var Ella Ungermanns sceniske Muligheder som skjult af en Taage, hvorigennem Talentet med korte Mellemlum brød frem som Glimt af Kornmod.

Saa fik det unge, stærke Talent Luft.

Først som Komtesse Polly i Walter Christmas' Lystspil *En Lektion*.

Her — i en folkekær Prinsesses ydre Lignelse — udfoldede Ella Ungermann en overraskende kunstnerisk Fasthed, en myndig Overlegenhed, fandt Udtryk for en fin, behersket Hjertets Æmhed, der fejede al Tvivl om hendes Kald til Side.

Ordet *Gennembrud* stod at læse i de fleste Blade.

Derpaa som *Anne Lykke* i *Rose Bruhn* og *P. Fristrups Folkekomedie*.

Skuespillerinden naaede den største Virkning i Rolens tragiske Partier: *Anne Lykkes* knugende Smerte og oprevne Sind, da hun har brudt med Prinsen, og hendes Drømmes Haab er bristet og tilintetgjort, var saa ægte, ædel Kunst, som i den nyere Tid er set paa vore Scener.

Sidst — just fornylig — aabenbarede Ella Ungermann en ny Side af sit Talent i *Gerløv* og *Schubarts københavnske Folkelivsbillede En Vesterbrodren*.

Som den unge *Skøge Lyse Frida* havde Kunstnerinden helt omskabt sig — i *Ydre, Manerer og Jargon* — en Type lige fra *Vesterbros Sidegader*.

Fræk og æggende, smidig og erfaren, fremstillede hun sikkert denne *Gadens løse Fugl*.

Og dog med et vist *Skønhedsskær* kastet over *Lastefuldheden*.

En *Skikkelse*, som vil blive erindret, naar det ellers virkningsfulde Stykke er glemt. —

Evne og *Tro* præger Ella Ungermann paa Scenen. Udenfor denne er hun en beskeden, ung Dame, som mange næppe vil lægge Mærke til.

En stærk, personlig Vilje.

Den vaklende Gang blev rank, da hun gjordes opmærksom herpaa, Organets Læspen fik hun helt Bugt med ved at underkaste sig en smertefuld Tandoperation. — En saadan Vilje fører opad. — Det kongelige Teater er hendes rette Hjem, hvor store Opgaver venter paa hende. — — —

Om faa Aar staar Ella Ungermann sikkert som en af vore første sceniske Kunstnerinder. — Tager jeg fejl — hvad jeg ikke tror — maa man tage mit Hoved, hvis det da ellers til den Tid er noget værd.

Lyse Frida i „En Vesterbrodreng“.

□ FREDERIK JENSEN.

En Nervaløge et Steds nede i Tyskland kurerer sine Patienter ved at faa dem til at le. Hvordan hans Fremgangsmaade er, ved jeg ikke. Mulig lader han dem lære at skrive paa Maskine eller giver dem den stedlige Grundejerforenings Huslejlighedsliste at studere. Det probateste Middel vilde dog være, om Manden indforskrev Frederik Jensen i Tiden mellem Vintersæsonens Udløb og Sommerrejuens Start. Har „Frederik“ sunget „disse Fruentimmer“, „Mestervisen“ eller

Frederik Jensen som Yngling.

„Mikkel Jydes Hymne“ for de stakkels, tungsindige Individider, er jeg sikker paa, at der vil gaa en Helbredelsens Bølge gennem Anstalten. —

Frederik er Revuen, og Revuen er for Københavnerne, hvad Benzinen er for Bilerne — Kraften, der sætter dem i Fart, selv om „Odøvren“ — frederiksk Udtale — river en Del fintlugtende Kunstdommere i Næsen.

Forøvrigt er Genren med Tiden — takket være Axel Henriques og Anton Melbyes litterære Ambition — blevet overmaade salonfähig — mondén, som Frederik siger.

Visernes Kunst, i Rytme og Rim, mere raffineret, det uanstændige har taget Sløret. —

I en Aarrække har Frederik Jensen baaret Værket.
Som han kan juble, hvæse, brøle, mimre og slynge
et Refræn ud i Rummet!

Hans Lige paa dette Omraade findes ikke.

— — — — —
I nogle Aar skrev Firmaet „Trianglen“ Sommer-
revuen under Vilhelm Petersens fornøjelige Regering.

En ejendommelig Erindring fra denne Tid:

I Revuen 1907 spillede Frederik Jensen en Lomme-
prokurator, der avancerer op til Førsteminister i Per-
sien.

Nu, da der ingenting er at risikere, kan jeg som
Medforfatter godt oplyse, at vi gennem denne Figur
vilde have Ram paa den da enevældige Alberti.

Men Censuren var for skrap. Den ellers tykhu-
dede Justitsminister havde et saarbart Punkt: Hans
Bysbørns Latter.

Figuren var oprindeligt tænkt som en københavnsk
Overretssagfører, men blev lavet om til „Lommepro-
kurator“, at den ikke skulde minde om Eksellencen.

Frederik havde lavet en herlig Skikkelse. Hvor
han kunde faa Ligheden frem, gjorde han det — „kær-
ligt og overbærende“.

Men saa sker det vidunderlige: Midt under Re-
vuens Opførelse afslører Alberti sig.

Som en Løbeild foer Efterretningen omkring til
Byens fjerneste Kroge.

Ogsaa ud til „Sommerrevuen“.

Nu blev hver Tilsløring, hver Antydning grebet med
Øjeblikkets Forstaaelse.

„Lommeprokuratoren“s Repliker faldt som Kølleslag
paa den faldne Storheds syndige Hoved under
Publikums Jubel.

Denne Revue blev profetisk. — — —

Jeg gaar mange Aar tilbage.

Ude i den skønne, gamle, nu ødelagte Frederiksberg Allé spankulerer foran det lille Sommerteater en ung, opløben Provinsskuespiller i en rummelig Paletot af ubestemmelig Farve.

Fakkeldansen

Svend Eriksen

I „Svend, Knud og Valdemar“.

Paa Snur en lille, stiv Filthat.

Et rigtig forslagent Ansigt har denne Ridder af Thespiskærren.

Med Selvfølelse stikker han Maven frem og smækker Fødderne ud til Siden som en Balletdanser.

En herlig dansk Sam Weller.

Det var Frederik Jensen, kommen til København for at „gøre sig“. Og det skete hurtigt. Med ellevildt

Humør og forslugen Dristighed trængte han sig frem i Publikums Gunst, fejede alle Konkurrenter tilside — i al Gemytlighed.

Han naaede saagar op til Hoffet, foredragende sine Viser for det gamle Kongepar.

„Frederik“ — i Taffelgalla — til Gallataffel! Det var Popularitetens Rekord. —

Men ogsaa udenfor Revuen, i Farcen og Parodien, er han bestandig nyskabende.

Barn i Kirke.

Der er Øjeblikke, hvori han som Svend Eriksen i Svend, Knud og Valdemar naar den groteske Fantasis Højde, og hans smørrebrødspisende og erotiske Romeo Dille i Taksameterkuskers Datter er uimodstaaelig. Over alle disse Figurer staar dog hans Danselærer Stork i Barn i Kirke. Her er han desperat genial. Det er den overgivneste Inspirations Dæmoner, sluppet løs som et Kobbelt Hund, Oberländers overnaturlig forvredne Karrikaturkunst levendegjort! — Paa eet Punkt er Frederik Jensen imellem kunstnerisk nærsynet: Han har ofte svært ved at se den gode Smags Skillelinje og bliver da hængende, just som han lige har naaet den sublime, i Smagløshedens

Hængedynd, vel at mærke, uden selv at vide af det. — Et „godt Hoved“, et varmt Hjerte, et altid slag-

færdigt Mundlæder. Ømskindet og forfængelig som alle Scenens Børn hyller han sin storlemmede Person ind i Modens sidste Elegance.

Konge i Kaadhedens Land, hvor Førsteministeren — Melbye — lægger Majestæten de Ord i Munden, som han skal sige til Folket.

Ganske som i et virkeligt lille Kongerige.

Romeo Dille i „Taksameterkusken Datter“.

FAMILIEN HELSENGREEN.

Albert.

Andr. Frederik.

Emil.

Andreas Frederik Helsingreen — „Gamle Green“, som han kaldtes — Familiens Overhoved, var en lille, tilbageholden Mand — under normale Forhold.

Naar han derimod havde fugtet sit Talent, lidt stærkere end det kunde taale — hvad der var meget almindeligt i svunden Tid blandt Skuespillere — kunde han blive overordentlig oprømt og snakkesalig, virkelig vittig til Tider. Morsomme Historier fortælles om „Gamle Green“, naar han under en saadan Inspiration i Selskaber præsterede de mest forbløffende Ting.

Desværre egner de bedste sig ikke til at gengives paa Tryk.

Paa Teatret var han derimod altid uangribelig og pligttopfyldende.

Kundskaber og Dannelse tyngede ham ikke; men betydelige Evner for Scenen havde A. F. Helsingreen, som satte Frugt i et stort Repertoire paa vore Privatteatre. — Han huskes bedst fra Casino.

Som den gamle Sørøver Laroque i *En fattig ung Mands Eventyr* var han fantastisk uhyggelig — havde anlagt en ganske fortrinlig Maske — som *Passepartout* i *Jorden rundt* morede han overordentligt, kaad og lebendig, som han var. Hans gamle, halte Næstkommanderende i *Offenbachs Røverne* var uimodstaaelig morsom ved sin gemytlige Blødtørsthed og sine fingerfærdige Rapserier, pudsig var ogsaa *Menelaos* i *Den skønne Helene*. Bedst har han altid forekommet mig i en ganske lille Rolle: Klokkeren i *Alt for Fædrelandet*, der offerer sig for at redde sine Landsmænd. — Ganske dæmpet og stilfærdigt, men med gribende Højtidelighed gaar den gamle Mand op i Taarnet og ringer med Døds klokken for at advare *Vilhelm af Oranien* og hans Mænd fra at drage ind i *Bryssel*. — Et lille Mesterstykke af scenisk Kunst.

Menelaos i „Den skønne Helene“

Albert Helsingreen, den ældste Søn, præstereede en himmelraabende Fiasko ved sin Debut paa Casino i Erik Bøghs *En Mand, der har været i Byen*.

Ikke desto mindre blev han senere en meget anvendt Skuespiller.

Dog, det var nærmest forstandig Maskekomedie,

han præsterede, og da han i en Sæson var ved det kongelige Teater — for at erstatte Adolph Rosenkilde, den herligste og fineste Komiker, man kunde tænke sig, viste dette sig at være en grundig Illusion.

Men Albert Helsingreen er Familiens „gode Hoved“, i Besiddelse af en større Kultur end de øvrige Medlemmer. Rørende var det at høre, naar „Gamle Green“ med uforlignelig Faderstolthed blot sagde de Ord: „Min Søn, Albert —“.

Denne havde ikke sin Faders store Respekt for Scenen, men var som ung en Spasmager af Rang. —

En Sæson — 1885 — var jeg sammen med ham paa Casino.

Der spillede et eventyrligt Udstyrsstykke, Djævlens Datter.

I en af Akterne maatte jeg som en budbringende Djævel stige op gennem Teatergulvet med en vigtig Meddelelse til Kong Satan.

Paa Lemmen, hvor jeg var anbragt, havde Albert Helsingreen den ene Aften nede i Mørket opstillet en hel Havebrugsudstilling af Grønsager, en anden Aften en Ruin, opført af Mursten — ja, da Olaf en Aften var i Teatret, præsteredes et særligt Festarrangement — til kolossal Moro for denne.

Hvad Publikum har sagt til disse Løjer, som jeg mere end villig gik ind paa, har jeg aldrig faaet at vide.

Senere blev Albert Helsingreen renommeret Teaterdirektør i Provinsen og en god Instruktør.

Han omgav sin Person i denne Egenskab med en vis Værdighed. Jeg maatte smile, da jeg i et Sommerpensionat paa Kysten, hvor han ogsaa havde boet, saa hans Legitimation i Fremmedbogen: „Albert Helsingreen — kongelig privilegeret (!) Teaterdirektør“.

— — — — —

Den yngre Broder, Emil Helsengreen, har allerede i en Række Aar haft en fremskudt Stilling paa Folketeatret.

Vistnok Familiens oprindeligste Skuespillertalent, selv om han, paa langt nær, ikke naaer Faderen i Virtuositet og Udvikling af Kunstens Teknik.

Emil Helsengreen har en stor scenisk Mangel, som han ikke har faaet Bugt med endnu: Han har ikke lært at skole og mestre sit Organ. Naar han skal tale hurtigt, slaar det ofte Sludder for ham, og han bliver uforstaaelig. Hvor ringe Tid anvender dog Scenens Børn paa at slibe det bedste Vaaben, de har i Kampen for Navnkundigheden! Men Emil Helsengreen har en mærkelig scenisk Urkraft i sig. Stor og tung, kan han til Tider udvikle en primitiv Voldsomhed, som i visse Roller kunde synes at have noget overnaturligt ved sig. — Hans Store Klaus i Gustaf af Geijerstams Bearbejdelse af H. C. Andersens Eventyr var af en ejendommelig Virkning.

Store Klaus i „Store og lille Klaus“.

Der var ikke saa lidt af Eventyrets Mystik over denne Figur.

Med slaaende Realisme og forsorent Humør frem-

stiller Emil Helsingreen typiske Figurer fra det laveste Samfund.

Fra Dr. Frørups Folkekomedie Forbryderliv husker man saaledes hans „Svup-Nikolaj“, en forsigtig, aarvaagen Forbryderskikkelse med en slagfærdig Kæft og herlige, malende Gestus.

— — — — —

Det yngste Skud paa Stammen er Gunnar Helsingreen ved Det ny Teater, Alberts Søn. Han har aabenbart Slægtens Skuespillerblod i sig, men er endnu for uprøvet til at man kan stille hans Fremtids Horoskop.

Som Wiehernes Navn er knyttet til den højere Scenekunst, er Navnet Helsingreen nøje forbundet med den solide, folkelige Genre.

MARIE OG JOHANNES RING. □ □ □ □ □

Et elskværdigt Kunstnerpar, som jeg skylder stor Erkendtlighed for deres Medvirken i mange af mine sceniske Arbejder, baade Sukces'er og Fiasko'er. — Lad mig først fortælle lidt om Marie Ring -- dengang Marie Müller, gift med Skuespilleren Frederik Müller, Betty Nansens Fader. — Den gamle norske Bjørn, M. W. Brun, gik utaalmødig og ventede paa det ny Dagmartheaters Fuldenelse. Nogle husker maaske Punsch's Vittighed om Arbejderne, der allerede havde „gravet Suf-flørhullet“. Endelig stod det færdigt med al sin skinnende Stukforyldning. Brun, den drevne Teaterskribent, havde — mærkeligt nok — i sin første Sæson antaget et højst kompliceret Begynderarbejde af mig: Lille Pjerre, en Bearbejdelse efter Dumas den ældres Roman „Les soeurs de Mache-Coul“.

En mindre bedaarende Forestilling, endeløs som et ondt Aar.

Hovedfiguren var den eventyrlige, intrigante Her-

Marie Ring
i „Alle mulige Roller“.

tuginde af Berry, der rejser Bønderne i det kongeligt-sindede Vendé til Kamp for Legitimiteten — et Emne, der ikke interesserede Publikum mere end Teaterkatten.

Den Rolle udførtes af Ludovica Levy, født Düsten, senere gift i Norge, hvor hun efter Forlydende har spillet Fru Alving i Ibsens „Gengangere“ med stor Bra-vour.

Som Hertuginde — i Mandfolkeklæder — en Rolle bestemt for Betty Borchsenius, som imidlertid fik sin Kontrakt hævet — var Fru Levy gruelig usympatisk, med affekteret Stemmeføring og ubehagelig jødisk Apparition. Vilhelm Wiehe junior spillede den unge Elsker, Goise Brun en lidenskabelig Adelsfrøken (rædselsfulde Ihukommelse!), medens den dueblide Søster udførtes af Marie Müller, indforskreven med Gemal fra Provinsen, en sød „Elskerinde“, regelmæssig smuk, men saa kold og ubevægelig som en vandrende Statue.

Alle Kræfter var her spildte — kun Marius Berggren fik sig en ægte Sukces i en lille Rolle som en naiv Bondeknøs. —

Brun gik dog igen paa med Dødsforagt, stadig med Børnene Nordal og Goise i første Geled, og med den smukke Marie Müller som de blide Elskerinder, indtil Krachet kom og han maatte udvandre, som Viggo Lindstrøm senere fra sit „nye Teater“.

Maria Müller drog til Casino, naturligvis atter engageret paa sin Blidhed og Skønhed, indtil hun endelig havnede paa Folketeatret for bestandig.

Efterhaanden havde Skuespillerinden erhvervet sig mere Liv i sin Mimik, større Kraft og Følelse i Repliken — et Utal af Gange har hun saaledes paa Folke-

teatret spillet Frida von Rambow i Landmandsliv med Finhed og Myndighed.

Endelig fandt hun sit rette Felt — de komiske Karakterfigurer.

Foran ses et morsomt Billede af Marie Müller i Alle mulige Roller, hvor hun var ubetalelig som den snøftende Ungmø, der vil til Teatret.

„Hvis Du kender Kærlighedens Flamme“, sang hun med en saadan Komik, at Huset eksploderede.

Som Marie Ring har Kunstnerinden fortsat sin lyssende Bane paa Nørregade.

— — — — —

Johannes Ring skulde naturligvis ligesom mange af sine Kunstfæller spille en Række Aar i Elskerroller, som hans mangelfulde Organ bestandig gjorde Oprør imod. Fra Det kongelige Teater fandt han Vej til Folketeatret, hvor han under Abrahams fik en Mængde Roller, næsten alle alvorlige. Elith Reumert tog jo først, og fik det bedste Stykke af Stegen. Da han saa drog bort for at hensygne i klassisk Luft, tog Johannes Ring Têten, spillede med Gilans en Del Bonvivanter, uden egentlig at være Charmeur, og blev den stilfærdige Komiker, som han fra første Færd skulde have været.

Johannes Ring. Ungdomsbillede.

Godmodig Indskrænkethed, taabelig Tillidsfuldhed, borgerlig Bornethed og adelig Dekadence er Omraader, han magter.

Hans grevelige Trafikassistent i Byens Stolt-hed er saaledes en Figur af høj komisk Rang, fremstillet med faa og beherskede Midler. —

Johannes Ring, altid hjertevindende og aaben, er et af de fornøjeligste Mennesker, man kan faa sig en lun Passiar med. Han har megen bon sens og imiterer sine Kolleger vittigt og træffende, men altid harm-løst. —

Ægteparret Ring er sammenvokset med Folke-teatrets Scene. Lad Direktionerne skifte, Parret vil vedblive at være Bærere af dette Teaters Tradition som Mønsterscene for fuldendt Sammenspil.

□ CARL ALSTRUP.

De forbistrede dejlige Penge! Bevares, de er fristende. Men Filmen og Revyens Guldkalv lokker desværre i vor Tid enkelte sceniske Talenter bort fra deres naturlige, højere Kald. — Carl Alstrup er et af disse. Han filmer som en Rasende, har spillet Revy over en lav Sko, tjener selvfølgelig en ugudelig

Masse Penge. Saa høje Engagementer kan jo ikke bydes ham ved noget af de større Privatteatre, hvor hans Plads burde være.

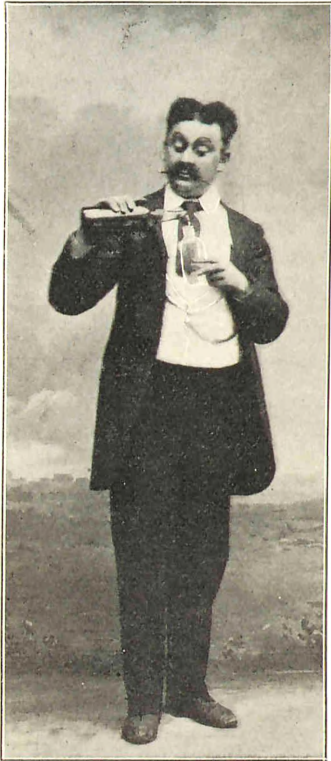
Ingen nulevende Skuespiller kommer Carl Wulff nærmere end Alstrup. Han er Charmeur som Wulff var det, spiller som denne helst paa sin Person, i Reglen med faa, men sikre Midler. En indtagende, morsom Begavelse, der burde virke i et lødigere Repertoire, end Tilfældet er.

Da Alstrup kom til København, var han en stiv, lidt højtidelig Herre, med Provinsskuespillerens Selvfølelse over sig.

I Drachmanns Det grønne Haab spillede han for første Gang i Hovedstaden — paa Frederiksbergs Teater — en hyperalvorlig Elskerrolle.

Men, heldigt for Alstrup, svandt dette grønne Haab.

Saa kom P. A. Rosenbergs morsomme Komedie Hyggeligheden, og dette Stykke udløste Skuespillerens medfødte komiske Talent. Her var han fortræffelig som den frække, alt regerende Kolportør, Komediens Drivkraft.

Kolportøren i „Hyggeligheden“.

— Alstrup fandt sin Form. Nu er han en af Københavnernes erklærede Yndlinge. Han burde ogsaa være Musernes. Sympatisk i høj Grad, underfundig skælmsk, med ikke saa lidt Elegance over sit Spil. —

— — —

Carl Alstrup er en følsom hjertevarm Natur som Menneske. Jeg dommer efter hans Hundekærlighed, som jeg deler. Jeg har siddet overfor ham i Klampenborgtoget, og vi har med ivrig Begejstring overbudt hinanden i Skildringen af vore respektive Dyrs fænomene Evner

— Carl Alstrup har saagar to saadanne Husskabninger, for hvem han er en kærlig, opofrende Fader. —

Men det var Skuespilleren — ja, han kunde faa stor Betydning for Scenens virkelige Kunst, men — de forbistrede, dejlige Penge!

□ VIGGO LINDSTRØM.

I Sucani & à Portas gamle Kafé paa Købmagergade — Lokalet er for flere Aar siden ombygget — samledes hver Eftermiddag en fast Domino-klub i det inderste Værelse. Cigarerne tændtes til Kaffen, Teaternyt diskuteredes og saa raslede Dominobrikkerne ud paa Marmorplade, Spillet begyndte og fortsattes under livligt Mundhuggeri og drøje Vittigheder. —

Viggo Lindstrøm var ivrigt Medlem af denne Klub ligesom jeg. Vi kunde altid høre ham komme travende med

lange Skridt gennem det yderste Lokale. Saa viste han sig, med Overkroppen stærkt tilbagebøjet, Knæene fremskudte og Hovedet nede mellem de brede Skuldre. Op-
rømt og højtalende. —

Tidligt havde jeg mødt Lindstrøm i Privatlivet og paa Teatret.

Han var nu ved Dagmar-teatret — efter en Afstikker til Kongens Nytorv.

Han blev ikke den betydelige Skuespiller, man dengang ventede sig.

Skabt til Komiker, som han var, havde han, syntes det, alle Betingelser for dette Fag:

En morsom Figur, et udpræget Teateransigt – selve den komiske Maske —, Humør, dialektisk Evne og stor, ofte vel støjende, Livlighed. Hvad var da Grunden? Vistnok for mange Interesser. Hans Teaterlivs eneste

Onkel Bræsig i „Landmandsliv“.

Kampesukses: Jens Daglykke i Landsoldaten, er for ofte omtalt til at jeg vil berøre den. Hans Onkel Bræsig var — skønt han var for ung af Aar til til denne Gammelmandsrolle — morsom og rørende. Fortræffelig var Lindstrøm senere som den svenske, apoplekse Aagerkarl i Niels Peter Svane, en Præstation, sikkert anlagt og virkningsfuldt gennemført i alle Enkeltheder. — Dog, oftest gjorde Lindstrøm som Skuespiller et nervøst, forceret Indtryk. Han ligesom tog sine Roller med Vold. — Saa kom en Periode i hans Teaterliv, fuld af Forventning: Det

ny Teater rejstes under Viggo Lindstrøms Auspicier.

Et Lykkespil, der krævede alle hans Kræfter.

Hvor glad optaget var han ikke i den Tid:

„Her skal Du se Proceniet, Peter F.! — Dette her er Fortæppet — Carl Lund, selvfølgelig! — Og saa faar jeg Drejescene, Du! Ja, det bliver s'gu godt!“ —

Jeg husker en Bemærkning af Lindstrøm, en Dag, jeg spiste Frokost hos ham i hans Hjem:

„Jo, ser Du,“ sagde han alvorligt — „selv om jeg ikke skulde opleve at se Teatret aabnes, saa vil det dog huskes, at det var mig, som har bygget Det ny Teater.“ —

Han oplevede ikke alene Aabningsforestillingen, men ogsaa Slutningsscenen — for sit Direktorat.

Konjunkturerne for Teaterdrift blev slettere og slettere. Penge var ikke mere at skaffe til det Brug, og Lindstrøm var vist inderst inde glad ved at slippe bort.

— — — — —

Viggo Lindstrøm er alsidig. En self made Mand. Sejgt og udholdende har han i en modnere Alder erhvervet sig grundige Sprogkunderskaber.

Han elskede jo en Tid at rejse.

Et godt og hurtigt Hoved.

Ejendommelig er Kunstnerens Forkærlighed for alt det overleverede.

Han er Samler af gammel Literatur, Dickens Beundrer med Liv og Sjæl.

Et Udslag af denne Kærlighed til den svundne Tid er hans nylig udkomne Bøg „Københavnsliv i Tredserne“, hvori Lindstrøm livligt og anskueligt fortæller om Hovedstadslivet for en Menneskealder siden.

— — — — —

Oftre er vi mødtes og gledet fra hinanden igen.

Livet samler og skiller.

Men Minderne bliver tilbage.

=====

